Integrala A. CONAN DOYLE

1

Coama leului

CASA EDITORIALA ODEON

A. CONAN DOYLE

COAMA IEULUI

Coperta VICTORIA VLAD

ISBN 793 9008 02-8

A. CONAN DOYLE

COAMA LEULUI

In românește de

ANDREI BANTAȘ

Casa Editorială
ODEON

THE ADVENTURES OF SHERLOCK HOLMES
BY
SIR A. CONAN DOYLE

Bernhard Tauchnitz
Leipzig 1935

FIR-DE-ARGINT

— Dragă Doctore Watson, tare mă tem că o să trebuiască să plec — zise Holmes într-o dimineață cînd tocmai ne așezasem la micul dejun.

— Să pleci ? Unde ?

— În ținutul Dartmoor, la domeniul King's Pyland.

Vestea nu m-a surprins cîtuși de puțin. Într-adevăr, ceea ce mă mira era că Holmes nu se amestecase pînă atunci în acest caz extraordinar, subiectul principal de conversație al întregii Anglii. O zi întreagă tovarășul meu măsurase odaia în sus și în jos, cu capul în piept, cu sprîncenele încruntate, umplîndu-și mereu pipa cu mahorcă din cea mai tare și neauzind — sau făcîndu-se că nu aude — nici o întrebare și nici o observație de-a mea. Agenția noastră de presă îi trimitea mereu ultimele ediții ale ziarelor, dar el nu făcea decît să-și arunce o clipă ochii pe ele, și apoi le trîntea într-un colț al odăii. Și totuși, așa tăcut cum era, vedeam bine ce-l macină. O singură problemă atrăgea atenția publicului și numai ea putea să-i pună la încercare capacitatea de analiză : era vorba de dispariția misterioasă a favoritului din cursa dotată cu cupa Wessex și tragica ucidere a antrenorului acestui cal. Prin urmare, cînd Holmes și-a anunțat deodată intenția de a cerceta la fața locului dramatica întîmplare, n-a făcut decît să-mi spună ceea ce așteptasem și sperasem să se întîmple.

— O să-mi facă mare plăcere să vin cu tine, dacă nu cumva te incomodez.

— Dragul meu Watson, îmi faci o mare favoare venind cu mine și bănuiesc că n-o să-ți irosești timpul fără folos, întrucît sînt o serie de amănunte ale acestui caz, care făgăduiesc să-i dea un caracter de-a dreptul unic. Am impresia că avem exact timpul necesar pentru a prinde un tren din gara Paddington și pe drum o să-ți expun mai pe larg pro-

blema. Mi-ai face un mare serviciu dacă ai avea amabilitatea să-ţi iei şi excelentul tău binoclu.

Şi, într-adevăr, peste un ceas mă aflam într-un compartiment de clasa întîi, în drum spre Exeter, în timp ce Sherlock Holmes, cu faţa sa ascuţită şi concentrată, încadrată de şapca lui de voiaj cu apărători pentru urechi, se cufunda cu toată atenţia în parcurgerea unui nou stoc de ziare de ultimă oră, pe care şi le cumpărase în gară. După ce trecusem bine de oraşul Reading, aruncă ultimul ziar sub banchetă şi-mi oferi o havană din tabachera lui.

— Mergem destul de repede — zise el, uitîndu-se pe fereastră şi controlîndu-şi ceasul. În momentul de faţă viteza noastră este de cincizeci şi trei de mile şi jumătate pe oră.

— N-am văzut stîlpii care marchează sferturile de milă.

— Nici eu, însă stîlpii de telegraf de pe linie sînt aşezaţi la o distanţă de şaizeci de iarzi, aşa că nu e greu de calculat viteza trenului. Bănuiesc că ai luat cunoştinţă de chestiunea asta a asasinatului lui John Straker şi a dispariţiei lui Fir-de-Argint.

— Am văzut ce scrie în ziarele „Telegraph" şi „News Chronicle".

— E un caz dintre acelea în care arta raţionamentului trebuie folosită mai degrabă pentru cernerea detaliilor, decît pentru acumularea unor noi dovezi. Tragedia a fost atît de neobişnuită, atît de totală şi atît de importantă din punct de vedere personal pentru atîţia oameni, încît suferim de o supraabundenţă de sugestii, ipoteze şi presupuneri. Dificultatea este să limpezeşti canavaua faptelor, a faptelor absolute şi incontestabile, de floricelele şi podoabele pe care le adaugă teoreticienii şi gazetarii. Apoi, după ce ne-am aşezat pe această bază solidă, este de datoria noastră să vedem ce concluzii se pot trage, şi care sînt punctele speciale în jurul cărora se învîrte întregul mister. Marţi seara am primit telegrame atît de la colonelul Ross, proprietarul calului, cît şi de la inspectorul Gregory, cel care se ocupă de cazul respectiv, ambii îmi solicitau colaborarea.

— Marţi seara?! am exclamat. Şi acum sîntem joi dimineaţa! De ce nu te-ai dus, ieri la faţa locului?

— Pentru că am făcut o greşeală, dragul meu Watson, şi mă tem că e o greşeală dintre acelea care mi se repetă mult mai des decît şi-ar putea închipui cei ce mă cunosc doar prin intermediul memoriilor scrise de tine. Realitatea este că nu mi s-a părut cu putinţă ca cel mai remarcabil cal din

Anglia să poată rămîne ascuns multă vreme, în special pe meleaguri atît de puţin populate ca nordul ţinutului Dartmoor. Ieri am aşteptat din oră în oră să aud că armăsarul a fost găsit şi că persoana care l-a răpit este totodată şi asasinul lui John Straker. Însă cînd am văzut că mai trece încă o dimineaţă şi că, în afară de arestarea tînărului Fitzroy Simpson nu s-a făcut nimic altceva, mi-am dat seama că e momentul să intru în acţiune. Şi totuşi, într-un fel mi se pare că ziua de ieri n-a fost irosită zadarnic.

— Deci ţi-ai alcătuit o teorie ?

— Cel puţin sînt în posesia elementelor esenţiale ale acestui caz. Am să ţi le enumăr, pentru că nimic nu lămureşte mai bine un caz din acestea decît prezentarea faptelor în faţa altcuiva ; pe de altă parte, nu prea văd cum ţi-aş putea solicita colaborarea, dacă nu-ţi arăt punctul nostru de pornire

M-am lăsat pe spate, cufundîndu-mă în pernele compartimentului, trăgînd din havană, în timp ce Holmes se aplecă înainte şi începu să enumere punctele problemei, prezentîndu-mi astfel o schiţă a evenimentelor, care determinaseră călătoria noastră.

— Fir-de-Argint — vorbi el — se trage din armăsarul Iasonomy şi are un palmares la fel de strălucit ca şi celebrul său strămoş. Împlineşte cinci ani şi a adus, rînd pe rînd, toate premiile turfului colonelului Ross, fericitul său proprietar. Pînă în momentul catastrofei era primul favorit în „Cupa Wessex", pariurile fiind cam trei la unu în favoarea lui. De altfel, el a fost întotdeauna primul favorit al amatorilor de curse şi deocamdată nu i-a dezamăgit niciodată, aşa că şi în cazul unor cote mici s-au pariat pe el sume enorme de bani. Este evident deci că mulţi oameni aveau un mare interes să-l împiedice pe Fir-de-Argint să ia startul în cursa de marţea viitoare. Bineînţeles, acest fapt a fost apreciat cum se cuvine şi pe domeniul King's Pyland, unde se află grajdul de antrenament al colonelului. S-au luat toate precauţiile necesare pentru păzirea favoritului. Antrenorul John Straker este un fost jocheu, care a apărat culorile colonelului Ross înainte de a se îngrăşa prea tare pentru a mai face greutatea obligatorie a unui jocheu. El l-a slujit pe colonel cinci ani ca jocheu, şi şapte ani ca antrenor şi instructor şi s-a dovedit întotdeauna un om zelos şi cinstit. Avea în subordinele lui trei băieţi, întrucît grajdul nu e de prea mari proporţii şi colonelul nu ţine decît patru cai. Dintre aceşti băieţi, unul

stătea de veghe noapte de noapte în grajd, pe cînd ceilalți dormeau în podul grajdului. Toți trei băieții au recomandări excelente. John Straker, fiind căsătorit, locuia într-o vilă situată la vreo două sute de metri de grajd. Nu avea copii, o singură servitoare îi vedea de gospodărie și o ducea destul de bine cu banii. Terenul din jur e pustiu, dar la o distanță de circa jumătate de milă spre nord se află un grup de vile construite de un antreprenor din Tavistock, pentru persoane cu sănătatea șubredă și pentru acelea care doresc să respire aerul curat din Dartmoor. Localitatea Tavistock e situată la vreo două mile mai spre apus, iar pe bărăganul de acolo, tot la vreo două mile depărtare, se află marile grajduri de curse de la Capleton, care aparțin lordului Backwater și sînt conduse de Silas Brown. Încolo, străbătînd cîmpia, găsești peste tot locuri sălbatice și mlăștinoase, în care nu locuiește nimeni altcineva decît vreo cîțiva țigani nomazi. Asta era situația luneа trecută, cînd s-a produs catastrofa. În seara aceea caii fuseseră plimbați și adăpați ca de obicei, iar grajdul s-a închis la ora nouă. Doi dintre băieți s-au dus acasă la instructor și au luat cina în bucătărie, pe cînd al treilea, Ned Hunter, a rămas de pază. Cîteva minute după ora nouă, servitoarea, Edith Baxter, i-a dus la grajd cina, alcătuită dintr-o mîncare de berbec foarte condimentată. De băut nu i-a dus nimic, dat fiind că în grajd este instalată apă curentă și regulamentul îi interzicea băiatului de serviciu să bea altceva. Fata avea cu ea un felinar, întrucît era foarte întuneric pe poteca care taie terenul acela pustiu. Edith Baxter mai avea vreo treizeci de metri de mers pînă la grajd, cînd din întuneric s-a ivit un bărbat care i-a strigat să se oprească. În momentul cînd a intrat în cercul de lumină al felinarului, fata a văzut că e un domn bine și distins, îmbrăcat într-un costum sport de culoare gri, cu o șapcă de postav pe cap. Purta ghetre și avea un baston greu cu măciulie. Cel mai mult însă a impresionat-o pe fată chipul neobișnuit de palid al bărbatului și nervozitatea sa evidentă. Fetei i s-a părut că ar fi în vîrstă de treizeci și ceva de ani.

— Nu poți să-mi spui unde mă aflu ? a întrebat-o necunoscutul. Aproape că mă resemnasem la gîndul că voi dormi în aer liber, cînd am văzut felinarul dumitale.

— Vă aflați în preajma grajdului de pe domeniul King's Pyland.

— A, da ! Ce noroc pe mine ! strigă el. După cîte știu, un grăjdar doarme în fiecare seară singur acolo. Poate că asta

e cina pe care i-o duci. Sînt sigur că dumneata nu eşti atît de mîndră, încît să refuzi să cîştigi nişte bani cu care să-ţi poţi cumpăra o rochie nouă, nu? Barbatul a scos din buzunarul de la vestă o hîrtiuţă împăturită şi i-a spus fetei: Ai grijă să-i dai astă-seară băiatului acest bilet, şi în schimb ai să-ţi poţi lua cea mai frumoasă rochie ce se poate cumpăra cu bani.

Fata s-a speriat de insistenţa cu care i-a vorbit necunoscutul şi fugi de el, îndreptîndu-se spre fereastruica prin care dădea întotdeauna mîncare grajdarului. Fereastruica era deschisă şi Hunter se afla înăuntru, aşezat la măsuţa din dreptul ferestrei. Edith începuse să-i povestească ce i s-a întîmplat, cînd necunoscutul se apropie din nou.

— Bună seara — zise el, uitîndu-se pe fereastră. Aş vrea să stau de vorbă cu dumneata.

Fata jură că în momentul în care vorbea necunoscutul, a observat în mîna lui un colţ de hîrtie albă — parcă ar fi fost un pachetel.

— Dar ce vă aduce aici? întrebă băiatul.

— Mă aduce o întîmplare care poate să-ţi umple buzunarele — îi răspunse necunoscutul. Ai doi cai în cursa dotată cu „Cupa Wessex": Fir-de-Argint şi Bayard. Vinde-mi şi mie un pont bun şi să ştii că am să te răsplătesc cum se cuvine. E adevărat că Bayard ar putea să-i dea celuilalt cal o sută de yarzi avans la kilometru şi că proprietarul grajdului a pariat tocmai pe acest cal?

— Va să zică dumneata eşti o iscoadă dintr-aia blestemată! strigă băiatul. Stai să-ţi arăt cum ne purtăm noi cu asemenea oameni la King's Pyland! Băiatul sări în sus şi traversă grajdul, ca să asmută cîinele asupra lui. Fata fugi acasă, dar se mai uită o dată înapoi şi-l văzu pe necunoscut aplecîndu-se pe fereastruică în grajd. Peste o clipă însă, cînd Hunter se repezi după el cu dulăul pe care-l dezlegase, necunoscutul dispăruse, şi cu toate că băiatul alergă în jurul tuturor clădirilor, nu izbuti să-i mai dea de urmă.

— O clipă! am strigat. Dar, mă rog, cînd a fugit afară cu cîinele, grăjdarul a lăsat uşa deschisă în urma lui?

— Straşnic, Watson! Straşnic! mi-a şoptit tovarăşul meu. Însemnătatea acestui amănunt m-a izbit atît de puternic, încît am trimis ieri o telegramă în Dartmoor, anume ca să lămuresc chestiunea. Băiatul a încuiat grajdul înainte de a ieşi din el. De asemenea, îmi permit să adaug că ferestruica era prea mică pentru ca un om să poată trece prin ea.

[illegible] pînă se întoarse [illegible] soției lui, după care îi trimise vorbă antrenorului despre cele întîmplate. Straker [illegible] vorbă, dar se pare că nu [illegible] pe deplin de semnul întîmplării. Era încă vag neliniștit [illegible] Straker, trezindu-se peste noapte, pe la ora unu, [illegible] Drept răspuns la întrebările ei, Straker [illegible] nu poate dormi, fiind neliniștit din pricina cailor, [illegible] de gînd să se ducă pînă la grajd să vadă dacă totul [illegible] soția-sa îl imploră să rămînă acasă, cu alt [illegible] mult cu sînt auzea cum bate ploaia în fereastră, dar în [illegible] mînților ei, el își puse pelerina și plecă.

Trezindu-se la șapte dimineața, doamna Straker constată că soțul nu s-a întors încă. Se îmbrăcă în grabă, chemă [illegible] și porni împreună cu ea către grajd. Ușa grajdului era deschisă, înăuntru, ghemuit pe un scaun, se afla Hunter într-o stare de toropeală completă, boxa armăsarului faimos era goală și nici urmă de antrenor.

Cei doi băieți, care dormeau în podul de deasupra cămărilor cu harnașamentele, fură treziți în mare grabă. Nu auziseră nimic peste noapte, pentru că de felul lor aveau un somn greu. Era evident că Hunter se afla sub înrîurirea unui narcotic puternic; și întrucît de la el nu se putea obține nici o vorbă de înțeles, fu lăsat să doarmă pînă-i trecu toropeala, iar cei doi băieți și femeile fugiră să-l caute pe Straker și armăsarul. În momentul acela cu toții nădăjduiau că antrenorul o fi avut vreun motiv serios pentru a scoate calul la plimbare din de-dimineață, însă urcînd movila din preajma grajdului de pe care se poate vedea tot terenul înconjurător, nu numai că nu găsiră nici o urmă a favoritului, dar descoperiră unele semne care prevesteau că se aflau în prezența unei tragedii.

La cîteva sute de metri de grajd, pe un tufiș, atîrna pelerina lui John Straker. Imediat alături se afla o mică vărsătură, sau mai degrabă o groapă în mijlocul bărăganului și în fundul ei descoperiră cadavrul nefericitului antrenor. Capul îi fusese sfărîmat de o lovitură cruntă, aplicată cu o armă grea, și mai avea o altă rană la coapsă, o tăietură lungă și dreaptă, făcută evident cu o armă foarte ascuțită. Era limpede însă că Straker se apărase cu dîrzenie împotriva agresorilor, pentru că în mîna dreaptă avea un cuțitaș pliant de sinteză închegat pînă în plăcele, iar în mîna stîngă ținea strîns un tulpan de culoare roșie, cu buline negre; servitoarea îl re-

cunoscu a fi cel purtat la gît, cu o seară înainte, de necunoscutul care-şi făcuse apariţia la grajd.

Cînd îşi reveni din toropeală, Hunter declară şi el că e absolut sigur că fularul aparţine necunoscutului. De asemenea, era sigur că acelaşi necunoscut, în timp ce stătea la fereastră, i-a dregat mîncarea de berbec, lipsind astfel grajdul de paznic.

Cît despre calul care lipsea, noroiul din fundul gropii aceleia fatale purta destule semne din care reieşea prezenţa lui acolo în momentul luptei, însă din dimineaţa aceea calul a dispărut şi cu toate că s-a oferit o mare recompensă şi au fost înştiinţaţi toţi ţiganii de pe bîrlanul Dartmoor, nu s-a aflat nici o veste în privinţa calului. În sfîrşit, anali[illegible] arătat că resturile de cină lăsate de grajdar conţineau o [illegible]tate apreciabilă de praf de opium, în timp ce [illegible]i în care cinaseră din aceeaşi mîncare n-au avut nimic de suferit.

[illegible] sînt elementele pe [illegible] ne prezentate [illegible] nici un fel de înfloriturî ori [illegible]. Acum îmi rezumez [illegible] făcut poliţie în [illegible].

Inspectorul Gregory, [illegible]rula i-a fost [illegible]dintat [illegible]az, este un poliţist extrem de competent. Dacă ar avea norocul să fie înzestrat şi cu imaginaţie, ar putea să se ridice la un rang foarte înalt în meseria lui. De îndată ce a sosit acolo, a găsit şi arestat prompt pe omul asupra căruia cad în mod firesc bănuielile. N-a fost prea greu să pună mîna pe el, pentru că era binecunoscut în împrejurimi. Se pare că numele său este Fitzroy Simpson. E un om de familie foarte bună, cu o educaţie aleasă, care şi-a ripsit averea la curse şi trăieşte acum din cîştigul destul de modest pe care îl realizează ca bookmaker de mică anvergură şi mare fineţe, pe la cluburile sportive ale Londrei. Din cercetarea registrelor sale de pariuri a reieşit că el înregistrase pariuri în valoare de 5 000 lire împotriva favoritului în această cursă.

La arestarea sa, el spuse că venise în Dartmoor cu speranţa de a căpăta oarecari informaţii privitoare la caii de la King's Pyland, precum şi cu privire la Desborough, cel de-al doilea favorit al cursei, îngrijit de Silas Brown la grajdurile Capleton. El nu încercă să nege că a făcut în seara anterioară tot ceea ce se spusese, dar declară că n-avusese nici un fel de scopuri criminale, ci pur şi simplu dorise să obţină informaţii de la curse. În momentul cînd i se arătă fularul pe care îl purtase la gît, fu absolut incapabil să justifice pre-

zeafa lui în mîna celui ucis. Hainele sale erau ude, [illegible] ce trecuse noaptea umblase prin ploaie și furtună în noaptea anterioară, iar bastonul lui de lemn malaez, cu o greutate de plumb la cap, constituia o armă care, prin lovituri repetate, ar fi putut să producă rănile înfricoșătoare de pe urma cărora surombase Straker.

Pe de altă parte, el personal nu avea nici un fel de rană, în timp ce cuțitul lui Straker era o dovadă că cel puțin unul dintre atacatorii săi prezenta o asemenea urmă. Deci, ți-am înșirat pe scurt toate faptele, dragă Watson, și dacă ai putea să aduci vreo lumină cu inteligența ta, ți-aș fi extrem de recunoscător.

Ascultasem cu maximum de interes relatarea pe care mi-o făcuse Holmes cu claritatea sa caracteristică; deși majoritatea lucrurilor îmi erau binecunoscute, nu apreciam îndeajuns importanța lor și nici legătura dintre ele.

— Nu e oare posibil — i-am sugerat eu — ca lovitura din mîna lui Straker să fi-o fi făcut singur, în cursul zbuciumului și convulsiilor care au urmat rănii primite la cap?

— E mai mult decît posibil, e chiar probabil — mi-a răspuns Holmes. În cazul acesta, unul din principalele punte în favoarea acuzatului cade.

— Și totuși — i-am spus — nici acum nu pot să înțeleg care este teoria poliției.

— Mă tem că orice teorie am presupune, ar fi ușor de dărîmat fiecare serioase — mi-a răspuns tovarășul meu. După cît văd eu, poliția își închipuie că acest Fitzroy Simpson l-a dregat pe băiat și după ce a izbutit într-un fel sau altul să facă rost de o altă cheie, a deschis ușa grajdului a scos calul din el, aparent cu intenția de a-l fura. Frîul calului lipsește deci se prea poate să i-l fi pus Simpson. Apoi, luînd urma calului în urma lui, a pornit cu calul peste bărăgan, unde deodată l-a întîlnit sau l-a ajuns din urmă antrenorul Bine-înțeles că între ei a început o luptă. Simpson i-a zdrobit lui Straker testea cu mînerul bastonului, fără să vrea, în legitimă apărare, iar acesta l-a rănit cu cuțitul ce-l avea asupra lui. Cît despre el, a fost dus probabil de hoț într-o ascunzătoare oarecare sau poate a fugit în timpul luptei și rătăcește acum pe undeva pe bărăgan, sau prin mlaștini. Cam așa se înfățișează cazul în concepția poliției și oricît de improbabile ar fi aceste explicații, altele sînt și mai puțin probabile. În orice caz, de îndată ce mă voi afla la fața locului, voi verifica ipoteza. Dar pînă atunci nu prea văd cum am putea

să mai obţinem date suplimentare care să ne facă să înaintăm în această problemă.

Abia seara am ajuns în orăşelul Tavistock, care se mîndreşte cu pretenţia bombată a unui scut în mijlocul terenurilor mlăştinoase din Dartmoor. La gară ne aşteptau doi domni. Unul era înalt şi blond, cu o coamă leonină şi cu barbă; ochii de un albastru deschis, aveau o privire curioasă şi pătrunzătoare. Celălalt era mic şi vioi, foarte elegant şi dichisit, îmbrăcat cu redingotă şi ghetre, cu favoriţi mici şi bine îngrijiţi, şi cu monoclu. Acesta era colonelul Ross, binecunoscutul sportsman, iar celălalt, inspectorul Gregory, un om care făcea o carieră frumoasă şi rapidă în corpul de detectivi al poliţiei engleze.

Sînt încîntat de venirea dumitale, domnule Holmes — spuse colonelul. Domnul inspector, aci de faţă, a făcut tot ce se putea presupune că ar fi indicat; dar nu vreau să las nefolosită nici o posibilitate de a-l răzbuna pe bietul Straker şi pentru a-mi recăpăta calul.

— A mai intervenit ceva nou? întrebă Holmes.

— Cu regret trebuie să spun că nu am făcut decît prea puţine progrese — răspunse inspectorul. În faţa gării ne aşteaptă o trăsură deschisă şi, întrucît fără doar şi poate doriţi să vedeţi locul cu pricina înainte de căderea nopţii, o să discutăm chestiunea pe drum.

Peste o clipă ne aflam cu toţii instalaţi în landoul confortabil şi mergeam la trap prin ciudatul şi vechiul orăşel din comitatul Devonshire. Inspectorul Gregory era obsedat de cazul respectiv şi dădea drumul la un şuvoi neîntrerupt de observaţii şi comentarii, iar Holmes intervenea doar din cînd în cînd cu cîte o întrebare sau exclamaţie. Colonelul Ross stătea rezemat de pernele trăsurii, cu braţele încrucişate, cu pălăria trasă pe ochi, în timp ce eu ascultam cu interes dialogul celor doi detectivi. Gregory expunea o teorie identică cu cea pe care presupusese Holmes în tren că o va formula.

— S-a strîns laţul destul de tare în jurul lui Fitzroy Simpson — zise Gregory — şi eu personal cred că el e omul pe care-l căutăm. Pe de altă parte, recunosc că dovezile sînt pur circumstanţiale şi că ar putea să intervină vreun eveniment nou care să ne răstoarne complet teoria.

— Dar cum rămîne cu cuţitul lui Straker?

— Am ajuns la concluzia de netăgăduit că s-a rănit singur în cădere.

— Aceeași sugestie mi-a făcut-o și prietenul meu, doctorul Watson, cînd veneam încoace. Dacă se dovedește adevărată, ca nu e cîtuși de puțin în favoarea lui Simpson acea.

- Fără doar și poate. El nu are nici cuțit, și nici vreo urmă de rană Dovezile împotriva lui sînt fără îndoială puternice El avea un mare interes să facă să dispară favoritul. Știut de drogarea grăjdarului. Nu încape îndoială că a circulat pe ploaie și furtună în noaptea respectivă, era înarmat cu un baston cu măciulie grea, iar fularul de la gîtul lui a fost găsit în mîna mortului. Cred că avem destule probe pentru a ne putea prezenta cu această acuzație în fața Curții cu Juri.

Holmes clătină din cap.

— Un avocat deștept ar face praf toată această teorie — zise el. Ce motiv ar fi avut Simpson să ucidă calul din grajd ?

Dacă-ar fi dorit să-i facă un rău, de ce nu l-a săvîrșit chiar acolo, la fața locului ? S-a găsit în posesia lui o cheie falsă ? Ce farmacist i-a vîndut praful de opiu și, mai presus de toate, unde ar fi putut el, care nu e de prin partea locului să ascundă un cal, și încă un cal așa de celebru ca acesta ? Ce explicație a dat el cu privire la hîrtia pe care i-a cerut fetei să i-o înmîneze grăjdarului ?

— El zice că era o bancnotă de zece lire S-a găsit într-adevăr o asemenea bancnotă în punga lui. Celelalte obiecții pe care le-ați ridicat dumneavoastră nu sînt chiar așa reduse cum par. El nu e total străin de meleagurile acestea. Timpul verii a stat de două ori la Tavistock. Opiul l a cumpărat probabil de la Londra. Cheia care i-a slujit pentru deschiderea grajdului putea să fi fost aruncată ulterior Calul însuși poate să se afle în fundul vreunei gropi sau a unei mine părăsite de pe bărăgan.

Ce zice el în privința fularului ?

Recunoaște că e al lui și declară că l-a pierdut Dar a venit un element nou, care poate să justifice scoaterea calului din grajd de către Simpson

Holmes își ciuli urechile

— A apărut urme, care arată că o patru de țigani s-au oprit luni seară la depărtare de circa o milă de locul unde Straker și-au pierdut urmărindu-că a existat o înțelegere între Simpson și acești țigani, nu e exclus posibil ca el să fi dus animalul la acești țigani, înainte de a se fi cer-

cetat zona sau, pe de altă parte, că armăsarul s-a aflat acum în posesia ţiganilor ?

— Tot ce se poate.

— Se fac acum cercetări pe tot cuprinsul ţinutului, pentru a da de urma acestor ţigani. De asemenea, am cercetat personal toate grajdurile şi acareturile cailor din Tavistock pe o rază de zece mile de jur împrejur.

— După cîte am înţeles, există un alt grajd de cai de curse în apropiere.

— Da, şi aceasta e un fapt pe care bineînţeles nu trebuie să-l neglijăm, întrucît Desborough, calul antrenat la acele grajduri, era al doilea favorit al cursei. Proprietarul său avea tot interesul să dispară favoritul principal. Se ştie că Silas Brown, antrenorul calului Desborough, a pierdut sume mari în cursa respectivă şi de asemenea că nu era de loc prietenul lui Straker. Am cercetat însă grajdurile şi n-am găsit nici un indiciu în legătură cu cazul nostru.

— Şi nici un indiciu din care să se vadă că acest Simpson e legat de interesele grajdurilor Capleton ?

— Nici unul.

Holmes se lăsă pe spate şi conversaţia încetă. Peste cîteva minute, automobilul nostru urcă în fuga unei vilişoare înconjurate de case mici, cu acoperişuri roşii de la marginea drumului. La o cotitură din stînga, dinspre o poiană de pe care se zărea o clădire lungă cu acoperişul de ţiglă roşie, se înşirau multe dintre ţiile se îndreptau spre hipodromul de la marginea zării. Mulţimea ale hipodromului, căruţe ferigile vopsite ale căror roţi dădeau roşcat bronzului zarea era înţesată doar de turiştii din Tavistock şi de un grup de cai, aflaţi departe spre apus — grajdurile Capleton. Cu toţii ne-am grăbit să coborîm, cu excepţia lui Holmes, care a continuat să rămînă răsturnat pe pernele trăsurii, cu ochii pierduţi în zare, cu totul absorbit de propriile lui gînduri. Abia cînd i-am atins braţul s-a trezit cu o tresărire violentă, şi s-a dat jos din trăsură.

— Iertaţi-mă — zise el, întorcîndu-se spre colonelul Ross, care îl privea surprins. Visam cu ochii deschişi.

In privirile lui Holmes stăruia o lucire puternică şi o concentrare aproape stăpînită. Pentru mine dezinteresul cu obiceiurile lui, era clar că a prins un fir, deşi nu-mi puteam închipui de unde.

— Poate aţi prefera să mergeţi imediat la locul crimei, domnule Holmes ? zise Gregory.

— Ba nu, aş prefera să mai rămîn puţin aici să să cer-

cîteva vreo două chestiuni de amănunt. Bănuiesc că Straker a fost adus îndărăt aici, nu?

— Da, e sus. Mîine are loc ancheta parchetului.

— Era de mulţi ani în serviciul dumneavoastră, domnule colonel?

— Totdeauna m-a slujit cît se poate de bine.

— Domnule inspector, bănuiesc că aţi făcut un inventar al lucrurilor care se aflau în buzunarele lui Straker, în momentul cînd a murit?

— Am toate aceste obiecte în odaia de toate zilele, dacă doriţi, le puteţi vedea.

— Mi-ar face mare plăcere să le văd.

Ne-am dus cu toţii în odaia din faţă şi ne am aşezat în jurul mesei din mijlocul încăperii, în timp ce inspectorul a deschis o cutie pătrată de metal şi a aşternut în faţa noastră o grămăjoară de lucruri. Era o cutie de chibrituri, o lumînare arsă pînă la jumătate, o soluţie pentru oprirea sîngerării, o pipă de lemn, o pungă de piele de focă cu tutun de pipă, un ceas de argint cu lanţ de aur, cinci monede de aur de o liră, o trusă de creioane din aluminiu, cîteva hîrtii şi un cuţit cu mîner de fildeş şi lamă rigidă dar foarte fină, neted cîbrit, de la firma Weiss & Comp, Londra.

— Cuţitul ăsta e foarte ciudat — zise Holmes, luîndu-l în mînă şi cercetîndu-l cu atenţie. Întrucît văd pete de sînge pe el, bănuiesc că e cel care a fost găsit în mîna mortului. Watson, un asemenea cuţit e, fără îndoială, un lucru din specialitatea ta.

— E ceea ce numim noi un bisturiu pentru operaţii pe ochi — am răspuns.

— Aşa am bănuit şi eu. O lamă foarte fină, destinată unor operaţii foarte delicate. Destul de ciudat ca un om să-l ia cu el într-o expediţie dificilă, cu atît mai mult cu cît nici nu e vorba de un bricegg pe care să-l poţi închide, fiind îl pui în buzunar.

Vîrful lamei era apărat de un disc de plută, pe care l-am găsit lîngă trupul victimei — zise inspectorul. Nevasta ne spune că de cîteva zile Straker avea acest cuţit pe noptiera sa şi că plecînd din odaie l-a luat cu el. Nu era o armă prea bună, dar poate că alta mai potrivită nu a găsit la îndemînă în momentul respectiv.

— Se prea poate. Şi cu hîrtiile astea ce-i?

— Trei dintre ele sînt facturi de la negustorii de furaje. Una este o scrisoare cu instrucţiuni de la colonelul Ross.

Adelaida e o rudă de prin [illegible] dinspre Bird Street, madame Lesurier, adresată domnului Darbyshire, pentru suma de treizeci și șapte de lire și cincisprezece șilingi. Doamna Straker spune că Darbyshire era un prieten bun al soțului ei, și că uneori scrisorile lui erau trimise aici.

— Doamna Darbyshire are grijă de [illegible] — remarcă Holmes. — Ai aflat la ușa de peste [illegible] două de gumine (trebuie să aveți în vedere) e un preț destul de mare pentru o singură toaletă. Dar, mă rog, se pare că altceva e greu să mai aflăm de aici, așa că ar fi bine să mergem acum la locul crimei.

Când am ieșit din odaie, de lângă ziduri, o femeie care aștepta pe coridor a făcut un pas înainte și l-a apucat de mânecă pe inspector. Avea fața zbuciumată, slabă și agitată, se vedea bine că a trecut de curând prin niște clipe de groază.

— I-ați prins? I-ați găsit? întrebă ea gâfâind.

— Nu, doamnă Straker; dar domnul Holmes, aici de față, a venit de la Londra ca să ne ajute și o să facem împreună tot posibilul.

— Sînt sigur că v-am cunoscut la un picnic la Plymouth, acum câțiva ani, nu-i așa, doamnă Straker? zise Holmes.

— Nu, domnule, vă înșelați.

— Vai de mine, aș fi putut să jur că i așa! Erați într-o rochie cu un talier de mătase gris-perle, cu garnituri de pene de struț.

— În viața mea nu am purtat o asemenea toaletă — răspunse doamna.

— Atunci înseamnă că m-am înșelat — zise Holmes și, cerându-și scuze, îl urmă pe inspector afară din casă.

Am pornit cu toții de-a curmezișul [illegible] și curând am ajuns la grupa în care [illegible] descoperit urmele lui Straker. La marginea [illegible] se aflau [illegible] pe care atinsese pelerina.

— După cîte am înțeles, în noaptea cu pricina nu bătea vîntul — zise Holmes.

— Nu vîntul nu bătea, însă ploua cu găleata.

— Atunci înseamnă că pelerina n-a fost [illegible] de vînt pe tufișurile respective, ci a fost pusă anume.

— Da, era întinsă peste arbust.

— Ceea ce-mi spuneți e extrem de interesant. Văd că sînt multe urme de pași. Fără îndoială că au mai călcat mulți oameni pe locul ăsta de luni seara încoace.

— Nu, pentru că am pus câte o pungă pe fiecare și cu toții am stat numai pe ea.

— Perfect.

— În sacul ăsta am găsit una din cămășile pe care le purta Starker și un pantof de-al lui Fitzroy Simpson, precum și o potcoavă de-a lui Fir-de-Argint.

— Domnule inspector, depășiți toate așteptările!

Holmes luă sacul și, cercetînd în adîncitura terenului, trase respirația mai apăsat decît înainte. Apoi, întinzîndu-se pe burtă și sprijinindu-și bărbia în mîini, cercetă cu multă atenție urmele de pași rămase în noroiul din fața lui.

— Hei! strigă el deodată. Dar ce-i asta?

Era un obiect de metal, pe jumătate ascuns de noroi, în mijlocul pașilor lăsați de cal. Era doar o cheie de lemn.

— Nu-mi dau seama cum a putut să-mi scape acest amănunt — zise inspectorul, cu o vădită expresie de mîhnire.

Era aproape invizibil, fiind îngropat pe jumătate în noroi. Eu unul l-am văzut doar pentru că-l căutam.

— Cum adică? Vă așteptați să-l găsiți?

— Nu mi s-a părut imposibil să dau de el.

Holmes scoase ghetele din sac și compară urma pe care o lăsă fiecare din ele cu cele de pe jeleu. Ajuns cu cercetarea pînă la marginea gropii, el începu să se târască printre iarbă și tufișuri.

— Mă tem că alte urme nu mai sînt — zise inspectorul. Am cercetat cu atenție terenul în toate direcțiile, pe o rază de o sută de metri.

— Serios? întrebă Holmes ridicîndu-se. Atunci ar fi o obrăznicie nepermisă din partea mea, după cele ce mi-ați spus să refuz operația. Dar aș dori să fac o mică plimbare pe acest ținut pustiu, înainte de întunecarea întunericului, a să rămînem terenul pentru investigațiile de mîine, și cred că am să iau și potcoava asta în buzunar, ca să mi poarte noroc.

Colonelul Ross, care manifestase oarecare enervare față de felul de calmă și sistematică de lucru a tovarășului său, se uită la ceas.

— Te-aș ruga să te întorci cu mine, domnule inspector — zise el. Sînt cîteva chestiuni în care aș dori să te consult, în special dacă nu cumva avem față de public datoria să ștergem numele calului nostru de pe lista concurenților la cupa Wessex.

— Asta în nici un caz! strigă Holmes hotărît. Eu unul aș lăsa calul pe listă.

Colonelul se înclină.

— Îmi pare [illegible] bine că am putut [illegible] părerea [illegible] itate, domnule — zise el. Cînd vă terminaţi plimbarea [illegible] găsiţi [illegible] la biroul [illegible] Straker şi vom putea merge apoi împreună cu trăsura la Tavistock.

Colonelul se întoarse împreună cu inspectorul, în timp ce Holmes şi cu mine o pornirăm încet de-a curmezişul [illegible] terenului. [illegible] a ținutului [illegible] rilor de la C[illegible] [illegible] lun[illegible] [illegible] în faţa noastră [illegible] pe alocuri [illegible] cafeniu-ro[illegible] colo unde ferigile şi [illegible] ciulinii prin [illegible] ultimele [illegible] ale [illegible] frumuseţea peisajului îl [illegible] absolut rece pe tovarăşul meu, care era copleşit de gînduri.

— Uită [illegible] lucrurile, Watson, zise el în cele din urmă. Cred că pentru moment am putea să lăsăm la o parte problema asasinului lui John Straker şi ar trebui să ne limităm [illegible] ce s-a întîmplat cu calul. Presupunînd că a luat-o la fugă în timpul tragediei sau după consumarea ei, unde ar fi putut să se ducă? Calul e un animal cu un pronunţat spirit de turmă. Dacă a fost lăsat singur, instinctele sale l-ar fi dus fie înapoi la King's Pyland, fie la Capleton. Ce rost ar fi avut să fugă într-aiurea pe bărăgan? Şi în [illegible] caz, pînă în momentul de faţă ar fi dat cineva de urma lui. Iar pe de altă parte, ce rost ar fi avut să-l răpească ţiganii? Oamenii ăştia întotdeauna o iau din loc cînd aud de vreun bucluc, pentru că n-au nici un chef să-i sîcîie poliţia cu cercetările. Cît despre vînzare, nu puteau trage nădejde să vîndă un asemenea cal. Ar fi riscat enorm de mult şi n-ar fi [illegible] tigat nimic furîndu-l. Asta-i mai presus de orice îndoială.

— Atunci unde e calul?

— Ţi-am mai spus că trebuie să se fi dus ori la King's Pyland, ori la Capleton. La King's Pyland nu e. Deci este la Capleton. Să folosim această presupunere ca o ipoteză experimentală şi să vedem la ce ne duce. După cum a remarcat [illegible] inspectorul, această parte a [illegible] ului este un teren [illegible] [illegible]. El însă coboară spre Capleton şi după cum [illegible], în partea aceea se află o [illegible] itură mai lungă, care [illegible] babil marţi noaptea a fost foarte [illegible]. [illegible] presupunerea noastră este justă, atunci calul [illegible] fi traversat [illegible] terenul şi acolo cred eu că ar fi [illegible] urm[illegible].

În timpul acestei conversaţii ne continuarăm drumul p[illegible] tul de repezi şi după [illegible] scobitura cu pricina. La rugămintea lui Holmes, [illegible]

malul vâlcelei [illegible] dreapta, în timp ce el s-a îndreptat spre [illegible]. Aici nu [illegible] [illegible] de pași, când l-am auzit strigând, și l-am văzut [illegible] mându-mi semn cu mâna să mă apropii. Pe terenul moale din fața lui se vedeau bine adâncituri de copite și potcoava pe care a scos-o din buzunar se potrivea exact cu urmele calului respectiv.

— Iată, dragul meu, valoarea imaginației — zise Holmes. Asta e tocmai calitatea care-i lipsește lui Gregory. Noi ne-am închipuit ce s-ar fi putut întîmpla, ne-am slujit de această presupunere, și am găsit că realitatea ne dă dreptate. Să mergem mai departe.

Am traversat fundul mlăștinos al vâlcelei și am străbătut apoi cam un sfert de milă de terenuri ierboase, uscate și tari. Aici, pe panta care urma, am văzut din nou urmele calului. Iar le-am pierdut pe parcursul unei jumătăți de milă, dar le am regăsit foarte aproape de Capleton. Holmes a fost primul care a dat cu ochii de ele și mi le-a arătat, cu o expresie de triumf pe față. Alături de urmele calului se vedeau limpede și urmele pașilor unui om.

— Dar până acum calul era singur! am strigat.

— Tocmai. Până acum a fost singur. Ei, dar acum ce mai este?

Cele două șiruri de urme se întorceau brusc și luau direcția domeniului King's Pyland. Holmes a scos un suspirat și am pornit amândoi de-a lungul urmelor. El nu le scăpa din ochi, dar cu mă-am uitat întîmplător puțin într-o parte și, spre surprinderea mea, am văzut celelalte urme întorcându-se înapoi, în direcția opusă.

— Bravo ție, Watson! mi-a spus Holmes, când i le-am arătat. Ne-ai scutit de un drum lung, care ne-ar fi fost negreșit de prisos. Hai să cercetăm drumul de înapoiere.

Ne-a trebuit să nu mergem prea mult. Urmele întorceau la capătul celălalt care ducea la poarta grajdului Capleton. La apropierea noastră, din grajd a ieșit un argat.

— N-avem nevoie de vagabonzi pe aici! strigă el.

— Vreau să pun numai o întrebare — zise Holmes, cu mâna în buzunarul de la vestă. Dacă aș veni mâine dimineață, la ora cinci, ar fi prea devreme ca să vorbesc cu stăpânul dumitale, domnule Silas Brown?

— Hei, domnule, dacă o să fie cineva sculat, apoi sigur că dânsul e ăla, pentru că se trezește totdeauna primul. Dar uitați-l aici, domnule, poate că vă poate răspunde chiar el la

întrebări. Nu, domnule, nu! Dacă mai vrei să mă aling de banii dumneavoastră, îmi pierd pruna. Dacă vreți, mi-i dați mai pe urmă.

În timp ce Sherlock Holmes punea la loc în buzunar mormeda de jumătate de coroană pe care tocmai o scosese, pe poartă ieși un bărbat mai în vârstă, cu o înfățișare severă, care păcănea într-una dintr-o cravașă grea.

— Ce-i asta, Dawson? strigă el. Lasă trăncăreala! Du-te și vezi-ți de treabă! Iar voi ce naiba căutați pe-aici?

— Voiam să vorbim câteva minute cu dumneavoastră, scumpe domn — zise Holmes cu glas miere.

— N-am timp să vorbesc cu orice pierde-vară! N-avem nevoie de intruși pe-aici! Căutați-vă, și altfel urmați cinele asupra vizitei!

Holmes se aplecă înainte și șopti ceva în urechea instructorului. Acesta tresări puternic și se înroși până în vârful cefei.

— E o minciună! strigă el. O mișelnică minciună!

— Mă rog! Ne certăm în public-acu aici, în poartă, sau discutăm în casă, în biroul dumneavoastră?

— Bine dacă doriți, poftiți înăuntru!

Holmes zâmbi.

— Nu te ține deștu vreo optzeci minute, Watson — zise el. Și acum, domnule Dawson, sînt întru totul la dispoziția dumneavoastră.

A durat o jumătate de oră bună și până s-a întors Holmes și cu instructorul, toate nuanțele roșiatice ale pielii lui deveniseră cenușii. În viața mea nu am văzut o schimbare atît de rapidă la un om, cu excepția celor ce pătrunse în acest răstimp pe Silas Brown. Fața lui era pământie, cu tenul pătat, pe frunte îi stăteau picături de sudoare și mâinile în care ținea cravașa îi tremurau, așa că acum aceasta flutura ca o rămurică bătută de vânt. Dispăruse și semeția lui arogantă și teroristă și acum se gudura pe lângă locuitorul nou și o javra pe lângă stăpân.

— Instrucțiunile dumneavoastră vor fi îndeplinite întocmai — zise el.

— Nu trebuie să se gândească nici cea mai mică eroare — zise Holmes, uitându-se în jur. Celălalt tresări văzând amenințarea din ochii detectivului.

— Nu, nu. Vă asigur că nu voi tolera nici o greșeală. Va fi gata la timp. Îl schimb mai mult, nu după aceea?

Holmes se gîndi o clipă și apoi izbucni în râs.

— Nu, nu-l schimba — zise el. Am să-ți scriu în privința asta. Și acum, te rog să nu cumva să recurgi la vreo șmecherie, că altfel...

— Puteți avea toată încrederea în mine. Toată încrederea!

— Să ai grijă de el în ziua respectivă ca și cum ar fi al dumitale.

— Lăsați pe mine.

— Da, dar nu vă pot bizui pe dumneavoastră. Bine, mâine o să ai veşti de la mine.

Drept care se răsuci pe călcâi, fără să ia în seamă mâna întinsă a lui Silas Brown, o întinse pe a lui Holmes și porni împreună cu mine spre King's Pyland.

— Rar mi-a fost dat să întâlnesc o combinație atât de ciudată de oameni, fie și pentru, decât e domnul Silas Brown — remarcă Holmes, în timp ce grăbeam amândoi pasul.

— Va să zică amănuntul e la el, da?

— A înțeles el să bănuie ceva că n-ar fi, dar i-am dovedit că de exact aceasta lui din dimineață sunt convins că nu îl supraveghem din umbră. Bine, nu ține seama de amănuntul cu urmele acelea de pășitură, care o formă cu totul deosebită, cu botul înăuntru drept, care se compune exact cu cifrele calului. Pe de altă parte, e de la sine înțeles că nici o slugă n-ar fi îndrăznit să facă un asemenea lucru. I-am povestit cum, în dimineața respectivă, a fost ca de obicei în picioare mai devreme decât toți ceilalți, cum a văzut rătăcind pe bărăgan un cal necunoscut, cum s-a dus către el și cu uimit a fost recunoscând pata albă din fruntea favoritului, de la care i se trage și numele de Fir-de-Argint, cum și-a dat astfel seama că norocul i-a adus în puterea lui singurul cal care ar fi putut să-l învingă pe cel pe care miza el. Apoi i-am descris cum a simțit mai întâi îmboldul de a duce calul înapoi la King's Pyland, dar diavolul i-a arătat că e mai bine să țină calul închis până după cursă, drept care el l-a dus înapoi și l-a ascuns la Capleton. După ce i-am expus astfel toate amănuntele, s-a dat bătut și s-a gândit numai cum să-și scape pielea.

— Bine, dar grajdurile lui au fost percheziționate.

— A, un șnapan dintr-ăsta specializat în curse de cai știe multe trucuri.

— Bine, dar nu ți-e frică să lași calul în puterea lui acum, când are tot interesul să-i facă un rău?

— Dimpotrivă, o [illegible] dragul meu [illegible] din [illegible]. Știe că siguranța [illegible] este să aducă armăsarul nevătămat.

— Colonelul Ross nu mi s-a părut câtuși de puțin un om capabil să manifeste vreodată prea multă îndurare.

— Chestiunea nu depinde de colonelul Ross. Eu îmi urmăresc [illegible] și îi spun în mai multe [illegible] după cum am [illegible] e avantajos de a lucra [illegible]. Nu știu dacă ai remarcat, Watson, dar colonelul mi-a lucrat [illegible], aș vrea să mă distrez puțin pe [illegible] lui. Te rog să nu-i spui acestui nimic despre el.

— Ei, cum o să-i spun fără permisiunea ta?

— Și, bineînțeles, [illegible] mă ocup de cheștiunea minoră față de problema asasinării lui John Straker.

— Și acum o să te consacri acestei probleme?

— Dimpotrivă. Ne întoarcem amîndoi la Londra cu trenul de seară.

Cuvintele prietenului meu m-au uluit. Nu stătusem decît vreo cîteva ore în Devonshire și mi-era cu neputință să înțeleg cum îi venea să lase baltă o cercetare pe care o începuse într-o manieră atît de strălucitoare. N-am mai putut scoate o vorbă de la el, pînă ce ne-am întors în casa antrenorului. Colonelul și cu inspectorul ne așteptau în salonaș.

— Prietenul meu și cu mine ne întoarcem la Londra cu expresul de la miezul nopții — zise Holmes. Ne-a făcut mare plăcere să respirăm puțin aerul dumneavoastră minunat din Dartmoor.

Inspectorul făcu ochii mari, iar colonelul își strîmbă gura într-un rînjet batjocoritor.

— Va să zică ați abandonat orice speranță de a-l aresta pe ucigașul bietului Straker — zise el.

Holmes dădu din umeri.

— Fără doar și poate că există mari obstacole în această privință — zise el. Am însă toate speranțele ca armăsarul dumneavoastră să ia startul în cursa de marți și vă rog din suflet să vă pregătiți jocheul. Dacă nu vă supărați, ați putea să-i furnizați o fotografie a domnului John Straker?

Inspectorul scoase o fotografie din plicul pe care îl avea în buzunar și i-o dădu lui Holmes.

— Dragul meu Gregory, dar îmi anticipezi toate dorințele! Dacă îmi permiteți să vă mai rețină o clipă, aș dori să pun o întrebare fetei de serviciu.

— T[illegible] m[illegible] c[illegible] d[illegible] consilierul nostru de la Londra [illegible] domnului Ross pe şleau, ca [illegible] pentru noi pentru [illegible]rea. Eu nu vreau să fi înaintat cu ceva de la sosirea lui.

— Cel puţin aveţi siguranţa că armăsarul dumneavoastră va lua startul în cursă — i-am zis eu.

— De [illegible] am această [illegible]unere — mi-a răspuns colonelul dând din umeri. Însă eu aş prefera să am calul

Eram gata să-i spun [illegible] ceva ca să-mi [illegible] prietenul [illegible] acesta reveni în odăiţe

— Şi acum, domnilor [illegible] el — sînt gata să merg cu dumneavoastră la Tavistock

La urcarea noastră în [illegible] ne ţinu uşa deschisă unul dintre băieţii de la grajd. Deodată, se păru că lui Holmes i-a venit o idee pentru că se aplecă [illegible] înainte şi-l apucă de mînecuţa pe băiat :

— În ţarcul de la vest [illegible] oi — zise el. Cine vede [illegible] ele ?

— Eu, domnule.

— N-ai observat nimic [illegible]ual la ele în ultima vreme ?

— Nu, domnule, [illegible]mic lucru n-am văzut, dar vreo trei din ele au început să şchiopăţeze

— Mi-am dat seama că Holmes e extrem de încîntat pentru că a fost satisfăcut şi a început să-şi frece mîinile.

— O ipoteză hazardată — zise el, ciupindu-mă de braţ. [illegible] permite-mi să-ţi atrag atenţia asupra acestei neobişnuite [illegible] idemii care bîntuie printre oi. Putem porni, vizitiu.

Pe faţa colonelului Ross stăruia şi acum expresie [illegible] pentru [illegible] pricina la care ajunsese în privinţa [illegible]ţii [illegible] Totuşi [illegible] Inspectorul păru deodată foarte atent

— Şi asta vi se pare important ? întrebă el.

— Extrem de important

— Mai aveţi alt temeiuri asupra cărora aţi vrea să-mi atragă atenţia ?

— Asupra curiosului [illegible] care a pătruns în cursul nopţii în cîmpie

— Dar cîinele n-a făcut nimic în cursul nopţii

— Tocmai asta e [illegible] cuiva — remarcă Sherlock Holmes.

Peste [illegible] zile Holmes şi cu mine [illegible] am din nou în [illegible] de Waterloo, de unde [illegible] parte spre [illegible] cursa dotată cu [illegible] Weston. În urma [illegible] trimis, colonelul Ross [illegible]

întîmpina în fața gării și ne conduse cu trăsura lui la hipodromul de la marginea orașului. Avea un cal foarte grăbit și mărunt cît se poate de gălăgios.

— N-am văzut încă nici urmă de cal — zise el.

— Bănuiesc că dacă o să-l vedeți, o să-l recunoașteți? întrebă Holmes.

Colonelul se supără cumplit:

— Sînt de douăzeci de ani turfist și niciodată nu mi s-a pus această întrebare — îi răspunse el. Pe Fir-de-Argint îl poate recunoaște și un copil, pentru că este țintat o pată albă pe picioarele din față pătate.

— Pariurile cum merg?

— Ei, asta e partea curioasă! Ieri puteai obține șase la unu, dar diferența a scăzut din ce în ce și acum nu poți obține decît cel mult trei la unu.

— Îmi zice Holmes. E limpede că cineva știe anumite lucruri.

Cînd trăsura ne-a adus în ingrădirea din preajma tribunei principale, m-am uitat pe tăbel, ca să văd lista participanților. Iată ce scria:

Cupa Wessex — cincisprezece lire fiecare, cu un adaos de o mie de lire pentru caii de patru și cinci ani;

Premiul doi — trei sute lire;

Premiul trei — două sute lire.

Cursa se desfășoară pe un traseu nou (2 614 metri)

1. Armăsarul Negrul, grajdurile domnului Heath Newton (Jockey: șapcă roșie, cazacă havan).

2. Armăsarul Boxerul, grajdurile colonelului Wardlaw (Jockey: șapcă roz, cazacă albastru cu negru)

3. Armăsarul Darkcourt, grajdurile lordului Backwater (Jockey: șapcă galbenă, cazacă cu mînecă galbene).

4. Armăsarul Fir-de-Argint, grajdurile colonelului Ross (Jockey: șapcă neagră, cazacă roșie)

Iapa Iris, grajdurile ducelui de Balmoral (Jockey: șapcă verde, cazacă cu dungi galbene și negre).

Calul Rosier, grajdurile lordului Singleford (Jockey: șapcă albastru, cazacă cu mînecă negre).

— Aș putea din cursa aceasta să-l aleg pe al nostru și n-aș pune totuși mîna pe bănuțele în promisiunea dumneavoastră — zise colonelul. Hei, nu-i așa? Fir-de-Argint e favorit?

Cinci la patru pentru Fir-de-Argint — se auzeau mereu tot strigătele. Cinci la patru pentru Fir-de-Argint! Cinci la pe-

[illegible] pentru Desborough! Cinci la patru sută pentru [illegible]!

[illegible], s-au ridicat steguleţele pentru parti[illegible]ţi [illegible] [illegible] cu. Toţi cei [illegible] cai sînt prezenţi la start.

— Toţi sînt gata? Atunci înseamnă că ale[illegible]ţi şi calul meu! strigă colonelul [illegible] agitat. Dar nu-l văd. Culorile mele n-au trecut.

— Au trecut doar cinci, [illegible] trebuie să fie al dumneavoastră.

În momentul în care vorbeam, un rolb voinic ieşi din padoc şi trecu în trap mărunt pe lîngă noi, fiind încălecat de un jockey cu binecunoscutele culori ale colonelului — roşu şi roşu.

— Ala nu e calul meu! strigă proprietarul. Animalul [illegible] nu are nici o pată albă! Ce i-ai făcut, domnule Holmes?

— Staţi niţel. Să vedem cum se descurcă — zise imperturbabil prietenul meu. Timp de cîteva minute privi cu ajutorul binoclului meu. Bravo! Un start excelent! strigă el deodată. Uite-i că vin la turnantă!

Din trăsură vedem perfect concurenţii cum se apropie de linia dreaptă. Cei şase cai mergeau aproape piept la piept, atît de strîns, încît i-ai fi putut acoperi cu un singur şervet. Însă pe la jumătatea distanţei, se detaşă puţin galbenul grajdului Capleton. În schimb, pînă să ajungă la noi, elanul lui Desborough se epuizase şi calul colonelului, distanţîndu-se dintr-o zvîcnitură, ajunse primul la potou, bătîndu-şi rivalul cu cel puţin şase lungimi: iapa Iris a ducelui Balmoral ocupă la mare luptă, locul trei.

— În orice caz, cursa am cîştigat-o — zise cu greu colonelul gîfîind şi ştergîndu-se la ochi cu dosul mîinii. Mărturisesc că nu am înţeles absolut nimic. Domnule Holmes, nu ţi se pare că ai păstrat cam prea multă vreme această taină?

— Desigur, domnule colonel. O să aflaţi totuşi. Să mergem la faţa locului, şi să ne uităm împreună la cal. Iată-l — continuă el, în timp ce ne îndreptam spre padocul cîntarului, în care nu sînt primiţi decît proprietarii şi prietenii lor. Dacă o să vă daţi osteneala să spălaţi cu spirt fruntea şi picioarele calului, o să descoperiţi că este tot bunul şi bătrînul dumneavoastră Fir-de-Argint.

— Mă uluieşti!

— L-am descoperit în mîinile unui pungaş de falsificator, şi mi-am permis să pun calul să alerge exact aşa cum a fost trimis încoace.

— Scumpe domn, ai făcut minuni. Calul acela aleargă bine și e în formă bună. În viața lui n-a alergat mai bine ca azi. Ne știu cum să mă scuz față de dumneata, pentru că ți-am pus la îndoială capacitatea. Mi-ai făcut un mare serviciu regăsindu-mi calul. Mi-ai face un serviciu și mai mare dacă mi-ai găsi și pe ucigașul lui John Straker.

— Pai, am și făcut-o! zise calm Sherlock Holmes.

Și colonelul, și eu, ne-am holbat la el.

— L-ai prins? Atunci unde e?

— E aici.

— Aici? Unde?

— E alături de mine, în momentul de față.

Colonelul se roși la față, furios.

— Recunosc că-ți sînt obligat, domnule Holmes — strigă el — dar nu mă văd silit să consider cele ce mi-ai spus acum fie o glumă proastă, fie o insultă.

Sherlock Holmes rise.

— Vreau să vă asigur, domnule colonel, că nu v-am asociat în nici un fel cu această crimă — zise el. Adevăratul ucigaș se află îndărătul dumneavoastră!

Trecu pe lîngă colonel și puse mîna pe grumazul lucios al pursîngelui.

— Calul! fu strigătul care îi smulse din gură colonelului și a mea.

— Da, calul. Dar aș vrea să-i ușurez vinovăția, spunînd că a făptuit această crimă în legitimă apărare și că John Straker a fost un om care nu merita cîtuși de puțin încrederea dumneavoastră. Dar iată că a sunat clopotul; și întrucît sper să cîștig vreo cîțiva gologani la cursa următoare am să amîn o explicație amănunțită pentru un moment mai potrivit.

În seara aceea, întorcîndu-ne cu rapidul la Londra, ne aflam noi trei în cupeul unui vagon pullman, și aș putea să spun că, știut pentru colonelul Ross știut și pentru mine, ceasurile călătoriei au trecut extrem de repede, întrucît am ascultat amîndoi relatarea făcută de tovarășul meu cu privire la evenimentele care se petrecuseră în grajdurile de cai de curse din Dartmoor, în noaptea de luni spre marți, precum și cu privire la mijloacele folosite de el pentru a dezlega enigma.

— Mărturisesc — zise Holmes — că toate teoriile pe care le elaborasem, pe baza relatărilor din ziare, erau complet greșite. Și totuși existau acolo cîteva indicații bune numai că din nefericire, erau înecate într-un noian de alte amănunte, care ascundeau adevărata lor semnificație. Am plo-

în Devonshire cu convingerea că Fitzroy Simpson este adevăratul vinovat, deși, bineînțeles, am văzut că probele împotriva lui sînt departe de a fi complete.

În timp ce noi ajungem în trăsură, tocmai cînd am ajuns la casa antrenorului, am înțeles deodată însemnătatea acelei mîncări condimentate de berbec. Poate vă aduceți aminte că eram foarte absorbit și că am rămas în trăsură, dînd ce dumneavoastră, ceilalți, coborîrați. Mă mutam singur cînd Dumnezeu am putut să trec cu vederea peste o soluție atît de evidentă a acestui caz.

— Mărturisesc — zise colonelul — că nici acum nu văd în ce măsură ne poate ajuta acest lucru.

— Asta a fost prima verigă în lanțul raționamentului meu. Praful de opiu are un gust pronunțat. Nu putea trece nebăgat în seamă. Nu e deloc neplăcut, dar e perceptibil. Dacă ar fi fost amestecat într-o mîncare obișnuită, consumatorul l-ar fi detectat fără doar și poate, și, foarte probabil, n-ar mai fi mîncat. În schimb, sosul picant cu condimente indiene era mediul cel mai potrivit pentru a ascunde gustul acestui praf. Era imposibil de presupus ca acest străin, Fitzroy Simpson, să fi determinat prepararea mîncării condimentate de berbec în timpul antrenorului în seara aceea și ar fi insistat, fără doar și poate, să mănînce [illegible]. Nu era de presupus că el s-a întîmplat să aducă praful de opiu tocmai în seara în care se servea o mîncare potrivită pentru a ascunde gustul acela deosebit. Asta e de necrezut. Prin urmare, Simpson este eliminat din sfera noastră de bănuieli. Rămîne să ne concentrăm asupra lui Straker și a soției lui. Singurele două persoane care ar fi putut să aleagă pentru cină acea mîncare picantă de berbec. Opiul a fost adăugat deci ca să scoată din calea grăjdarului, pentru ca acesta să poată face acel lucru, fără nici un fel de urmări. Dacă una dintre aceste persoane a avut acces la mîncarea respectivă fără ca fata de serviciu să observe? Înainte de a răspunde precis la această întrebare, reținem faptul deosebit de important că în noaptea aceea cîinele nu a lătrat pe [illegible] dată ție justă [illegible] întotdeauna darul de a [illegible] deductiv. Incidentul cu Simpson mi-a arătat că la [illegible] un cîine și totuși, deși cineva a intrat și a [illegible] cîinele n-a lătrat destul de tare pentru a-i trezi [illegible] doi băieți din pod. E deci evident că vizitatorul nocturn a fost o persoană pe care cîinele o cunoaște foarte bine.

Eram convins sau aproape convins că John Straker a dus în toiul nopții la grajd și l-a scos afară pe Fin-de-Année. Dar în ce scop? Evident, într-un scop necinstit, pentru că altcel de ce l-ar fi drogat pe grajdar? Și totuși nu-mi puteam da seama de ce. S-au mai cunoscut cazuri în care antrenorii își asigurau câștiguri însemnate, făcînd pariuri împotriva propriilor cai, prin intermediul unor prepuși, iar apoi își împiedicau caii, prin înșelăciune, să câștige cursa. Uneori e folosit un ghimpe care ține calul în frîu. Alteori e vorba de mijloace mai sigure și mai subtile. Ce mijloc fusese folosit în cazul de față? Trăgeam nădejde că obiectele găsite în buzunarele lui mă vor ajuta să ajung la o concluzie.

Și așa s-a și întîmplat. E imposibil ca dumneavoastră să fi uitat de cuțitul cu totul neobișnuit, care s-a găsit în mîna mortului, și pe care, fără doar și poate, nici un om cu mintea întreagă nu l-ar fi ales drept armă. După cum ne-a spus doctorul Watson, un tip de cuțit folosit pentru cele mai delicate operații cunoscute în chirurgie și în seara aceea, tocmai pentru o operație delicată, urma să fie folosit. Dumneavoastră, domnule colonel, cu îndemînarea dumneavoastră legături cu turul, știți, fără îndoială, ce se poate face o mică incizie la tendoanele de la pulpa calului, printr-o operație subcutanată, care nu lasă absolut nici o urmă. Un cal supus acestei operații începe să șchiopătească ușurel și defectul este de obicei atribuit unei întinderi musculare sau unui acces de reumatism, dar niciodată nu este considerat a fi rezultatul unei ticăloșii.

— Ticălosul! Criminalul! strigă colonelul.

— Așadar, avem aci explicația dorinței lui John Straker de a scoate calul afară în noaptea respectivă. Un animal atît de nervos ar fi trezit, fără doar și poate chiar și pe oamenii cu somnul cel mai greu, dacă ar fi simțit înțepătura unui bisturiu. Deci era absolut necesar să facă operația în aer liber.

— Vai, ce orb am fost! strigă colonelul. Bineînțeles că de aceea avut nevoie de lumînare și de șorț a spus chibritul.

— Sigur că da. Dar, examinînd obiectele din buzunarele lui Straker, am bănuit nu numai metoda folosită de el pentru mutilat, ci și mobilul lui. Ca un om cu experiență ce sînteți, domnule colonel, știți bine că bărbații nu răsfoiesc prin buzunarele notele de plată ale altor oameni. Aveți mai toți dumneavoastră note de plată de achitat și așa. Am dedus de îndată imediat că Straker ducea o viață dublă și că ținea două case. Caracterul notei de plată mi-a arătat că e vorba de o doamnă, și încă de una cu niște gusturi foarte costisi-

t[illegible] Or[illegible] de [illegible]ns [illegible] [illegible]i [illegible]t cu [illegible] [illegible] care [illegible], ai fi foarte greu [illegible] presupus că, din salariul [illegible] care [illegible] plătiți, [illegible] poată cumpăra [illegible] lor rochii [illegible] de [illegible] bucata. Am întrebat-o pe doamna Straker [illegible] a [illegible] să-și dea seama cu privire la [illegible] nu i-a parvenit niciodată, am reținut [illegible] a [illegible] și m-am [illegible] că făcîndu-i o vizită [illegible] cu fotografia lui Straker, voi putea ușor [illegible] de [illegible] pe legendarul personaj Darbyshire.

Incepînd din acel moment, totul a fost limpede pentru mine. Straker [illegible] calul din grajd, du[illegible] [illegible] pe din care [illegible] nu se zărea flacăra luminării. În [illegible], Simpson își pierduse fularul de la gît și Straker [illegible] gîndindu-se că ar putea eventual să-l to[illegible] pentru a lega picioarele armăsarului. Odată ajuns în [illegible] în spatele calului aprinse un chibrit dar [illegible] de flacără și avînd în plus și ciudatul instinct al [illegible] că simte că se pune la cale vreo ticăloșie, dădu [illegible] și potcoava de oțel îl izbi drept în frunte pe Straker. Mai înainte, cu toata ploaia, își scosese pelerina pentru a putea împlini delicata operație și așa se face că în [illegible] [illegible]nit cu cuțitul la coapsă. Am prezentat destul de [illegible] lucrurile ?

— Minunat ! strigă colonelul. Minunat ! Par[illegible] [illegible] de[illegible]ată !

— Mărturisesc că ultima mea supoziție a [illegible] de îndrăzneață. Mi-a dat prin gînd că un om [illegible] ca Straker n-o să întreprindă [illegible] deli[illegible] în[illegible] [illegible]dului fără puțin exercițiu [illegible]bil. Și [illegible] să facă această practică ? S-a întîmplat ca [illegible] să-mi cadă asupra [illegible]ilor, și am pus întrebarea care, [illegible], spre propria mea surprindere, a arătat că presupunerea e îndreptățită.

— Ne-ai lămurit perfect, domnule Holmes.

— Cînd m-am întors la Londra, m[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] a recunoscut imediat pe Straker [illegible] un [illegible] [illegible], pe nume Darbyshire, cu o [illegible] și [illegible]dență, foarte pasionată de rochiile scumpe. Nu am nici o îndoială că această femeie îl [illegible] să se împotmolească pînă peste cap în datorii, și deci ea l-a împins la această ticăloșie încheiată atît de tragic.

— Ați explicat totul, cu excepția unui lucru — strigă colonelul. Unde era calul meu ?

— A, calul a rupt-o la fugă și a fost îngrijit de un vecin de-al dumneavoastră. Cred însă că în privința asta trebuie să obținem o amnistie. Dacă nu mă înșel, am ajuns la Clapham Junction și peste cîteva minute vom fi în gara Victoria. Dacă vă face plăcere să fumați o țigară în apartamentul nostru, domnule colonel, voi fi fericit să vă mai furnizez orice alt detaliu care v-ar putea interesa.

O ÎNTÎMPLARE CU SASE NAPOLEONI

[illegible] se întîmplase ca domnul Lestrade de la Scotland Yard să treacă seara pe la mine și venirea lui îmi [illegible] cu multă încîntare de Sherlock Holmes pentru că îi [illegible] posibilitatea să fie la curent cu ce se petrece la cartierul general al poliției. În schimbul vestilor pe care le aducea Lestrade, Holmes era gata întotdeauna să dea sfaturile prețioase vreunui caz cu care se ocupa detectivul și adesea, poate chiar fără vreo intervenție activă, să i sfărîme ceva o sugestie sau o indicație izvorîtă din vastele sale cunoștințe și din bogata sa experiență. În seara despre care vreau să vă vorbesc, Lestrade nu dăduse decît despre vreun zvon. Apoi [illegible] și îi [illegible] prietenului Holmes îl privi țintă.

— Ai pe cap vreo năzare mai deosebită? întrebă el.

— Nu, domnule Holmes, nimic deosebit.

— Atunci povestește-mi și mie despre ce e vorba.

Lestrade rîse.

— Mde, domnule Holmes, într-adevăr, n-are rost să neg că sînt preocupat de ceva, dar, pe de altă parte, e o poveste atît de absurdă, încît am stat la îndoială dacă să vă plictisesc cu ea. Cu toate că-i un lucru extrem de important e totuși deosebit de straniu și știu că dumneavoastră aveți un gust deosebit pentru tot ceea ce-i ieșit din comun. Dar, pînă una alta, lucrul o mai degrabă de competența domnului Watson decît de a noastră.

— E vorba de o boală? am întrebat eu.

— Mai degrabă de nebunie, și încă o nebunie foarte stranie. Dumneavoastră ați putea oare să concepeți ca o persoană din vremurile noastre să-l urască atît de mult pe Napoleon I, încît să fie-n stare să-i sfărîme orice imagine pe care o întîlnește?

Holmes se lăsă pe spetcaza scaunului.

— Asta nu mă privește — zise el.

— Tot mai asta am zis și eu. Pe de [illegible] omul pătrunde în diverse case prin efracție, pentru a distruge asemenea imagini, deși nu-i aparțin, zău dacă nu e totuși o chestiune de competență doctorului, nu de cea a polițistului.

— Efracție? Devine interesant. Ia să aud și eu amănunte!

Lestrade își scoase agenda și-și împrospătă memoria din paginile ei.

— Prima spargere a fost semnalată acum patru zile — începu el. S-a produs la magazinul de obiecte de artă al lui Morse Hudson, de pe Kennington Road. Vinovatul intrase o clipă în răgaz în clădire, chiar, dacă vrei, zi o izbitură și, repezindu-se înăuntru, gata un bust de ghips, reprezentîndu-l pe Napoleon, și [illegible] împreună cu alte opere de artă pe trotuar, unde rămase în bucăți. Lui repede în stradă, dar cu toate că mai mulți trecători au declarat că au observat un bărbat fugind din prăvălie, n-a putut să-i dea de urmă, și nici nu [illegible] vreun mijloc de a-l identifica pe răufăcător fie pentru că [illegible] de o asemenea hulimeală fără rost, dintre aceia care se întîmplă din cînd în cînd. Cazul a fost raportat cu atenție gardianului din colțul străzii. Dostul nu valora decît vreo cîțiva șilingi, și totuși autorii păreau să fie [illegible] copilărească, pentru a da curs la o cercetare mai atentă.

Al doilea caz [illegible] a fost mult mai grav și de altfel mult mai deconcertant. S-a produs aseară-noapte.

Tot în Kennington Road, la cîteva sute de metri de magazinul lui Morse Hudson, stă un doctor binecunoscut Barnicot, pe nume, care are o clientelă foarte numeroasă pe malul de sud al Tamisei. Locuința și cabinetul principal le are pe Kennington Road, dar mai aleș are și un cabinet-sucursală, cu farmacie, la o depărtare de vreo două mile, pe Lower Brixton Road. Doctorul Barnicot e un admirator entuziast al lui Napoleon și casa lui este plină de cărți, de tablouri și relicve ce țin treaz amintirea împăratului Franței. Cu puțină vreme în urmă a cumpărat de la Morse Hudson două copii similare ale celebrului bust al lui Napoleon, făcut de sculptorul francez Devine. Una dintre ele a pus-o în holul casei lui din Kennington Road, iar cealaltă pe cămin, în cabinetul din Lower Brixton. Ei bine, cînd a coborît azi-dimineață, doctorul Barnicot a constatat cu surprindere că peste noapte

s-a făcut o spargere în casa lui, din care însă nu i s-a luat [illegible] bustul lui Napoleon, aflat în hol. Cineva l-a scos afară și l-a trîntit cu [illegible] de zidul grădinii, lîngă care au fost găsite cioburile.

Holmes începu să-și frece mîinile.

— Ei, asta e o chestie cu totul originală — zise el.

— M-am gîndit eu c-o să vă placă. Dar stați, că n-am terminat. Doctorul Barnicot urma să vină la cel de-al doilea cabinet al lui la [illegible] și [illegible] în [illegible] o [illegible] a fost [illegible] deschisă [illegible] p- [illegible] a [illegible] pe toată [illegible] a [illegible] bust al lui Napoleon [illegible] fusese făcut țăndări chiar acolo unde se afla. Nici într-un caz, nici în celălalt nu erau alte semne care să ne dea vreo indicație cu privire la răufăcătorul sau nebunul care comisese această faptă ticăloasă. Ei, domnule Holmes, acestea sînt faptele.

— Foarte curios, ce să mai zic, chiar grotesc — zise Holmes. Aș putea să vă întreb dacă cele două busturi sfărîmate în cabinetele doctorului Barnicot erau copiile fidele ale celui distrus în prăvălia lui Morse Hudson?

— Fuseseră făcute cu același tipar.

— Un asemenea fapt ar trebui să ne prevină împotriva teoriei că omul care le sfărîmă ar fi stăpînit de vreo ură generală împotriva lui Napoleon. Gîndindu-ne cîte sute de statui ale marelui împărat trebuie să existe cu totul la Londra, ar fi exagerat să credem într-o asemenea coincidență, ca un iconoclastul oarecare nediscriminant să-și înceapă din întîmplare acțiunea numai cu trei exemplare ale aceluiași bust.

— Ei bine, și eu m-am gîndit la asta, ca și dumneavoastră — zise Lestrade. Pe de altă parte, acest Morse Hudson e principalul furnizor de busturi de felul ăsta în partea respectivă a Londrei, iar acestea trei erau singurele pe care le-a avut în prăvălie de ani de zile. Așa că, deși după cum spuneți și dumneavoastră, sînt cîteva sute de statui la Londra, este foarte probabil ca acestea trei să fi fost singurele din cartierul respectiv. Prin urmare, un fanatic de prin partea locului ar fi început cu ele. Dumneavoastră, domnule doctor, ce părere aveți?

— Maniile oamenilor sînt diverse și nu cunosc nici un fel de limită — i-am răspuns eu. Există și starea medicală pe care psihologii francezi moderni au denumit-o „idee fixă". Ea poate să fie neînsemnată în aparență și pe de altă parte

înnoiți de o sănătate perfectă din toate celelalte puncte de vedere. Un om care a știut foarte mult despre [illegible] care, cine știe, a suferit poate vreun neajuns în [illegible] prietenului, ar fi putut să ajungă la o asemenea [illegible] și sub înrîurirea ei ar putea să [illegible] nebunească.

— Impostorul, dragul meu Watson — zise Holmes continuînd din drum — pentru că ideea de puterea ar fi o [illegible] „idee fixă" ce nu ar putea să dea naștere unui [illegible] întreprinzător, posibilitatea de a descoperi unde se [illegible] astea.

— Ei bine, atunci tu ce explicație ai?

— Deocamdată n-am încercat să dau vreo explicație. Aș vrea numai să reamintesc faptul că, [illegible] amănuntul din cele cunoscute până în momentul de față despre [illegible] domnului în discuție nu sînt întru totul sigure și nu sînt lipsite de careva metodă. De exemplu, în holul casei domnului Barnicot, unde zgomotul ar fi putut să trezească familia, [illegible] tul a fost găsit afară înainte de a fi asasinat, pe când [illegible] de al doilea cadavru al lui; unde exista în mai mare măsură pericolul de a se da alarma, a fost asasinat pe loc. Aceasta pare să fie un fleac, o absurditate dacă vrei, și totuși [illegible] de oricare să afirm că vreun lucru este nesemnificativ [illegible], cînd mă gîndesc unele dintre cazurile tipice pe care [illegible] cunoscut nu făgăduiau nici ele încă de la început [illegible] aduc aminte, Watson, cum povestea aceea îngrozitoare a [illegible] familia Abernetty s-a impus atenției mele prin faptul că [illegible] trupușelul se afundase adînc în unt într-o zi foarte caldă. [illegible] urmare îmi vine greu să zîmbesc la auzul poveștii [illegible] cu cele trei busturi staniolate și ți-o fi foarte recunoscător, Lestrade, dacă ai fi amabil să mă înștiințezi de orice eveniment nou care ar surveni într-un lanț atît de [illegible] întîmplări."

* * *

Evenimentul în legătură cu care Holmes se simțea să fie instigat prietenul meu se produse mult mai repede și într-o formă mult mai tragică decît ar fi putut el să-și închipuie. A doua zi dimineață mă îmbrăcam încă în dormitorul meu, cînd am auzit o ușoară bătaie în ușă și Holmes a intrat în odaie cu o telegramă în mînă. Mi-a citit-o cu glas tare:

„Veniți repede în cartierul Kennington, Pitt Street numărul o sută treizeci și unu. Semnează Lestrade."

— Dar ce s-o fi întîmplat ? am întrebat eu.

— Habar n-am. Cine-ar putea să știe ? Orice se putea întîmpla. Dar bănuiesc că este urmarea poveștii cu statuile. În cazul ăsta, amicul nostru, iconoclastul, a început să opereze și într-un alt cartier al Londrei. Watson, ai o treabă de cale pe mare, la scară ne așteaptă o birjă.

Peste o jumătate de oră ne aflam pe Pitt Street, o alee liniștită, ferită oarecum de larma uneia din arterele cele mai aglomerate ale vieții londoneze. La numărul o sută treizeci și unu am dat de o locuință tip, una dintre acele construcții plate, onorabile și foarte puțin romantice de acest gen. Oprind trăsura în dreptul casei, am găsit o ceată de curioși strînși în fața gardului. Holmes nu-și putu stăpîni un fluierat :

— Dumnezeule ! Trebuie să fie cel puțin o încercare de asasinat. Altfel n-ai vedea pe un comisionar londonez pierzîndu-și vreme să caște gura. După felul cum se ridică ăla în vîrful picioarelor și își întinde gîtul, trebuie să se fi produs un act de violență. Dar ce e asta, Watson ? Primele trepte sînt ude, iar celelalte sînt uscate. În orice caz sînt destule urme de pași ! Oho, uite-l pe Lestrade la geamul de la stradă, curînd o să ne povestească tot ce s-a întîmplat.

Detectivul ne primi cu o față foarte gravă și ne introduse într-o odaie de zi, unde se plimba în sus și în jos un domn mai în vîrstă, extrem de agitat și într-o pijama peste care își pusese un halat de flanelă. Domnul Lestrade ni-l prezentă ca fiind proprietarul casei — domnul Percy Harker, de la Uniunea ziarelor centrale.

— E bărbatul care se parfumează cu băuturile lui Napoleon — făcu Lestrade. Știi, domnule Holmes, mi s-a părut că vă interesează problema, așa că m-am gîndit că poate o să vă fie plăcere să veniți la fața locului, acum, cînd omul a luat o înțesătură mult mai gravă.

— Și anume ?

— S-a ajuns la crimă. Domnule Harker, vreți să fiți amabil să le spuneți acestor domni foarte exact ce s-a întîmplat ?

Domnul în halat se întoarse cu o mină foarte tristă spre noi :

— E un lucru extraordinar — zise el — dar toată viața am culeș vești de la alții și pentru alții, iar acum, cînd mi-a ieșit în cale un adevărat material de presă, sînt așa de zăpăcit și de necăjit, încît nu mă văd în stare să leg două vorbe. Dacă aș fi venit aici ca ziarist, mi-aș fi luat singur un inter-

viu și nu s-i putut să am [illegible] plîne în toate ziarele de seară. Dar eu nu fac decît să dau altora pe gratis materialul meu, povestind și celorlalți propria mea întîmplare la tot felul de oameni, fără ca eu personal s-o pot folosi în orice caz, de numele dumneavoastră am auzit, domnule Sherlock Holmes, și dacă o să puteți explica această poveste ciudată, am să fiu răsplătit pentru osteneala pe care mi-o dau revelînd-o.

Holmes luă loc pe un scaun și ascultă cu atenție.

– Mi se pare că totul se învîrte în jurul acelui bust al lui Napoleon, pe care l-am cumpărat acum patru luni, pentru a-l instala chiar în camera mea. L-am luat dintr-un magazin de la prăvălia fraților Harding, care se află cu două case mai încolo de statia High Street. Ca ziarist, lucrez foarte mult noaptea și adesea scriu pînă în zori. Așa s-a întîmplat și aseară. Stăteam în vizuina mea, care se află la mansardă, și pe la ora trei dimineața [illegible] zăpăcit la poartă. Am ciulit urechile, dar zgomotul nu s-a repetat, și am tras concluzia că vine de undeva de afară. Apoi, deodată, poarta [illegible] minute, [illegible] un țipăt înfiorător, cel mai amplu țipăt pe care l-am auzit în viața mea, domnule Holmes. Cred că n-o să-l uit pînă la moarte. Vreo șase minute am rămas înmărmurit de groază. Apoi am pus mîna pe vătrai și am scormonit cenușa. Cînd am intrat în camera mea, am găsit fereastra larg deschisă și am observat imediat că a dispărut bustul de pe poliță căminului. Nici în ruptul capului nu pot să înțeleg ce l-a putut face pe un spărgător să-mi fure acest obiect, pentru că nu era decît o copie în ghips, lipsită de orice valoare.

Puteți vedea și dumneavoastră că oricine ar fi intrat prin fereastra aceea deschisă putea să ajungă dintr-un pas sau două mai lung în pragul ușii din față. Evident, așa a făcut și spărgătorul. Dar eu nu m-am dus să am deschis ușa. Pășind prin întuneric, era cît pe-aci să calc, împiedicîndu-mă de un cadavru, care zăcea acolo. M-am întors în grabă, ca să iau o lumînare, și am dat peste un biet om care avea o tăietură cît toate zilele la beregată, și zăcea într-o baltă de sînge. Era întors pe spate, cu genunchii la bărbie și cu gura căscată înfiorător. Abia am avut timp să fac uz de fluierul pe care îl folosesc cînd vreau să chem poliția, și apoi pe mine nu am leșinat, pentru că nu mai știu nimic din ce s-a întîmplat pe urmă. Cînd m-am trezit, eram în hol, și am văzut un gardian aplecat asupra mea.

— Cine era victima? întrebă Holmes.

— [illegible] vom nici un indiciu asupra identității — zise Les[illegible]le [illegible]-i vedeți corpul la morgă, dar deocamdată nu am [illegible] nimic în privința lui. E un bărbat înalt, bronzat, [illegible] vernic, de cel mult treizeci de ani. E foarte prost îm[illegible]brăcat și totuși nu pare să fi fost lucrător. În balta de sînge [illegible] unde el s-a găsit un bricheg cu plăcele de os. Dacă e arma [illegible] care a fost comis [illegible]asinatul sau dacă aparținea de fapt mor[illegible]tului, asta nu prea știm. Hainele lui nu aveau nici o etichetă [illegible] cu vreun nume, iar în buzunare nu i-am găsit nimic, [illegible] afară de un inel, [illegible] un plan bănesc al Londrei și o fo[illegible]tografie. Uitați-o!

Se vede bine că fotografia e un instantaneu, luat cu un [illegible] aparat. Reprezintă un bărbat robust, cu trăsături accentuate, [illegible] cu mișcări de animal, dacă fiind expresia foarte greu de [illegible] definit, care se citește pe chipul său brăzdat.

— Dar cu bustul ce s-a întîmplat? întrebă Holmes, după ce privește cu atenție fotografia.

— Am primit vestea în privința lui chiar înainte de sosi[illegible]rea dumneavoastră. A fost descoperit în grădina din fața unei [illegible] case părăsite din Cowcross House Road. Era [illegible] pe bust. Mă duc acum să-l văd. Vreți să veniți cu mine?

— Cu plăcere. Dar aș dori mai întîi să arunc o privire [illegible] prin locurile astea. Holmes examină covorul și fereastra. Bărbatul [illegible] acesta trebuie să fi avut ori picioare foarte lungi, ori o [illegible] agilitate destul de bună — zise Holmes. Dat fiind terenul de de[illegible]asupra pe care nu-i nici un sprijin, nu e chiar așa de ușor să [illegible] ajungi la pervazul ferestrei și s-o deschizi. În schimb, înapo[illegible]rea a fost un lucru relativ simplu. Veniți cu noi să vedeți [illegible] resturile bustului dumneavoastră, domnule Harker?

Ziaristul, neconsolat, se așezase la masa de scris.

— Trebuie să încerc să scriu ceva în legătură cu povestea asta, deși nu mă îndoiesc — zise el — că primele ediții ale ziarelor de după-amiază sînt sub tipar, fiind de pe acum pline de toate amănuntele cazului. Ghinionul meu obișnuit! Vă aduceți aminte cînd s-a prăbușit tribuna aceea de la Do[illegible]ster? Ei bine, eu eram singurul ziarist prezent și totuși ziarul meu a fost singurul care nu a putut relata întîmplarea, pentru că eram prea tulburat ca să pot scrie ceva. Iar acum am să ajung prea tîrziu cu relatarea unei crime care s-a produs în pragul propriei mele case.

Părăsind încăperea, i-am auzit penița scîrțîind febril pe hîrtie.

[illegible] Pentru prima dată [illegible] împăratului, care [illegible] o furie sălbatică şi distrugătoare [illegible] pe iarbă. Holmes luă în mână vreo câteva din ele şi le cercetă cu atenţie. Expresia lui concentrată şi [illegible] ma că, în sfârşit, dăduse [illegible]

— Ei? întrebă Lestrade.

Holmes dădu din umeri.

— Mai avem încă de bătut o cale lungă — zise el — şi totuşi avem câteva elemente [illegible] pe baza cărora putem lucra. În ochii straniului criminal [illegible] bust de duzină făcea mai mult decât viaţa unui om. Asta e un element. Apoi mai [illegible] şi [illegible] l-a sfărâmat în casă sau în preajma casei, în [illegible] spargerea bustului era singurul lui scop.

— Probabil că a fost tulburat şi [illegible] de întâlnirea cu acel individ. Nici nu ştia ce face.

— Mde, şi asta e posibil. Dar aş vrea, în orice caz, să vă atrag atenţia foarte serios asupra a [illegible] în care a fost distrus bustul.

Lestrade se uită în jurul lui.

— Casa era pustie, şi el ştia că [illegible] tulbure nimeni.

— Da, dar mai exista şi o altă [illegible] în [illegible] zii, pe lângă care a trecut, pro[illegible]. De ce a spart bustul acolo de vreme ce [illegible] pe care îl parcurgea cu bustul în [illegible] riscul de a se întâlni cu cineva?

— Nu ştiu ce să răspund — zise Lestrade.

Holmes arătă cu degetul către felinarul de deasupra capetelor noastre.

— Aici [illegible] nu [illegible] mai

— [illegible] Asta-i [illegible] — zise detectivul. [illegible] stau şi mă gândesc, bustul de la doctorul Barnicot a fost spart foarte aproape de lampa lui roşie. Ei, domnule Holmes, şi ce facem cu acest element?

— Să-l ţinem minte, să-l înregistrăm. S-ar putea să descoperim mai târziu [illegible] aibă legătură cu acesta. Ce paşi îţi propui să faci, domnule Lestrade?

— După părerea mea, calea cea mai practică de abordare a problemei este să identificăm mortul. Nu cred că un lucru prea dificil. După ce am descoperit cine este şi prin ce mijloace se învîrtea, înseamnă că avem un punct destul de bun de pornire, pentru a afla ce căuta aseară-noapte în Pitt Street şi cine l-a întîlnit şi l-a ucis în pragul casei domnului Horace Harker. Nu sînteţi de aceeaşi părere?

— Fără îndoială: şi totuşi nu este tocmai calea pe care m-am gîndit eu s-o adoptăm în acest caz.

— Dar dumneavoastră ce-aţi vrea să faceţi?

— O, te rog să nu te laşi cîtuşi de puţin influenţat de mine! Eu propun ca dumneata să urmezi calea pe care ţi ai ales-o, iar eu pe-a mea. După aceea, putem să ne comparăm notele şi firesc va putea să-i furnizeze celuilalt date suplimentare.

— S-a făcut — zise Lestrade.

— Deci te întorci în Pitt Street, unde ai putea să-l întîlneşti pe domnul Horace Harker. Te rog să-i spui din partea mea că am ajuns la o concluzie, şi anume că fără doar şi poate în casa domnului a pătruns aseară-noapte un criminal demenţ şi extrem de primejdios, care are o manie împotriva lui Napoleon. Cred că acest lucru ar putea să-i slujească la redactarea articolului pe care l-a început.

Lestrade se holbă la Holmes:

— Dumneavoastră credeţi cu adevărat acest lucru?

Holmes zîmbi:

— Ce ţi se pare iudaic? Poate-l cred, poate nu-l cred. Dar ştiu că acest lucru o să-l intereseze pe domnul Horace Harker după cum o să-i intereseze pe deţinătorii Uniunii clarelor centrale.

Ei, şi acum, Watson, bănuiesc că o să ne dăm curînd seama că ne aşteaptă o zi lungă şi tare complicată. Avem multe de făcut. Domnule Lestrade, mi-ar părea bine dacă ai putea trece pe la noi în Baker Street, astă seară, în jurul orei zece. Pînă atunci, aş vrea să păstrez această fotografie descoperită în buzunarul mortului. Se prea poate să avem nevoie de tovărăşia şi ajutorul dumitale într-o mică expediţie pe care o vom avea de întreprins astă-noapte, dacă lanţul raţionamentelor mele se dovedeşte a fi corect. Pînă atunci, la revedere şi mult noroc!

Am mers împreună cu Sherlock Holmes pînă la staţia High Street. S-a oprit la prăvălia Fraţilor Harding — locul de unde fusese cumpărat bustul. Un tînăr vînzător ne-a în-

format că domnul Harding revine abia după-amiază și că el personal lucrează de tare puțin vreme în magazin, și deci nu ne poate furniza prea multe informații. Holmes își mărturisi pe dată dezamăgirea și necazul:

— Ei, da, Watson, ce să facem, nici nu ne putem aștepta să ne meargă toate ca pe roate — zise el în cele din urmă. Trebuie să mai facem un drum, din moment ce domnul Harding nu se va afla aici decît după-amiază. După cum ai și presupus, fără îndoială, mă străduiesc să urmăresc acești busturi pînă la sursa lor, pentru a descoperi dacă nu există vreun element mai special care să justifice soarta lor cu totul ieșită din comun. Să ne îndreptăm apoi prăvălia domnului Morse Hudson, de pe Kennington Road și să vedem dacă nu poate arunca el puțină lumină asupra acestei probleme.

Un drum de aproape un ceas cu birja ne aduse la prăvălia negustorului de obiecte de artă. Era un omuleț gîrbuț, roșu la față și teribil de țîfnos.

— Da, domnule. Da, chiar pe tejgheaua mea. — zise el. Nu știu de ce dracu mai plătim impozite și tot felul de taxe, dacă orice mizerabil poate să intre și să ne strice marfa. Da, domnule, ei i-am vîndut doctorului Barnicot acele două statui. O rușine, domnule! Un complot nihilist, după părerea mea. Cine altul decît un anarhist ar putea să înțeapă cu acul spatele statuii? De la cine am luat statuile? Dar nu vrei să te poți ca află una cu altele? Mă rog, dacă țineți neapărat să aflați le am de la firma Gebler & Co de pe Church Street, suburbia Stepney. E o firmă cu o reputație bine stabilită în branșa noastră, și cunoscută de peste douăzeci de ani. Cîte busturi am avut? Trei, două și cu unul fac trei. Cele două ale doctorului Barnicot și cel cumpărat ziua în amiaza mare de tejgheaua mea. De ce cunosc fotografia asta? Nu, n-o cunosc. A, ba da! Ha! Dar asta-i Beppo! Era un fel de zilier italian, care făcea diverse treburi prin prăvălie. Se pricepea la tot felul de lucruri, printre altele știa nițel să sculpteze și să aurească ramele. Individul mi-a părăsit neașteptat tocmai atunci cînd mai aveam nevoie de el. Nu, nu știu nici de unde venea și nici unde s-a dus. Nu am avut nimic împotriva lui cît a lucrat la mine. A plecat cu două zile înaintea sfîrșirii bustului.

— Ei bine, avem tot ce putem să aflăm de la Morse Hudson — zise Holmes la ieșirea noastră din prăvălie. Îl avem pe acest Beppo ca factor comun, atît în cartierul Kennington cît și în cartierul Kensington și acesta e un amănunt care ne-

[illegible] urmeala unei istorii de zece mile. Și acum, Watson, [illegible] Gelder & Co, din suburbia [illegible], [illegible] originea acestor busturi [illegible] mai mult [illegible] el [illegible] lămuriri folositoare de acolo!

[illegible] uram într-o [illegible] pe la [illegible] car-[illegible], prin cartierul [illegible], prin cartierul [illegible] literar, prin cartierul [illegible] ul [illegible] până ce ajunserăm [illegible] a [illegible] în care casele de rapoarte sînt înțesate de o [illegible] Aici, pe o stradă mai [illegible], pe vremuri [illegible] a [illegible] negustori bogați din City, am descoperit atelierul de [illegible] pe care-l căutam în față avea o curte mare [illegible] plite. Înăuntru era o [illegible] de muncitori sculptau sau modelau diferite [illegible] torul, un neamț blond și înalt, ne primi cu multă [illegible] și răspunse limpede la toate întrebările lui Sherlock [illegible] O privire aruncată în registru indică faptul că se [illegible] ute de copii ale unui bust al lui Napoleon, sculptat [illegible] marmură de Devine, dar că cele trei exemplare trimise lui Hudson [illegible] aproximativ un an în urmă, făceau parte [illegible] lot de [illegible] bucăți, celelalte trei fiind expediate [illegible] din cartierul Kensington. Nu exista nici un [illegible] să se creadă că cele șase busturi ar fi diferit în vreun [illegible] celelalte tipare. Directorul nu avea posibilitatea să su-[illegible] nici un mobil pentru care vreun om ar fi dorit să le [illegible] ba chiar această idee îi stîrni rîsul. Prețul de vîn-[illegible] dicata era de șase șilingi, dar cu amănuntul se pu-[illegible] cir a doisprezece șilingi bucata, sau poate chiar [illegible] Statuile se făceau cu ajutorul a două tipare, unul [illegible] re jumătate a feței, și apoi aceste două profile [illegible] u [illegible] inate, pentru a completa bustul. Operația [illegible] fă-[illegible] niște muncitori italieni din atelierul pe care îl [illegible] La terminarea lor, busturile se puneau la uscat pe o [illegible] iar apoi erau trimise la magazie. Asta era [illegible] spune

[illegible] nd i-am arătat fotografia, directorul a avut o reac-[illegible] u totul deosebită. Se [illegible] u roșu ca racul de furie și deasu-[illegible] lui albaștri, de teuton, sprîncenele se încruntară.

— Ah, ticălosul! strigă el. Da, sigur, îl cunosc chiar prea [illegible] mea a fost întotdeauna o întreprindere onora-[illegible] tă [illegible] ind ni s-a întîmplat să intre polițiștii aici [illegible] din pricina acestui individ. E mai bine [illegible] un [illegible] S-a bătut cu un alt italian pe stradă, l-a înjun-

ghiul [illegible] după [illegible]ea a venit la atelier, având poliția pe urmele lui, și a fost arestat chiar aici. Se numea Beppo, [illegible] nu l-am știut niciodată. Asta să-mi fie învățătură [illegible] mai angajez un om cu asemenea mutră. Pe de altă parte [illegible] un tipograf bun, chiar unul dintre cei mai buni pe care [illegible] avut.

— Cu ce pedeapsă s-a ales?

— Omul pe care l-a înșelat [illegible]nit, dar [illegible] a scăpat numai cu un an de închisoare. Nu mă îndoiesc că [illegible] timp a ieșit; dar [illegible] a îndrăznit să [illegible] în slujba mea, pe un vârf [illegible]. Dacă cineva ne-ai putea să ne spună unde se află Beppo...

— Nu, nu! strigă Holmes. Să nu-i sufleți o vorbă [illegible] Farului Argintiu! Nici o vorbă, vă implor! Chestiunea [illegible] destul de gravă și pe această cale nu mergem mai departe, [illegible] să ajungem la [illegible]. Cred [illegible] unul în registrul [illegible] vizitelor, la vizionarea acestor lucruri, am observat că [illegible] 3 iunie anul trecut. Ați putea să-mi spuneți data [illegible] lui Beppo?

— Aș putea să vă spun aproximativ, după [illegible] de plată — răspunse directorul. Da — continuă el, după ce răsfoi registrul — ultima dată a primit salariul de la noi la 20 mai.

— Vă mulțumesc — zise Holmes. Cred că nu mai e nevoie să vă reținem atenția și răbdarea.

Cu [illegible] ultimă [illegible] de a [illegible] aflat nimic despre [illegible] dispariției [illegible] ne [illegible] din [illegible] de pe [illegible] vest [illegible] orașului.

[illegible] [illegible] [illegible] târziu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] la un restaurant. Afișul unui ziar [illegible] după-amiază [illegible] „O faptă nemaipomenită în Kensington. Asasinatul comis de un nebun". Iar conținutul ziarului [illegible] domnul Horace Harker [illegible] [illegible] din urmă [illegible] publice relatează.

Întreaga întîmplare era povestită cu multe înfloriri și într-un stil cu totul senzațional pe două coloane. Holmes sprijini ziarul de serviciul de sală și-l citi, în timp ce mânca. De vreo două ori râse satisfăcut.

— E-n regulă, Watson — zise el, [illegible] ia ascultă [illegible] nițel: „Ceea ce ne mulțumește este faptul că, după cât știm noi, nu există nici cea mai mică divergență de păreri în acest caz, întrucât domnul Lestrade, unul dintre reprezentanții cei mai rutinați ai autorităților, și domnul Sherlock Holmes, binecunoscutul expert consultat de poliție, au ajuns amîndoi la

concluzia că seria aceasta de întâmplări groaznice, care s-au abătut într-un mod atât de tragic asupra familiei, este rezultatul de neatenție și nu de intenții criminale. Nici o altă pricină, afară doar de alienația mintală, n-ar putea să explice aceste acțiuni. Ascultă-mă pe mine, Watson, vreau să-ți insuflu cât se poate de pătrunsă, cu credință să știi cum să te slujești de ea. Și acum, dacă ai terminat de mâncat, o să ne întoarcem repede în Kensington, să vedem ce poate să ne spună în această chestiune directorul magazinului Frații Harding.

Interesantul nostru musafir se dovedi a fi un om activ și repezit, mic de statură, foarte elegant. Avea ochi căprui foarte limpezi și vorba promptă.

— Da, domnule, am și văzut relatarea din ziarele de dumineacă. Domnul Horace Harding este clientul nostru. Acum câteva luni i-am furnizat lustrul. Comandasem trei lustruri de același fel de la firma Gelder & Co. din Stepney. S-au vândut toate între timp. Cui? A, cred că dacă vom consulta registrul nostru de vânzare, vom putea foarte ușor să vă spunem. Da, avem registrele. Unul a fost vândut domnului Harding, după cum vedeți, și unul domnului Josiah Brown, care locuiește în vila Laburnum, suburbia Chiswick, iar ultimul, comandat de pe Lower Grove Road, e al lui Reginald Nu, nu am văzut niciodată persoana care a făcut [illegible] E o fată pe care ați dori o uiți de îndată ce o cunoști. Este o doamnă, nu sunteți de aceeași părere? Pentru că rareori mi s-a întâmplat să văd un om mai urât ca ea. Dacă este vreun interes pentru anchetă nostră? Da, domnule, avem rânduieli pentru muncitorii și îngrijitorii noștri. Cred că n-ar fi nici o dificultate pentru ei să și bage nasul în registrul de vânzări, dacă au chef s-o facă. N-am nici un motiv deosebit pentru a ține sub supraveghere acest registru. Mda, da, într-adevăr, e o poveste foarte ciudată și par să o știu mai informați și pe mine dacă cercetările dumneavoastră duc la vreun rezultat.

Holmes luase câteva note în timpul relatărilor domnului Harding și am văzut că-i foarte mulțumit de întorsătura pe care o luau lucrurile. De făcut însă nu făcu nici o observație. Îmi spuse doar că dacă nu ne grăbim, o să întârziem la întâlnirea cu Lestrade. Și într-adevăr, când am ajuns la Baker Street, detectivul era și afla acolo și l-am găsit plimbându-se în sus și în jos, prada neliniștii. Aerul său plin de importanță arăta că truda lui din ziua respectivă nu fusese zadarnică.

— Ei ? întrebă el. Aţi avut noroc sau ghinion, domnule Holmes ?

— Am avut o zi foarte grea, dar n-a fost cituşi de puţin o zi inutilă — explică prietenul meu. Am luat contact cu negustorii de busturi, şi cu producătorul lor. Acum pot să urmăresc calea fiecărei statui de la început pînă la sfîrşit.

— Busturile ! strigă Lestrade. Ei da, domnule Sherlock Holmes, dumneavoastră aveţi metode proprii şi nu este rostul să le critic cu în vreun fel, dar pe de altă parte cred că eu personal am avut astăzi mai mult succes decît dumneavoastră, am identificat cadavrul.

— Ce vorbeşti ?

— Şi am găsit o cauză a crimei.

— Splendid !

— Avem un inspector care e specialist în problemele cartierului italienesc şi ale cartierului străinilor, Saffron Hill. La omul mortul avea la gît un medalion catolic şi avea indiscutabil înfăţişarea cu culoarea pielii, m-a făcut să mă gîndesc că este meridional. Inspectorul Hill l-a recunoscut de cum l-a văzut. Se numeşte Pietro Venucci, originar din Neapole, şi e unul dintre cei mai vrednici cuţitari ai Londrei. Aveau legături cu Mafia. Acum ordinea începe să se limpezească. Cuţitul individul este probabil şi el italian şi face şi el parte din Mafia. Într un fel sau altul, a încălcat regulile organizaţiei. Pietro a fost trimis pe urmele lui şi probabil l-a găsit pe care am găsit o în buzunarul lui reprezentînd chiar pe omul mutilat, pentru ca nu cumva să se întîmple să încurce pe altul. Pietro l-a urmărit pe individ, l-a văzut intrînd în casă, l-a aşteptat afară şi în încăierarea care a urmat a primit o rană mortală. Cum vi se pare ipoteza mea, domnule Holmes ?

Holmes făcu din palme aprobator.

— Bravo, domnule Lestrade, excelentă ! Dar n-am prea înţeles încă de ce vă supăra atît de mult dumneata distrugerea busturilor ?

— Pentru că dumneavoastră nu vă mai puteţi gîndi la adevăratele busturi ! Dar, în ultimă instanţă, asta-i un fleac ; e vorba de un furtişag neînsemnat, pentru care se dau cel mult cîteva luni de închisoare. Noi, de fapt, cercetăm un caz de omor, şi vă rog să nu încurcaţi mai strîns toate firele acestui caz în mîinile mele.

— Şi stadiul următor ?

— Este foarte simplu. O să mă duc cu inspectorul Hill în cartierul italian, o să găsesc omul a cărui fotografie o a-

vem [illegible] o să-l prindem [illegible] înfrângere de onor. Nu [illegible] să vorbim [illegible]

Mă tem că nu. Ba chiar că ne putem atinge scopul pe [illegible] mai simplă, dar n-aş putea să spun cu siguranţă, pentru că totul depinde, mă rog, totul depinde de un factor care nu e [illegible] de puţin în puterea noastră să-l rezolvăm. În orice caz am mari speranţe, chiar aş putea să spun că pariez doi contra unu [illegible] că dacă ai vrea să vii cu noi astă-seară, o să te pot [illegible] să pui mîna pe acest individ

— În cartierul italian?

— Nu bănuiesc [illegible] este o mărgea la care aşteaptă mai multe [illegible] îl găsim, în suburbia Chiswick. Dacă vrei să vii cu noi în Chiswick astă-seară, Lestrade, îţi promit că mîine [illegible] merg cu dumneata în cartierul italian şi întîrzierea [illegible] o să [illegible] nimănui. Şi [illegible] cred că vreo cîteva [illegible] de [illegible] nu mi-ar strica [illegible] unul, dat fiind că nu intenţionez [illegible] devreme de ora unsprezece şi e puţin probabil să [illegible] înainte de revărsatul zorilor. Te rog să [illegible] cu noi, domnule Lestrade, şi pe urmă te vei putea [illegible] pe undeva pînă se face ora plecării. Între timp, Watson, ţi-aş fi recunoscător dacă ai avea amabilitatea să chemi un [illegible] birjar, căci am de trimis o scrisoare şi e foarte important să plece fără întîrziere.

Holmes petrecu seara scotocind nişte colecţii de ziare vechi, [illegible] cu care întreţinea una din camerele noastre de debara. [illegible] veni jos într-un tîrziu, în ochii lui licărea o expresie [illegible] mulţumire, dar nu ne spuse nici unuia nimic cu privire la rezultatul investigaţiilor făcute. În ceea ce mă priveşte urmăream pas cu pas metodele prin care străbătuse calea descoperirii acestui caz extrem de complicat, şi cu toate că [illegible] nu-mi putusem da seama de ţelul pe care îl avea de [illegible] am înţeles limpede că Holmes se aştepta ca acest răufăcător ciudat să încerce să pună mîna pe celelalte două busturi [illegible] mai rămăseseră dintre care, după cîte îmi amintesc, unul era la Chiswick. Nu încăpea îndoială că scopul [illegible] nostre era să-l prindem asupra faptului şi nu puteam [illegible] să admir vicleşugul cu care prietenul meu [illegible] urzise planul de [illegible] o indicaţie greşită, un [illegible] fir fals, pentru a da individului în chestiune impresia [illegible] că [illegible] urmează planul fără nici un risc. Nu m-a surprins [illegible] faptul că Holmes m-a sfătuit să-mi iau şi pistolul. El personal şi-a luat arma favorită — cravaşa cu mînuşie de metal.

La ora unsprezece a fost la scară o trăsură și ne-am dus pînă într-un loc, de partea cealaltă a podului Hammersmith. Holmes a poruncit birjarului să ne aștepte acolo. Mergînd cîteva minute pe jos, am ajuns la un drum izolat, străjuit de niște căsuțe cochete, fiecare înconjurată de un teren mai mare. La lumina unui felinar am descifrat pe stîlpul porții unei case o tăbliță - „Vila Laburnum".

Fără doar și poate locuința o cucerise deja pe domnișoara Cushing, căci era cufundată în întuneric, cu excepția obișnuitului semnal luminos de deasupra ușii de la intrare, care părea o pată slabă de lumină pe pereții din grădină. Gardul de lemn, care separa curtea de stradă, arunca o umbră deasă pe pereții dinăuntru și acolo nu am văzut nici o mișcare.

— Mă tem că va trebui să așteptăm multă vreme — spuse Holmes în șoaptă. Să nu bănuiască cumva că ne-a băgat. Nu știu că ne putem permite luxul de a lăsa ca ei să treacă timpul, cînd rîndul în care vor, vedi, avem doar trăsura care să ne transporte pe toți la gară.

Vorbea încă, cînd ușa fusese deschisă de valetul său, cum se numește. Holmes și cu Lestrade s-au strecurat înăuntru, pe un drum ocolit și neașteptat. Fără să fim preveniți: mă aflam de cel mai bun seamă, pentru că în grădină era destul de întuneric, și o siluetă neagră se întunecase, iute și agilă ca o maimuță, a trecut pe lîngă noi. Am văzut-o cum se strecoară în umbra de lîngă pata de lumină de la intrare și cum dispare în întunericul întredeschis al casei. A urmat o pauză lungă, în timpul căreia ne-am ținut respirația și apoi ne-a ajuns la ureche un scîrțîit ușor. Se deschidea o fereastră.

Zgomotul a încetat după care a urmat un nou răstimp de tăcere. Individul se strecura în casă. Am văzut o clipă o umbră în întunericul odăii o lanternă camuflată. Cînd a pornit raza lanternei, lucrul a fost rezolvat. Din faptul că a stins apoi lanterna și a deschis o altă fereastră mai departe în alte părți.

Să ne ducem la fereastra deschisă. O să-l prindem cînd va ieși — șopti Lestrade.

Dar înainte să fi putut noi face măcar o mișcare, omul ieși din casă. Alergînd la pata de lumină din grădină, se văzu că purta ceva alb sub braț. Se uită ca un hoț de jur împrejur. Dar liniștea străzii pustii îi dădu curaj. Întorcîndu-se spre noi își lăsă jos povara și în clipa următoare se auzi un ciocănit ușor, urmat de zgomotul sfărîmării obiectu-

lui. Omul era așa de [illegible] o [illegible] încît nu ne auzi traversînd tiptil pădurea de [illegible]. Cu o mișcătură de tigru, Holmes îi sări în spinare, iar [illegible] o clipă Lestrade și cu mine îi țineam bine strînse încheieturile de la mîini, potrivindu-i și cătușele. Întors cu de-a sila spre noi, ne înfruntă cu o față hidoasă, plină, cu niște trăsături care se zbuciumau furioase și ne aruncă niște priviri ca fulgerele. Era ușor de recunoscut că, fără îndoială, [illegible] pe omul din fotografie.

Dar Sherlock Holmes [illegible] prizonierului nostru. Lăsîndu-se pe [illegible] după un [illegible] atent a obrazului pe [illegible] dinți. Era un bust al lui [illegible], [illegible] pe care îl văzusem în dimineața [illegible] și pe el [illegible] în același fel, în bustul lui Holmes [illegible] b, dar nu era nici o diferență între [illegible] înainte. Tocmai îi [illegible] Lestrade, se [illegible] ușa și ni se [illegible] o persoană jovială și [illegible].

— Bănuiesc că [illegible] Jonah Edmunds? zise Holmes.

— Da, domnule; iar dumneavoastră sînteți, fără doar și poate, domnul Sherlock Holmes. Am primit scrisoarea pe care mi-ați trimis-o prin comisionar și am făcut întocmai ce mi-ați spus. Am încuiat pe dinăuntru toate ușile și am așteptat evenimentele. Îmi pare foarte bine că v-ați prins pe ticălos. Staț, domnilor, că veți avea amabilitatea să intrați să luați o gustare.

Lestrade însă era nerăbdător să-și ducă prizonierul pus bine la păstrare, așa că peste cîteva minute am chemat trăsura și ne-am îndreptat toți patru spre Londra. Răufăcătorul n-a scos o vorbă; ne arunca însă priviri furioase pe sub părul ravășit, care-i cădea în ochi și într-un rînd, cînd i s-a părut că mîna mea e destul de aproape a dat să mă muște, ca un lup flămînd. Am stat cu toții la poliție destul cît să aflăm că percheziția corporală n-a scos la iveală nimic, decît vreo cîțiva șilingi și un cuțit lung, cu teacă; pe mînerul lui se aflau numai urme de sînge de curînd închegat.

— E-n regulă — zise Lestrade, cînd ne luarăm rămas bun. Inspectorul Hill îi cunoaște pe toți indivizii ăștia și o să ne dea, fără doar și poate, numele lui. O să vedeți că teoria mea cu privire la Malta o să se dovedească întemeiată. Trebuie să-mi exprim, desigur, nețărmurita recunoștință față de

dumneavoastră, domnule Holmes, pentru modul expeditiv în care l-ați arestat. Eu nu înțeleg nici acum prea bine totul

— Mă tem că e ora prea timpie pentru explicații — zise Holmes. Și în afară de asta, mai sînt încă două-trei detalii pe care nu le știm prea bine și pînă nu le vom lămuri, nu vom putea face un bilanț exact al întregii afaceri, pînă la capăt. Dacă vrei să vii iarăși la noi mîine la ora șase, sper că voi putea să-ți arăt că nici acum n-ai prins sensul complet al acestui caz, deși ai prezintă unele trăsături care-i conferă un loc cu totul aparte în istoria crimei. Watson, dacă-ți voi permite vreodată să mai relatezi cîteva din micile mele probleme, prevăd că vei înviora serile tale cu povestirea cîtorva întîmplări legate de lusturile lui Napoleon.

Ceva mai tîrziu în seara următoare, Lestrade deținea numeroase informații referitoare la persoana pe care o prindesem. Se pare că numele individului era Beppe, iar celălalt nume nu l-a aflat niciodată. Era o figură binecunoscută în colonia italiană. Pe cît se părea, era un bun muzician, un talentat violonist și cîștiga în mod constant existența, dar a ajuns pe căi ocolite și a nimerit de mai multe ori la închisoare, o dată pentru un furtișag mărunt și o dată (înainte de noi amănunte) pentru înjunghierea unui contrabandist de-al lui. Vorbea foarte bine englezește. Nu se cunoștea încă motivul care-l îndemna să distrugă busturile, iar el refuza să răspundă la orice întrebări în această privință; dar poliția descoperise că era foarte posibil ca aceste busturi să fi fost făcute chiar de el, întrucît era un angajat la întreprinderea Gelder & Co.

Holmes ascultă cu atenție politicoasă toate aceste informații, dintre care multe ne erau familiare, dar eu, care îl cunoșteam atît de bine, vedeam limpede că gîndurile lui sînt în cu totul altă parte și puteam să sesizez un amestec de neliniște și nerăbdare sub masca pe care o adopta de obicei. În cele din urmă, sări de pe scaun și în ochii lui apăru o licărire de bucurie. Deslușise țiriitul soneriei. Peste o clipă se auziră pași pe scări și servitorul ne vesti în cuntru un domn bătrîior și roșcovan, cu părul cărunți. În mîna dreaptă ținea o sacoșă de modă veche, pe care o așeză pe masă.

— Domnul Sherlock Holmes se află aici?

Prietenul meu se înclină zîmbind.

— Banuiesc că dumneavoastră sînteți domnul Sandeford din Reading, nu-i așa?

— Da, domnule. Mi-am dat seama că am întîrziat puțin; dar n-am prins un tren convenabil. Ați scris o scrisoare în legătură cu un bust care se află în posesia mea.

— Exact.

— Am aici scrisoarea dumneavoastră, în care spuneți „Dețin un exemplar din bustul lui Napoleon executat de sculptorul Devine și sînt gata să vă plătesc suma de 10 lire pentru a-l cîștiga definitiv". E exact?

— Fără doar și poate.

— Am fost foarte surprins de răspunsul dumneavoastră, pentru că nu mă așteptam să aflu de unde știți că dețin un asemenea obiect.

— E normal să fi fost surprins, dar explicația este foarte simplă. Domnul Harding de la firma Pratt și Harding mi-a spus că v-a vîndut o statuie asemănătoare din același bust și tot el mi-a dat și adresa dumneavoastră.

— A, da! Va să zică așa a fost. Dar v-a spus cumva și că am găsit un bust?

— Nu, nu mi-a spus.

— Ei bine, eu sînt un om cinstit, deși n-o duc prea bine cu banii. Pur și simplu m-a uimit faptul că ați oferit 10 lire sterline și vă mărturisesc că acest lucru înaintea de a primi vreo ofertă. Aș putea vinde cu zece lire oricînd.

— Vă rog să mă iertați, domnule Sandeford, că aceste întrebări vă par ciudate, dar din momentul ce am făgăduit să păstrez secretul nu am decis de puțin timp intenția să dau bustul.

— Mă rog, e foarte frumos din partea dumneavoastră, domnule Holmes. Am găsit bustul cu mine, așa cum mă așteptați. Uitați-l!

Domnul Sandeford scoase ușor și, în sfîrșit, dădurăm ochii de un exemplar întreg din acest bust pe care îl căutasem în repetate rînduri făcut țăndări.

Holmes scoase din buzunar o hîrtie și apoi puse pe masă o bancnotă de zece lire.

— Vă rog, domnule Sandeford, să fiți amabil să semnați în prezența martorilor aci de față această hîrtie. Ea confirmă pur și simplu că-mi transferați toate drepturile pe care le aveți asupra bustului. Știți, pe de o parte, eu sînt de felul meu un om foarte timorat, iar pe de altă parte, nu se știe niciodată ce întorsături pot să ia ulterior asemenea eve-

[illegible] dispariţia perlei [illegible] produs cu exact două zile înainte de declararea lui Beppo, pe [illegible] criminal, era [illegible] la întreprinzătorul Gelder & Co, tocmai în momentul în care se fabricau aceste lustruri. Acum puteţi vedea limpede înlănţuirea evenimentelor, fapt, bineînţeles, ele vin înlănţuite într-o ordine inversă faţă de felul cum le-am avut noi în faţa ochilor. Beppo avea perla în posesia lui. Poate o furase de la Pietro, poate era prietenul lui Pietro, poate fusese omul de legătură al lui Pietro cu al surorii acestuia. Pentru noi n-are nici o importanţă care dintre soluţii este corectă.

Ceea ce contează este faptul că el deţinea această perlă [illegible] în momentul arestării, iar o ochire asupra lui, era urmărit de poliţie. Atunci se îndreaptă către fabrica în care lucra, ştiind că nu are la dispoziţie decât vreo cinci minute pentru a ascunde undeva preţioasa [illegible], care altfel ar fi fost găsită asupra lui la percheziţie. Pe culoarele sale erau [illegible] lustruri de chipul lui Napoleon. Unul dintre ele era înalt [illegible] Muncitor foarte abil, Beppo face într-o clipă o gaură în [illegible] mulajului, pune perla înăuntru şi din câteva mişcări acoperă [illegible] de lustruri. Era o [illegible] foarte admirabilă. Nimeni nu a putut să descopere. Dar Beppo a fost condamnat [illegible] şi, între timp, cele două lustruri ale lui [illegible] Londra. Nu avea de unde să ştie [illegible] Singura [illegible] a da de urma [illegible] lustrurilor Simplă [illegible] nu putea [illegible] în [illegible] chipul fiind [illegible] în momentul [illegible] perla [illegible] fi lipit de el. [illegible], Beppo nu şi-a pierdut [illegible] cu [illegible] îndârjire şi [illegible] Cu ajutorul unui [illegible] lucrează în slujba întreprinderii Gelder & Co, a [illegible] lista magazinelor care au cumpărat [illegible] pentru a le [illegible]. El a izbutit să intre în slujba [illegible] şi în [illegible] a dat de urma a trei lustruri. Dar perla nu era în nici unul din ele. Apoi cu ajutorul vrednicului [illegible] italian, a izbutit să descopere unde [illegible] cele trei lustruri. Primul era la Harker acum. Acolo [illegible] urmărit şi complicele lui, care l-a făcut răspunzător pe Beppo pentru pierderea mărgăritarului, drept care Beppo l-a înjunghiat în cursul încăierării ce a urmat.

— Dar complicele lui, atunci de ce-i ţinea fotografia în buzunar? am întrebat eu.

— Ca să-l poată recunoaşte. În felul acesta credea că-i va da mai uşor de urmă.

Este evident că asta a fost motivul! Ei bine, după condamnarea primei, eu mi-am făcut socoteala că Beppo, așa cum era de așteptat, o să-și grăbească ritmul acțiunilor. Probabil că vremea să nu fie descoperit de poliție și deci s-a repezit să-și urmeze cercetările ca nu cumva să i-o ia înainte autoritățile. Bineînțeles, nu aveam de unde să știu dacă a găsit sau nu mărgăritarul în bustul care aparținea domnului Harker. Nici măcar nu putusem să trag concluzia certă că e vorba despre această perlă, pentru mine era însă evident că el caută ceva, întrucît a dus bustul la o casă distanță trecînd pe lîngă altele case, pentru a-l sparge în grădina luminată de un felinar. Întrucît bustul lui Harker era unul din trei, așa cum v-am spus, șansele erau exact așa cum v-am spus, două contra una ca perla să nu se afle în acel bust. Mai rămîneau două busturi și era evident că el o să-l caute întîi pe acela din Londra. I-am avertizat pe locatarii casei pentru a evita o nouă tragedie și ne-am dus cu toții acolo. Știți care este rezultatul. Bineînțeles, între timp aflasem precis că sînt pe urmele perlei familiei Borgia. Numele victimei ucise lega un eveniment de celălalt. Mai rămînea un singur bust, acela al lui Reading, și perla trebuia să fie neapărat în el. Am cumpărat bustul în prezența dumneavoastră la proprietarul lui, și iată-l aici pe masă.

O clipă, în odaie se făcu tăcere.

— Ei bine, domnule Holmes — zise Lestrade — v-am văzut soluționînd multe cazuri, dar nu știu dacă am asistat vreodată la o rezolvare mai eficientă decît aceasta. Noi care lucrăm la Scotland Yard nu sîntem geloși pe dumneavoastră. Nu, domnule, sîntem foarte mîndri de dumneavoastră, și dacă veți trece mîine pe la noi, cred că nu veți găsi un singur om, începînd cu cel mai bătrîn dintre inspectori și sfîrșind cu cel mai tînăr dintre gardieni, căruia să nu-i facă plăcere să vă strîngă mîna.

— Mulțumesc! zise Holmes. Mulțumesc! Și în momentul în care își întoarse capul, mi se păru mai frămîntat ca oricînd de emoțiile acestea profund omenești. Peste o clipă însă redeveni gînditorul cu mintea rece și practică. Watson, pune te rog perla în seif și scoate documentele referitoare la falsul din afacerea Conk-Singleton. La revedere, domnule Lestrade. Dacă îți mai iese în cale vreo problemă dintr-astea mărunte, te rog să mă crezi că o să-mi facă întotdeauna plăcere să-ți dau vreo sugestie sau o indicație pentru rezolvarea ei, dacă o să pot.

O ÎNTIMPLARE CU TREI STUDENȚI

Prin anul 1895, un complex de împrejurări, asupra cărora nu vreau să stărui prea mult, a făcut ca domnul Sherlock Holmes și cu mine să petrecem vreo cîteva săptămîni într-unul din marile noastre centre universitare; tocmai atunci ni s-a întîmplat aventura despre care mărunt, dar instructivă, pe care sînt pe cale de a vă povesti. Este evident că toate amănuntele care l-ar ajuta pe cititor să identifice exact colegiul sau delicventul ar fi în totul nejustificate și supărătoare. E normal ca un scandal atît de penibil să fie lăsat să se stingă în tăcere. Dar cu discreția corespunzătoare, incidentul în sine poate fi relatat, întrucît slujește la ilustrarea unora dintre calitățile care alcătuiau faima prietenului meu. În relatarea mea nu voi stărui să evit elementele care ar putea să producă o identificare a evenimentului la vreo localitate anume sau să furnizez vreo cheie cu privire la persoanele implicate.

Pe vremea aceea locuiam într-un apartament mobilat în preajma unei biblioteci în care Sherlock Holmes făcea niște cercetări extrem de laborioase, referitoare la vechi documente medievale. Aceste cercetări l-au condus la rezultate atît de surprinzătoare, încît ele ar putea foarte bine să formeze subiectul vreuneia dintre povestirile mele viitoare. Aici s-a întîmplat ca într-o seară să primim vizita unei cunoștințe, domnul Hilton Soames, profesor și meditator la Colegiul Sf. Luca. Domnul Soames era un bărbat înalt și subțirel, cu o fire foarte nervoasă și ușor iritabilă; îl știam dintotdeauna că e neliniștit de felul lui, dar în ziua aceea părea într-o agitație aproape de greu de stăpînit, încît se vedea limpede că i s-a întîmplat ceva cu totul deosebit.

- Domnule Holmes, sper că puteți să-mi acordați cîteva ceasuri din timpul dumneavoastră prețios. La Colegiul Sf. Luca s-a petrecut un lucru foarte neplăcut și realitatea este

că dacă n-[illegible] fi avut norocul să [illegible] la curent cu pre[illegible] d[illegible] ne[illegible]tră în [illegible]alitate pur [illegible] simplu n-[illegible] fi știut [illegible] să fac

— Sînt tare ocupat în momentul de [illegible] și n-[illegible] fiu deranjat — răspun[illegible] priet[illegible] m[illegible] pre[illegible] puteți, să chemați poliți[illegible] în ajutor

— Nu, nu, stimate domn! Este [illegible] imposibil să procede[illegible] în felul [illegible]ţile, el[illegible] nu mai pot fi oprite [illegible] vorba [illegible] un caz în care, p[illegible]tr[illegible] tra[illegible]a bunei reputații a [illegible]olut e[illegible] evităm [illegible] scandal. In ceea ce vă privește, discreția și înțelepciunea v[illegible]nt la fel de [illegible] dumneavoastră capacitate, și [illegible] urmare sînteți singura persoană de pe lum[illegible] care mă po[illegible] aju[illegible] V[illegible] mult, [illegible] Holmes, să faceți tot ce puteți pentru mi[illegible]

Prietenul meu era în acee[illegible] pr[illegible] dispoziți[illegible] [illegible]i-nuia de cînd nu [illegible]e mai [illegible] la în atm[illegible]a pl[illegible] locuinței sale din Londra Nu [illegible] s[illegible]ea [illegible] l[illegible] l[illegible] argul [illegible] netele sale de note, fără chimi[illegible] [illegible] chiar fără d[illegible]rdinea familiar[illegible] [illegible] în Ba[illegible]r St[illegible] D[illegible] din [illegible]i, ac[illegible]tînd fără prea mult[illegible] [illegible]ili[illegible] ti[illegible]p [illegible] n[illegible]irul nostru se grăbi să își [illegible]rn[illegible] pov[illegible] agitație [illegible] și gesturi cît se poate de neliniștite

— Trebuie să vă explic, d[illegible] [illegible] prima zi a concursului pentru bursa F[illegible]ue Eu sînt [illegible]ul dintre examinatori M[illegible] pe car[illegible] pr[illegible]dau este elina și prima lucrare scrisă [illegible] în tradu[illegible]er[illegible] l[illegible] prima vedere a unui pasaj substanțial [illegible]n lim[illegible]a gr[illegible] Acest pasaj este tip[illegible]it pe foaia de examen și de[illegible]i ar fi un in[illegible]ens avantaj pentru c[illegible]dat dacă ar putea [illegible]-l pregăte[illegible] dinainte. Tocmai de aceea ne-am dat osteneala să p[illegible]tr[illegible]m [illegible]tul acestei teze

Astăzi, pe la ora trei, au sosit de la tipografie șp[illegible]tu[illegible]ile acestei traduceri — o jumătate de capitol din Tucidide Ur[illegible]a [illegible] recitesc cu multă grijă, întrucît textul trebuie să [illegible] [illegible]s[illegible] corect La ora patru și jum[illegible] înc[illegible] nu reușisem [illegible] îndeplinesc această sarcin[illegible] Din [illegible] îns[illegible], pro[illegible] s[illegible] iau ceaiul la un prieten, așa că am lăsat [illegible]alturile [illegible]. Am lipsit ceva mai mult de un ce[illegible]

Dumneavoastră ați văzut, domnule Holmes, [illegible] u[illegible] la colegiul nostru sînt duble. În[illegible]tru [illegible] una [illegible] cu pînz[illegible] verde, iar în af[illegible]ra o ușă grea [illegible] stejar. În m[illegible] cînd mă apropiam de u[illegible] exterioar[illegible] [illegible]zut cu ui[illegible] cheie în broască O clipă mi-am închipuit [illegible] mi-am uit[illegible]

cheile dar căutîndu-mă în buzunar, le am găsit acolo. Singura cale care există, după știrea mea, e aceea ca servitorului meu, Bannister, omul care-mi îngrijește casa de mai bine de zece ani și a cărui onestitate este mai presus de orice bănuială. Am aflat că, într-adevăr, cheia e a lui, că el a intrat în camera mea ca să vadă dacă nu doream să mi servească micul și că, dînd peste ea, a făcut imprudența de a lua cheia în mînă cînd a ieșit. Probabil că a intrat în camera mea, la cîteva minute după ce plecasem eu. Neglijențe ale lui în privința cheii ar fi avut prea puțină importanță altădată, dar împrejurările de față au avut cele mai neplăcute urmări.

În clipa în care m-am ridicat pe masa de lucru, mi-am dat seama că mi s-a dezvăluit cheia jafului. Coperțile veneau sub forma a trei coli lungi. Le luasem pe toate laolaltă. Acum am descoperit unul din ele tîrîndu-se pe podea, altul pe masa de lîngă fereastră, iar al treilea la locul lui.

Holmes reacționă pentru prima dată:

— Pagina întîi pe podea, a doua la fereastră și ultima pagină unde o lăsaseți? zise el.

— Exact, domnule Holmes! Vă urmăriți! De unde ați putut să știți asta?

— Vă rog, continuați-vă relatarea, pentru că este deosebit de interesantă.

— O clipă mi-am închipuit că Bannister a avut îndrăzneala să pătrundă în camera mea prin hoțește. Dar el a negat cu multă tărie și sînt convins că mi-a spus adevărul. Altă posibilitate nu există, decît ca cineva să fi observat, trecînd prin fața ferestrei, că sînt plecat, să fi intrat și să se uite la hîrtii. Întrucît bucata e foarte substanțială, e la mijloc o sumă destul de mare de bani, o persoană lipsită de scrupule ar fi putut foarte bine să forțeze ușa, pentru a obține un avantaj asupra colegilor săi. Bannister a fost foarte tulburat de această întîmplare. Era cît pe ce să leșine cînd a văzut că a umblat cineva prin hîrtiile mele. I-am dat un strop de coniac și l-am lăsat prăbușit pe canapea, în timp ce eu cercetam camera cu de-amănuntul. Curînd, am descoperit că intrusul a lăsat și alte urme ale prezenței sale în afară de hîrtiile răvășite. De pe masă de la fereastră erau mai multe așchii de lemn de la un creion care fusese ascuțit. Pe podea am găsit și un vîrf de creion rupt. Fără doar și poate, intrusul a copiat hîrtia în mare grabă, și-a rupt mina la creion și a trebuit să-l ascută din nou.

— Perfect! spuse Holmes, care-şi recăpăta buna dispoziţie pe măsură ce se lăsa tot mai profund absorbit de rezolvarea cazului. Norocul v-a venit în ajutor.

— Asta nu e totul. Masa mea de scris e nouă şi are o acoperitoare foarte frumoasă de piele roşie. Aş fi gata să jur, şi Bannister la fel, că pielea era netedă şi imaculată. Acum am găsit o tăietură, lungă de vreo şapte-opt centimetri, nu o simplă zgîrietură, ci chiar o tăietură adevărată. Şi nu numai atît, dar pe masă am găsit un bulgăre mic dintr-un aluat negru sau lut, plin de nişte firîme din alt material, probabil rumeguş de lemn. Sînt convins că aceste semne au fost lăsate de omul care mi-a răvăşit hîrtiile. Nu erau urme de paşi, şi nici alte dovezi ale identităţii sale. Nu mai ştiam ce să mă fac, cînd, deodată, m-a luminat gîndul fericit că dumneavoastră vă aflaţi în localitate, şi atunci m-am repezit aici, ca să vă încredinţez acest caz. Vă rog foarte mult să mă ajutaţi, domnule Holmes! Vă dau seama în ce dilemă mă aflu. Ori arestez pe vinovat, ori trebuie să amîn examenul pînă ce se pregăteşte o altă temă, şi întrucît acest lucru nu se poate face fără o explicaţie, ar însemna să urmeze un scandal cumplit, care va arunca o umbră nu numai asupra colegiului, ci şi asupra întregii universităţi. În primul rînd, doresc să rezolv chestiunea în linişte şi cu discreţie.

— Voi fi foarte fericit să mă pot ocupa de această chestiune şi să vă ofer sfaturile de care sînt capabil — zise Holmes ridicîndu-se şi punîndu-şi pardesiul. Cazul nu e lipsit de interes. Spuneţi-mi, aţi primit vizite cuiva în camera dumneavoastră, după ce vi s-au adus spalturile?

— Da, tînărul Daulat Rao, un student indian, care locuieşte într-o cameră pe acelaşi scară cu mine, a intrat să-mi ceară nişte detalii în privinţa examenului.

— La care se prezintă şi el?

— Da.

— Şi hîrtiile erau pe masa dumneavoastră?

— După cîte cred, în momentul acela erau făcute sul.

— Dar îşi putea da seama cineva că sînt spalturi?

— Eventual.

— Altcineva n-a mai fost în camera dumneavoastră?

— Nu.

— Ştia cineva că veţi primi aceste spalturi astăzi?

— Nimeni, în afară de tipograf.

— Dar omul ăsta, Bannister, ştia?

— Aş, de unde, nu ştia nimeni!

— Unde-i Bannister acum ?

— [illegible] simţea foarte rău, bietul om ! L-am [illegible] prăbuşit [illegible]. Eram foarte grăbit să ajung la dumneavoastră.

— Şi aţi lăsat uşa deschisă ?

— Mai întîi am încuiat hîrtiile într-un sertar.

— Atunci lucrurile se rezumă astfel, domnule [illegible], [illegible] indian n-a recunoscut sulul respectiv ca fiind [illegible] textului, omul care a umblat cu şpalturile [illegible] dat [illegible] din întîmplare, neavînd de unde să ştie [illegible] ele se [illegible].

— Aşa mi se pare şi mie.

Holmes zîmbi enigmatic.

— De [illegible] zise el [illegible] hai [illegible] mergem pînă acolo. Watson, [illegible] nu-i un caz care [illegible] te intereseze. Este vorba de o chestiune mintală, nu fizică. Mă rog, dacă vrei neapărat [illegible] vii, [illegible] Domnule [illegible] sînt la dispoziţia dumneavoastră !

Camera în care locuia clientul nostru avea o fereastră [illegible] cu gratii care dădeau spre curtea interioară a [illegible] — o curte cu ziduri vechi, pline de licheni. O uşă în formă de ogivă dădea spre o scară de piatră foarte [illegible]. La parter se afla camera profesorului. Deasupra [illegible] trei studenţi, fiecare la cîte un etaj. Cînd am ajuns la [illegible] se lăsa întunericul. Holmes se opri şi se uită cu [illegible] la fereastră. Apoi se apropie de geam şi, ridi[illegible] în vîrful [illegible] şi întinzînd gîtul, se uita în ca[illegible].

— [illegible] că a intrat pe uşă. Fereastra nu are nici un [illegible] decît acel ochi — zise învăţata noastră [illegible].

— [illegible] Holmes şi zîmbi foarte ciudat, ui[illegible] nostru. Dacă nu mai este nimic de [illegible] aici, cred că cel mai bine e să intrăm înăuntru.

Profesorul descuie uşa exterioară şi ne pofti în camera lui [illegible] în [illegible] timp ce Holmes cercetă covorul.

— Mă tem că, din păcate, aici nu se vede nici o urmă — [illegible] De altfel, [illegible] să vedem vreuna într-o zi [illegible] pare [illegible] tră şi-a venit în fire. [illegible] pe un [illegible], ştiţi pe care anume ?

— Acela de lîngă fereastră.

— Aha, lîngă măsuţa [illegible]. Acum puteţi intra. Cu covo[illegible] lucrurile, începînd cu mă[illegible] e cît se poate de lim-

pede. Omul a intrat, a luat hîrtiile, una cîte una, de pe masa din mijloc, le-a adus la măsuța de la fereastră, pentru ca de acolo putea să vadă dacă nu cumva veniți dumneavoastră traversînd curtea, și în felul ăsta să se poată refugia la timp.

— De fapt n-a fost chiar așa — zise Soames — pentru că eu am intrat pe poarta laterală.

— Aha, bine! Mă rog, în orice caz ăsta a fost planul pe care și-l făcuse. Ia să văd și eu cele trei foi de hîrtie! Nu au rămas amprente digitale, nu? Ei, el a luat mai întîi prima pagină și a copiat-o. Socotind timpul la minimum, cît credeți că i a cerut această operație? Cel puțin un sfert de oră, nu? Apoi a aruncat primul șpalt pe jos și l-a luat pe cel următor. Era tocmai pe la mijlocul lui, cînd întoarcerea dumneavoastră l-a făcut să se retragă în mare grabă, ba chiar aș zice în foarte mare grabă, de vreme ce n-a avut timp să pună la loc hîrtiile care aveau să-i trădeze prezența. Cînd ați intrat prin ușa exterioară, n-ați auzit pași grăbiți pe scară?

— Nu, cred că nu.

— Mă rog; el a scris într-o grabă nebună, cu atîta furie, încît a rupt vîrful la creion și, după cum observați, a trebuit să l ascută din nou. Asta e foarte interesant, Watson. Creionul nu era de tip obișnuit. Era aproximativ de mărime normală, cu mina foarte moale, vopseaua exterioară era albastră închis și numele fabricantului era scris cu litere argintii, iar bucata care a mai rămas din creion e, probabil, doar un ciot de vreo trei patru centimetri. Să căutăm acest creion, domnule Soames, și vom găsi omul care vă trebuie. Dacă aș mai adăuga că are un cuțit mare și nu prea ascuțit, mai aveți un amănunt în plus.

Domnul Soames era oarecum copleșit de acest șuvoi de informații.

— În celelalte chestiuni reușesc să urmăresc raționamentul dumneavoastră — zise el — dar cînd vă spun amănuntul ăsta cu lungimea.

Holmes îi întinse o așchie mică de lemn, o cioplitură de la creion, pe care se vedeau literele NN, după care urma un spațiu nescris.

— Vedeți?

— Nu, mă tem că nici acum.

— Watson totdeauna ți-am subliniat posibilitățile. Dar se mai ivesc și alte prilejuri de raționament. Cel puțin ar putea fie NN. Este sfîrșitul unui cuvînt. Toată lumea știe că marca cea mai obișnuită de creion este Johann Faber. Nu e

oare [illegible] a rămas din [illegible] cam atît cît e spațiul de după cuvîntul Johann?

În continuare, Holmes ținu mîna ridicată în dreptul becului electric. Apoi continuă:

— Sperasem că dacă hîrtia pe care a scris a fost foarte subțire, [illegible] urme [illegible] ar fi putut să se imprime pe acea suprafață lustruită. Nu văd nimic însă. Nu cred că mai avem [illegible] de aflat aici. Așadar să vedem ce-a mai rămas în plic. Bănuiesc că fulgarele [illegible] nu sînt substanță [illegible] pe gîlceava, de [illegible] vorbiți. După cîte îmi dau seama, e un fel de piramidă [illegible]. După cum ziceați și dumneavoastră, [illegible] ar fi plină de [illegible] de [illegible]. Dar [illegible] foarte interesant! Și [illegible] o adevărată [illegible], după [illegible]! A [illegible] cu o [illegible] s-a terminat cu o gaură colțuroasă. Vă sînt extrem de recunoscător, domnule Soames, că mi-ați atras atenția asupra acestui caz. Ușa aceea unde dă?

— În dormitorul meu.

— Ați mai intrat în dormitor de la întîmplarea respectivă?

— Nu, am venit direct la dumneavoastră.

— Aș dori să arunc și eu o privire pe acolo. Vai, ce cuier frumos! De modă veche! Dacă nu vă supărați, staționați o clipă, pînă [illegible] nu mă uit și pe [illegible]. Nu, nu văd nimic. Dar cu perdeaua asta ce e? A, dumneavoastră vă [illegible] hainele înăuntrul ei. Deci cineva ar fi silit să se ascundă în spatele ei. Odaia nu ar putea să o facă decît în acel loc, întrucît restul e prea puțin înalt, iar garderobul prea puțin adînc. Bănuiesc că nu-i nimeni acolo, nu?

În momentul în care Holmes trăgea perdeaua la o parte, mi-am dat seama, dintr-o oarecare încordare și agerime a gesturilor lui, că era pregătit pentru orice eventualitate. De fapt însă, perdeaua dată la o parte n-a dezvăluit nimic, decît vreo trei-patru costume de haine, atîrnate pe niște cuiere. Holmes s-a întors în altă parte, și deodată s-a aplecat pînă la podea.

— Hei, ce mai e și asta? strigă el.

Era o mică piramidă din același material negru, care semăna cu un fel de chit, ca și cealaltă bucată găsită pe masa din birou.

Holmes o luă în palmă și o ridică în sus, ca s-o examineze mai bine la lumina becului.

— S[illegible] vizitatorul dumneavoastră a l[illegible] în dormitor, ca și în odaia de lucru, domnule S[illegible]

Dar ce-a putut să caute aici?

— Mie mi se pare destul de limpede. Dumneavoastră veți intra prin altă parte decît se aștepta, așa că n-a fost prevenit decît în momentul în care erați chiar la ușă. Ce era să facă? A strîns toate bucurile care ar fi putut să-l trădeze și le-a depozit în dormitorul dumneavoastră, ca să se ascundă.

— Dumnezeule! Domnule Holmes, adică dumneavoastră vreți să spuneți că tot timpul cît vorbeam eu cu Bannister în camera asta, îl aveam pe individ în mîinile noastre, dacă am fi știut?

— După părerea mea, da.

Dar nu se poate să nu existe și o altă alternativă, comisarul Holmes. Nu știu dacă ați uitat la fereastra dormitorului meu.

— Are gratii, un cadru de plumb, trei ornaturi separate [illegible] despărțitură destul de mare ca să poată trece un om printre ele.

Exact și dă spre un colț al curții, care e relativ ferit de privirile trecătorilor. Individul ar fi putut să intre pe grilaj, [illegible] urmele în trecerea lui prin dormitoriul, în sfîrșit, găsind ușa deschisă, să fi fugit de acolo.

Holmes clătină nervos din cap.

— Să fim practici [illegible] el. Din cîte am înțeles, ați [illegible] sînt trei studenți care circulă pe această scară, și care în mod obișnuit trec prin fața ușii dumneavoastră.

— Da, așa este.

Și toți trei se prezintă la acest concurs?

— Da.

— Aveți vreun motiv să bănuiți pe vreunul din ei mai mult decît pe ceilalți?

Sherlock Holmes [illegible]

— E o întrebare foarte delicată — zise el. Nimănui nu-i place să arunce bănuiala asupra cuiva, dacă nu există dovezi.

— Stați să auzim întîi bănuielile. Dovezile le veți căuta după aceea.

— Bine, atunci o să vă spun în cîteva cuvinte cam cum se prezintă cei trei băieți care locuiesc în aceste camere. La primul stă [illegible] Gilchrist, un băiat foarte studios și un foarte sportiv, joacă în echipa de rugbi și în cea de cricket a colegiului, pe care-l mai reprezintă și la alergările de garduri,

[illegible] în lungime. E un bărbat bine făcut şi foarte [illegible]. Tot [illegible] sir Jabez Gilchrist, [illegible] a [illegible] e extrem de muncitor şi de serios. O să [illegible].

La etajul al doilea locuieşte Daulat Ras, indianul. E un [illegible], ca majoritatea indie[illegible]. [illegible] şi a progresat mult, deşi greaca [illegible].

La ultimul etaj stă Miles McLaren. E un element stra[illegible] una din minţile cele mai lu[illegible] din toată universitatea, dar din nefericire e incapa[illegible] lipsit de scrupule. Chiar în anul întîi era [illegible] fie eliminat din universitate, pentru un scandal [illegible] la jocul de cărţi. În ultimul semestru n-a învăţat [illegible] şi probabil [illegible] apta [illegible] examenul.

— Va să zică pe el îl bănuiţi?

— [illegible]-ar fi greu să merg chiar aşa departe. Dar dintre [illegible] trei mai degrabă el ar fi în stare de asemenea fapte.

— Tocmai. Acum, domnule Soames, să-l vedem şi pe [illegible]orul dumneavoastră, Bannister.

[illegible] un omuleţ de vreo cincizeci de ani, cu faţa albă, fără [illegible] mustaţă, cu părul cărunt. Suferea încă şi acum de [illegible] întîmplării neaşteptate care-i tulburase viaţa liniş[illegible]. [illegible] rotundă căpătase un tic nervos şi omul nu-şi [illegible] tremurul mîinilor.

— [illegible] această poveste nefericită, Bannister — zise [illegible] lui.

— Da, domnule!

— După cîte înţeleg — spuse Holmes — ţi-ai lăsat cheia [illegible]?

— Da, domnule!

— Nu e oare extraordinar că ai făcut acest lucru tocmai în ziua în care se aflau în casă aceste hîrtii?

— A fost o mare nenorocire, domnule, dar mi s-a mai întîmplat şi altă dată să fac această greşeală.

— Cînd ai intrat în cameră?

— Pe la patru şi jumătate. A[illegible] ora obişnuită de ceai a domnului Soames.

— Şi cît timp ai stat?

— Cînd am văzut că dumnealui lipseşte, m-am retras de îndată.

— Te-ai uitat la hîrtiile acelea de pe masă?

— Nu, domnule, cît-ai de puțin.

— Dar cum s-a întîmplat că ai lăsat cheia în ușă?

— Aveam în mînă tava cu ceaiul. M-am gîndit că nu pot întoarce să iau cheia după aceea. Și pe urmă am uitat.

— Dar ușa de afară nu are yale?

— Nu, domnule.

— Va să zică a rămas deschisă tot timpul?

— Da, domnule.

— Și, deci, oricine se afla în cameră ar fi putut să iasă?

— Da, domnule.

— Cînd domnul Soames s-a întors și te-a chemat, ai fost foarte tulburat?

— Da, domnule. De mulți ani de cînd slujesc aici, nu mi s-a mai întîmplat un asemenea lucru. Era cît pe-ai să leșin.

— Bine, am înțeles. Dar unde erai cînd ți s-a făcut rău?

— Unde eram, domnule? Cum zici, aproape de ușă.

— Asta e foarte ciudat, pentru că te-am găsit tocmai în fotoliul de colo din sală. De ce ai trecut pe lîngă toate celelalte scaune?

— Nu știu, domnule. Nu mi-a trecut prin cap.

— Eu nu cred că ți-a dat prin cap. Vino încoace, te rog, domnule Holmes. Acum, dacă ești în cameră...

— Ai rămas aici, după plecarea stăpînului dumitale?

— Doar cîteva minute. Apoi am închis ușa și m-am dus în camera mea.

— Pe cine bănuiești?

— Mă rog, domnule, nu mi-aș îngădui să-mi dau o părere. Nu cred că există vreun domn în Anglia a cărui onorabilitate să fie în stare să se sluțească de un asemenea prinț. Nu, domnule, mie nu mi-ar veni să cred.

— Mulțumesc, ajunge! — zise Holmes. A, încă un amănunt mai am nevoie. Nu cumva ți-a pomenit vreunuia dintre acești trei domni pe care-i slujești, că s-a întîmplat ceva rău?

— Nu, domnule, n-am suflat o vorbă.

— Nu ai vorbit cu nici unul din ei?

— Nu, domnule.

— Bine, mulțumesc. Acum, domnule Soames, dacă ne veți îngădui să facem o mică plimbare prin curtea interioară.

Deasupra noastră, prin întunericul care se îngroșase, străluceau trei petece de lumină galbenă.

— Cele trei păsările ale domnișoarei sînt în colțurile lor — zise Holmes, ridicîndu-și privirea. Hei! Dar ce-o mai fi? Unul din ei pare să fie teribil de agitat.

Era indianul, a cărui siluetă întunecată apăru în dreptul jaluzelelor. Umbla în lung și în lat prin cameră.

— Aș vrea să-i cîntărească din ochi pe toți — zise Holmes. E oare posibil?

— Nimic mai ușor — răspunse Soames. Grupul acesta de oameni este cel mai vechi din tot colegiul și de aceea vin adesea străini să le viziteze. Poftiți pe aici, și o să vă conduc chiar eu.

— Vă rog să nu pomeniți nici un nume — zise Holmes, în momentul în care băteam la ușa lui Gilchrist.

Ne deschise un tînăr înalt și subțirel cu părul blond-cenușiu, de îndată ce înțelese despre ce e vorba, ne păru binevoitor înăuntru. Într-adevăr, în odaie se aflau cîteva elemente de arhitectură medievală extrem de interesante. Pe Holmes îl pasiona la [illegible] un [illegible], mai ţeu morţiș să-i le[illegible] în timpul de [illegible] această operație, își ruj[illegible] vîrful la [illegible], [illegible] să împrumute [illegible] ai. [illegible] un [illegible] să și-l recreeuță pe al lui.

Același accident ciud[illegible] se întîmplă și în [illegible] indianului [illegible] un individ maro[illegible] cu un nas de vultur, care se uită chiorîș la noi și se bucură vizibil în momentul în care Holmes își încheie studiile arhitectonice. Mie nu-mi se păru nici într-un caz. [illegible] Holmes a dat cheia problemei. Cînd ne treceam mîna dădu [illegible]. Cînd băturăm, ușa exterioară nu se deschise și dinăuntrul ei nu se putu auzi nimic altceva decît un șuvoi de înjurături.

— Putin îmi pasă cine sînteți! Duceți-vă la dracu'! — urlă glasul furios. Mîine am treabă și nu vreau să mă deranjeze nimeni.

— Un mojic — zise călăuza noastră, roșind de indignare, în momentul în care ne retrăgeam pe scară în jos. Bine înțeles că n-a avut de unde să știe că eu bat, dar, în orice caz, purtarea lui a fost cît se poate de necivilizată și, dat fiind împrejurările, chiar puțin suspectă.

Dar reacția lui Holmes a fost foarte ciudată.

— Puteți să-mi spuneți exact cît e de înalt?

— Zău, domnule Holmes, mi e destul de greu să spun. E mai înalt decît indianul, dar nu e chiar așa de înalt ca Gilchrist. Cred că trebuie să aibă cam 1,65 metri.

— Asta e foarte important — zise Holmes și acum, domnule Soames, vă urez noapte bună.

Călăuza noastră țipă pur și simplu de mânie și ușurare.

— Dumneavoastră, domnule Holmes, dați-mi pace cu plimbările pe nepusă masă și cu năzbâtiile voastre! Am impresia că dumneavoastră nu vă dați seama de situația în care ne aflăm. Acum trebuie să iau o hotărâre, să acționez într-un fel sau altul. Nu pot permite să ne ținem vremea, dacă unul dintre oaspeții casei dispare. Trebuie să privim realitatea drept în față.

— Puteți să luați lucrurile așa cum vreți. Am să mulțumesc dimineață domnului de la dumneavoastră, să ne sfătuim împreună problema. Se prea poate să în noaptea asta să vă pot indica ce cale să alegeți. Între timp, vă rog să nu schimbați nimic absolut nimic, din comportarea dumneavoastră.

— Bine, domnule Holmes.

— Puteți să fiți sigur că se poate de liniștit. Nu începe îndoială că vom găsi o soluție pentru dificultatea în care vă aflați. Am să iau cu mine argila pentru modelaj și restul de creion. La revedere.

În momentul în care am ieșit în întunericul din curte, am ridicat din nou ochii către ferestre. Indianul tot se mai plimba prin odaie. Ceilalți nu se vedeau.

— Ei, Watson, ce părere ai? întrebă Holmes, în momentul în care ieșeam pe strada principală. Un fel de joc de societate, parc-ar fi un truc cu trei cărți. Iată cei trei oameni trebuie să fie unul dintre ei, alege. Pe care îl alegi?

— Mitocanul ăla spurcat la gură, de la mansardă. Al are certificatul cel mai prost. Și, totuși, indianul era al dracului de viclean. De ce oare se tot învîrte ca un leu în cușcă?

— Asta n-are nici o importanță. Mulți oameni adopt această metodă cînd încearcă să învețe ceva pe dinafară.

— Ne-a aruncat niște priviri foarte ciudate.

— Bănuiesc că și tu ai face la fel, dacă ți-ar năvăli în odaie un cîrd de străini, cînd tu te pregătești pentru examenul de a doua zi, și fiecare minut contează enorm. Nu, asta nu mă pune de loc pe gînduri. Și pe urmă, și creionul, și cuțitele, ambele probe au fost mulțumitoare. Însă individul ăla îmi dă foarte mult de gîndit.

— Care?

— Cum care? Bannister, servitorul. Ce amestec o fi având el în această afacere?

Mie mi-a făcut impresia că este un om cît se poate de cinstit.

Şi mie la fel. Tocmai asta e partea cea mai încurcată. De ce să fie un om absolut cinstit ca el... Hei, uite o papetărie. Ia să începem chiar de-aici cercetările.

Erau vreo patru-cinci papetării mai de soi în oraş, şi la fiecare Holmes a arătat mopliturile de creion şi a rugat insistent să i se dea un creion similar. Toţi negustorii au fost dispuşi să-i spună că pot să comande un astfel de creion, dar nu şi o mărime obişnuită şi nu foarte rar aduc asemenea mostre. Prietenul meu nu părea deprimat de aceste eşecuri, ci chiar mai energic în urmărirea lui pe jumătate amuzantă.

La urmă, dragul meu Watson, acest indiciu, cel mai bun şi unghiul cu adevărat interesant, n-a dus la nici un rezultat. Şi, totuşi, nu mă îndoiesc că până la urmă o să putem aduce suficiente dovezi în faţa curţii. Acolo, dragul meu, dar e aproape nouă, şi pe urmă mi-ai spus că ne face o mazăre grozavă la ora opt şi jumătate. Tu, care fumezi întruna, Watson, ai nu vii niciodată la timp la masă mă bucur să fii curînd dat afară la pensie şi vei o să împărtăşesc soarta ta nefericită, dar nu înainte de a fi rezolvat problema agitatului profesor, a servitorului neglijent şi a celor trei studenţi plini de iniţiativă.

In seara aceea, Holmes nu mai pomeni de loc de întîmplarea neobişnuită, deşi după cina noastră întîrziată rămase multă vreme în fotoliu, pierdut în gînduri. La opt dimineaţa veni în camera mea tocmai cînd îmi terminasem toaleta.

— Ei, Watson — zise el — e momentul să mergem la Colegiul Sf. Luca. Poţi să renunţi la micul dejun?

— Sigur.

Soames trebuie să fie într-o agitaţie nemaipomenită pînă ce o să-i putem spune ceva pozitiv.

— Dar ai ceva pozitiv să i spui?

— Cred că da.

— Ai ajuns la vreo concluzie?

— Da, dragul meu Watson. Am rezolvat misterul.

— Bine, dar ce noi dovezi ai putut să mai capeţi?

Oho! Nu m-am dat eu degeaba jos din pat la o oră atît de matinală. Ştii la cît? La şase. Am lucrat din plin

două ore și am [illegible] cel puțin opt kilometri. La [illegible] am obținut un rezultat palpabil. Ia uite-ne!

Întinse mîna, în palmă cu trei [illegible] ca un fel de aluat negru.

— Hei, Holmes, dar [illegible]!

— Azi-dimineață am călcat o [illegible] destul de ușor de explicat cu argumente. Locul de unde provine numărul trei poate să constituie o sursă pentru numărul unu, și numărul doi. Ce crezi, Watson, ai o bănuială în cazul vînzătorului? Ei, hai cu noi, ca să aflăm culmile prietenului nostru Soames.

Cînd l-am găsit pe nefericitul profesor, în apartamentul lui era încă aceeași stare de plus. Deși ultima pensulă avea să încheie examenul, și el se mai afla încă în dilemă, dacă trebuie să dea [illegible] sau să pună vinovatului să intre în [illegible] pentru [illegible]. Nu izbutea să stea locului, era prada [illegible] agitației, iar cînd îl văzu pe Holmes [illegible] cu mîinile înfășurate.

— Slavă Domnului că ați venit! Mă temeam să nu renunțați, în disperare de cauză. Ce să vă fac? Să [illegible] nul?

— Da, asta [illegible] și poate.

— Bine, dar [illegible]...

— N-o să se prezinte.

— Dar știți [illegible]?

— Cred că da. Din moment ce chestiunea asta nu trebuie să devină publică, suntem siliți să ne [illegible] anumite puteri, și să ne [illegible] pe rînd pe [illegible] mai [illegible] marșală [illegible]. Domnule Soames, vă rog să luați loc o [illegible]. Watson, tu știi [illegible]. Eu am să stau în fotoliul din [illegible]. Cred că [illegible] momentul de [illegible] [illegible] destul de impozanți, ca să [illegible] un om cu conștiința încărcată. Vă rog sunați!

Intră [illegible], care se dădu înapoi, vizibil surprins și [illegible] de înfățișarea noastră autoritară.

— [illegible], îi spuse Holmes. Ei, [illegible], te rog spune-ne adevărul cu privire la întîmplarea de ieri.

Omul păli.

— Dar v-am spus totul, domnule.

— N-ai nimic de adăugat?

— Absolut nimic, domnule.

— Atunci mă văd silit să-ți fac cu anumite sugestii. Cînd te-ai așezat ieri pe fotoliul acela, ai făcut-o pentru a ascunde un obiect care ar fi indicat ce persoană s-a aflat în cameră?

Bannister se făcu palid ca moartea.

— Nu, domnule, cîtuși de puțin.

— Asta era doar o sugestie — zise Holmes suav. Recunosc în mod sincer că n-am posibilitatea de a o dovedi. Dar mie mi se pare că este un lucru destul de probabil, întrucît în clipa în care domnule Soames s-a întors cu spatele, ai și eliberat pe omul care se ascundea colo, în dormitor.

Bannister își trecu limba peste buzele uscate.

— Dar nu era nimeni acolo!

— Vai, Bannister, ești păcătos! Pînă acum poate că ai spus adevărul, dar acum știu precis că ai mințit.

Trăsăturile fetei lui Bannister deveniră sfidătoare și încăpățînate.

— Nu era nimeni, domnule!

— Ei, haide, haide, Bannister!

— Nu, domnule, nu era nimeni.

— În cazul ăsta, nu mai poți să ne dai nici o informație. Vrei să rămîi aici? Stai, te rog, acolo, lîngă ușa de la dormitor. Acum, domnule Soames, am să vă rog să fiți așa de bun, să vă duceți pînă în camera tînărului Gilchrist și să-l poftiți la dumneavoastră.

Profesorul se întoarse peste o clipă aducîndu-l cu el pe student. Era un bărbat foarte bine făcut, înalt, suplu și agil, cu un păr blond cu o față plăcută, deschisă. Ochii lui albaștri, neliniștiți, ne privira pe rînd, și în cele din urmă se ațintiră, cu o expresie de spaimă și deznădejde, asupra lui Bannister, care se afla în capătul celălalt al camerei.

— Închide, te rog, ușa — zise Holmes. Ei domnule Gilchrist, aici sîntem absolut singuri și nu e nevoie să ne vreo dăm cu cuvinte. Vom rosti între noi. Putem să fim cît se poate de sinceri unul cu altul. Am vrea să știm, domnule Gilchrist, cum se poate ca dumneata, un om de onoare, să săvîrșești o faptă așa urîtă ca de ieri?

Nenorocitul tînăr se dădu cîțiva pași înapoi și aruncă o privire îngrozită și plină de reproșuri lui Bannister.

— Nu, nu, domnule Gilchrist, nu domnule, eu n-am spus nici un cuvînt, n-am suflat o vorbă! strigă servitorul.

— Pînă acum nu, dar acum te ai dat de gol — zise Holmes. Ei, domnule, îţi poţi da seama că după cele spuse de Bannister, situaţia dumitale este dezndădjduită, şi nu ai altă şansă decît să mărturiseşti sincer cele întîmplate

O clipă, Gilchrist ridicînd mîna în sus, încercă să-şi stăpînească spasmul ce-i schimonosea trăsăturile feţei. Peste o clipă se trînti în genunchi lîngă masă şi, îngropîndu-şi capul în palme, izbucni într-o furtună de suspine şi gemete disperate

— Ei, haide, haide — zise Holmes cu blîndeţe — a greşi e un lucru omenesc şi cel puţin nimeni nu poate să te acuze că eşti un răufăcător cu inima împietrită. Poate ţi-ar veni mai uşor dacă i-aş spune eu domnului Soames ce s-a întîmplat, iar dumneata eşti liber să mă corectezi pe unde greşesc. Facem aşa? Ei, lasă, lasă, nu te mai osteni să-mi răspunzi. Ascultă numai, şi ai grijă să nu te nedreptăţesc.

Domnule Soames, din clipa în care mi-aţi spus că nimeni, nici măcar Bannister n-ar fi putut să ştie cu precizie ce hîrtiile acelea se află în odaia dumneavoastră, în mintea mea cazul a început să ia o formă precisă. Pe tipograf puteam bineînţeles să-l lăsăm de la început la o parte, pentru că ar fi avut posibilitatea să cerceteze hîrtiile şi la el la întreprindere. Nici la indian nu m-am prea gîndit. Dacă spălturile erau făcute sul, nu avea de unde să ştie ce sînt. Pe de altă parte, mi se părea de necrezut o coincidenţă de neînchipuit ca un om să îndrăznească să intre în odaie, şi întîmplător chiar în ziua în care hîrtiile se aflau pe masă. Am eliminat şi această posibilitate. Omul care a intrat ştia precis că hîrtiile sînt aici. Dar de unde a ştiut?

Cînd m-am apropiat de camera dumneavoastră, am cercetat fereastra. Eram amuzat de presupunerea dumneavoastră cum că eu aş crede posibilitatea ca cineva să fi intrat pe acolo în plină zi, sub ochii tuturor locatarilor din casă. O asemenea idee era absurdă. Eu măsuram numai cît de înalte trebuia să fie persoana, pentru ca, trecînd prin dreptul ferestrei, să vadă ce hîrtii se află pe masă din mijlocul încăperii. Eu am un metru optzeci înălţime şi am izbutit s-o fac cu oarecare dificultate. Nimeni care ar fi avut o statură mai mică n-ar fi avut nici o şansă în acest privinţă. Vedeţi deci încă de pe acum ce puternice motive am avut să mă gîndesc că doar unul dintre cei trei studenţi ai dumneavoastră e de o statură ieşită din comun, el e cel mai suspect dintre toţi.

Am intrat și v-am ascultat indicațiile și sugestiile cu privire la manșeta laterală. Despre masa din mijloc nu mi-am putut da seama de nimic, n-am căpătat nici un indiciu deși în momentul în care vorbindu-mi despre Gilchrist, ați pomenit faptul că e un bun atlet, specialist în aruncare la lungime. Atunci, într-o clipă mi-am lămurit totul și n-am mai avut decît să vreo câteva dovezi, care să confirme bănuiala mea, dar aceste dovezi le-am obținut foarte curînd.

Iată cum a fost toată povestea. Tînărul acesta și-a petrecut seara antrenîndu-se pe terenul de sport, unde a fost înregistrat la aruncări. La întoarcere, a venit cu papucii de atletism, care, după cum știți și dumneavoastră au numere. Trecînd pe lîngă fereastra dumneavoastră, dat fiind că e om de înalt, a văzut șpalturile pe masă și și-a închipuit evident că vi s-ar fi întîmplat ceva, ajungînd în dreptul ușii s-ar fi observat că din neglijența servitorului, s-a rămas cheia în broască. Atunci a simțit un îndemn brusc să intre și să vadă dacă într-adevăr e așa cu șpalturile respective. Nu era un lucru prea primejdios întrucît putea oricînd să pretindă că a trecut pe acolo doar ca să întrebe ceva.

Ei bine, cînd a văzut că e vorba într-adevăr de textul respectiv, atunci a cedat ispitei. Și-a pus pantofii pe masă. Dar pe scaunul acela de lîngă fereastră ce-ai pus, tinere?

— Mănușile — zise studentul.

Holmes se uită triumfător la Bannister.

— Și-a pus mănușile pe scaun și a luat șpalturile, foaie cu foaie, ca să le copieze. S-a gîndit că profesorul o să se întoarcă pe poarta principală, și deci o să-l vadă la timp. Dar după cîte știm, domnul profesor s-a întors pe poarta laterală. De-odată l-a auzit chiar la ușă. N-avea nici o scăpare. A uitat de mănuși, dar și-a smuls pantofii de pe masă și s-a repezit în dormitor. Observați că zgîrietura de pe masa aceea este foarte ușoară într-o parte, dar se adîncește în direcția ușii de la dormitor. Această dovadă în sine este suficientă ca să ne arate că pantofii au fost trași în direcția respectivă și că vinovatul s-a ascuns acolo. Argila strînsă în jurul cuielor din tocuri a căzut pe masă, iar o a doua mostră, slăbindu-se pe drumul spre dormitor. Aș putea adăuga că azi-dimineață n-am observat pînă la terenul de atletism, am văzut această argilă roșie și neagră, care este folosită în groapa noastră de sărituri, și am adus o mostră, împreună cu ceva din rumegu-

şul presărat pe teren, pentru a-i feri pe atleţi să alunece
Ceea ce am spus corespunde adevărului, domnule Gilchrist?

Studentul se îndreptase din şale.

— Da, domnule, este perfect adevărat.

— Dumnezeule, altceva nu mai ai de spus? strig[illegible] Soa
me[illegible]

— Ba da, domnule profesor, am: dar şocul ac[illegible] de-
m[illegible]ări ruşinoase m-a zăpăcit. Am aici o scrisoare pe care v-[illegible] scris-o dis-de-dimineaţă, domnule profesor, după ce m[illegible] zvîrcolit toată noaptea, fără să pot închide un ochi. Cînd am scris-o, nu ştiam încă de dezvăluirea păcatului meu. Poftiţi scrisoarea, domnule profesor. O să vedeţi că am spus acolo „M-am hotărît să nu mă mai prezint la examen. Mi s-a oferit o slujbă ca ofiţer de poliţie în Rhodesia, şi voi pleca de îndată în Africa de Sud"

— Îmi pare foarte bine să aud că nu intenţionai să pr[illegible]iti de [illegible] nefiresc pe care l-ai c[illegible]ătat asupra colegilor dumitale — zise Soames. Dar ce te-a făcut să te răzgîndeşti?

Gilchrist îl arătă pe Banister.

— Iată omul care m-a adus pe calea cea bună — zise el.

— Ei haide, Banister — zise Holmes — cred că acum ţi-e [illegible] ruşine de ceea ce ai spus. Dacă numai dumneata ai fi putut [illegible] drumul acestui tînăr din [illegible] dumneata ai rămas în odaie asta şi probabil ai încuiat uşa cînd ai ieşit. Despre posibilitatea de a fi fugit pe fereastra aceea, nici vorbă. Nu-i putea cineva să ne lămurească dumneata ultimul punct al acestui mister şi să ne spui ce trebuia îndeplinească ca te poţi purta cum te-ai purtat?

— Pricina era destul de simplă, domnule, deşi aţi fi avut [illegible] unde s-o aflaţi, dar cu toată isteţimea dumneavoastră ar fi fost imposibil s-o cunoaşteţi. Aflaţi, domnule [illegible] pe vremuri am fost majordom în casa bătrînului sir James Gilchrist tatăl acestui domn. Cînd bătrînul şi-a pierdut averea, am venit să mă angajez ca servitor la colegiu, dar pe fostul meu stăpîn nu l-am dat niciodată uitării pentru că a [illegible]păşit. Am veghiat după puterile mele asupra fiului lui, în amintirea zilelor bune de pe vremuri. Ei bine, domnule, ieri, cînd am intrat în camera aceasta, de îndată ce se dădu alarma, primul lucru pe care l-am văzut a fost o pereche de mănuşi galbene ale domnului Gilchrist pe fotoliul de colo. Le cunoşteam foarte bine şi am înţeles pe dată ce înseamnă prezenţa lor. Dacă le vedea domnul Soames, totul era pierdut. Drept care m-am trîntit în fotoliul acela, şi pentru ni-

mic în lume n-am vrut să mă mișc de acolo pînă ce n a pă-cat domnul Soames să vă aducă pe dumneavoastră. Atunci a ieșit bietul meu stăpîn, fiinărul pe care, pe vremuri, îl legă-nasem pe genunchi, și mi-a mărturisit totul. Nu era oare firesc, conașule, să-l salvez? Și totodată nu era oare la fel de firesc să încerc să-i vorbesc așa cum i-ar fi vorbit răpo-satul tatăl său, ca să-l fac să înțeleagă că nu poate să pro-fite de pe urma unei asemenea fapte? Mă puteți osîndi de rău?

— Nu, asta în nici un caz — spuse Holmes entuziasmat, sărind în picioare. Ei, domnule Soames, cred că acum v am lămurit mica dumneavoastră problemă, iar pe noi ne aștea-ptă a noastră gustarea de dimineață. Haide, Watson! Cît despre dumneata, domnule, bănuiesc că te așteaptă un viitor strălu-cit în Rhodesia. Astăzi ești doborît la pămînt. Dar vom ve-dea cît de sus te poți ridica în viitor.

COAMA LEULUI

Orice [illegible] ar putea să pară, [illegible] s-a întîmplat totuși [illegible] o problemă care fără [illegible] ar și poate era [illegible] cel puțin la cel [illegible] arcte și neobișnuită [illegible] toate cele [illegible] întîlnite în lungi [illegible] profesională. [illegible] să mi se înfățișeze abia după [illegible] m-am [illegible] din meserie [illegible] și mai ciudat a fost [illegible] ni-a [illegible] arut, ca [illegible] ie așa, chiar în pragul ușii. S-a [illegible] plat după retragerea mea în casuța din comitetul Sussex, [illegible] mă înfund [illegible] complet în [illegible] area vieții în sînul naturii [illegible] tre care [illegible] ujisem atît de [illegible] în cursul lungilor ani petrecuți în mijlocul [illegible] tumultoasei Londre. În acești [illegible] ții mele, bunul doctor Watson dispăruse aproape [illegible] din raza mea vizuală. Cel mult de-l mai vedeam [illegible] într-un week-end, în cazul cînd se întîmpla [illegible] [illegible] ze. Așadar de data asta trebuia să-mi slujească [illegible] cronicar. O, dar dacă-l fi fost el cu mine, ce splendid [illegible] ar fi ieșit din pana lui de pe urma unei întîmplări atît de [illegible] ante și din triumful meu final asupra tuturor dificultăților! Dată fiind situația, n-am [illegible] înapoi și trebuie să-mi spun povestea așa simplu cum mă taie capul, arătînd, prin propriile mele cuvinte, fiecare pas făcut pe drumul străbătut cu greu în căutarea unei chei pentru misterul legat de Coama Leului.

Vila mea se află pe panta de sud a colinelor dinspre Canalul Mînecii, și de acolo se desfășoară în fața ochilor o priveliște minunată. În acest loc, coasta e alcătuită numai din stînci de cretă, pe care nu le poți colori decît de la golul unei singure poteci lungi și șerpuitoare, alunecoase și abrupte. La capătul de jos al potecii se află o întindere lată de [illegible] o sută de metri, acoperită cu pietricele [illegible] sărîmături de stîncă, chiar și atunci cînd fluxul e la maximum. Ici colo mai [illegible] sînt unele dune și scobituri în care apa se adăpostește o dată cu fiecare flux, alcătuind niște piscine splendide. Această

[illegible] se întindea pe [illegible] mile în dreapta și în [illegible] fiind doar mlaștini [illegible] și satul [illegible]

Casa mea era izolată și singuratică. Tot domeniul era înconjurat de [illegible] mea, a fabricii mele menajere și a albinelor mele. La o depărtare de mai puțin de un kilometru se afla vasta proprietate a lui Harold Stackhurst. Situată pe un promontoriu [illegible] de mare, instituția este instalată într-un edificiu numit [illegible] Frontemilor. Vreo douăzeci de tineri se pregătesc aici pentru diferite profesiuni, sub oblăduirea mai multor cadre didactice. Harold Stackhurst personal a fost pe vremea lui un student foarte bun, excelent la toate materiile și pe deasupra un [illegible] campion la canotaj academic. Din ziua în care ne-am stabilit pe insulă, am fost în cei mai buni termeni cu el și de fapt cu singurul cu care eram în relații atît de intime încît puteam să ne facem [illegible] vizite fără să fie vorba de o invitație oficială.

Spre sfîrșitul lui iulie 1907 s-a stârnit o furtună teribilă, vîntul suflînd dinspre sud, îngrămădind parcă valurile Canalului Minecii la temelia falezei și lăsînd în urmă o adevărată întindere la venirea refluxului. În dimineața la care mă refer, vîntul se mai potolise și toată natura parcă era proaspătă și [illegible]. Era imposibil să lucrezi într-o zi atît de [illegible] așa că am făcut o mică plimbare înainte de micul dejun. Mă [illegible] bucur de aerul minunat al acelei zile. Am pornit pe poteca de pe faleză care duce la [illegible] abruptă [illegible]. Pe drum am auzit pe cineva strigîndu-mă și întorcîndu-mă, l-am văzut pe Harold Stackhurst [illegible]. Ținea [illegible] în mînă.

— De dimineața splendidă, domnule Holmes! Ești [illegible] să ieși la plimbare și-o să te întîlnesc.

După cîte înțeleg te duci să te scalzi în mare.

— Nu te lași de lux de mizerie — rise el bătînd cu pulpa buzunarul umflat. Da, într-adevăr McPherson, a sosit de dimineață și sper să-l găsesc încă pe mal.

Professor McPherson era profesorul de științe naturale, un tînăr [illegible] și foarte promițător, a cărui viață fusese amărîtă [illegible] de o afecțiune cardiacă [illegible] în urma unei crize reumatice. De fapt, el, un [illegible] atlet [illegible] în practicarea tuturor sporturilor, nu i se dăduse un [illegible] prea mare. Vara ca și iarna, [illegible] în care îi încurcă [illegible] mic îmi plăcea înotul, s-a întîmplat adesea să ies cu el în larg.

Chiar în clipa aceea l-am zărit amintindu-mi pe McP... I se vedea trupul deasupra unei [illegible] mîna puternică. Apoi s-a ivit tot trupul, ca [illegible] ca un beţiv. În clipa următoare a ridicat mîinile în [illegible] un strigăt înfricoşător, a căzut cu faţa la pămînt. Stackhurst cu mîinile ne-am repezit la el [illegible] de vreo [illegible] de mîini [illegible] şi l-am întors pe spate. Se vedea bine [illegible] e pe moarte, pentru că avea ochii sticloşi şi dungi în jurul capului, iar obrajii înspăimîntători de livizi. O clipă i-a apărut pe faţă o licărire de viaţă şi omul a rostit vreo [illegible] cuvinte, vizibil din dorinţa de a ne preveni împotriva unui [illegible] primejdii. Cuvintele erau bălmăjite şi neclare, dar, după părerea mea, ultimele care au izbucnit aproape ca un ţipăt [illegible] buzele lui au fost „Coama Leului". Ceea ce a spus era neînţeles, şi, pe de altă parte, nici nu părea să aibă vreo legătură cu întîmplarea respectivă. Totuşi, oricît am încercat să găsesc vreo altă interpretare, n-am izbutit. Apoi McPh... s-a ridicat puţin de la pămînt, a zvîrlit odată cu braţele în aer şi a căzut pe o parte. Era mort.

Tovarăşul meu a fost pur şi simplu paralizat de această neaşteptată grozăvie, iar eu, după cum e lesne de înţeles, am simţit cum toată fiinţa mi se încordează, în stare de alarmă. Şi aveam şi nevoie de încordarea forţelor, pentru [illegible] va vedea imediat că e vorba de un caz cu totul ieşit [illegible] mun.

Omul era îmbrăcat doar cu pardesiul şi pantaloni... şi încălţase în grabă cu nişte papuci de pînză, la care nu [illegible] case să şi lege şireturile în... Pardesiul pe... şi-l pusese doar pe umeri, alunecînd într-o parte, [illegible] în... trupul. Ne-am uitat la el cîteva clipe. Tot... acoperită de nişte dungi purpurii, de... Iar în... cu un fel de sîrmă subţire. [illegible] care îi fusese aplicată această pedeapsă era foarte flexibil, întrucît răni lungi se încolăceau după umeri şi spate. Pe bărbie i se prelingea o dîră de sînge, deoarece, copleşit de dureri insuportabile, îşi muşcase buza de jos. Faţa lui trădă şi schimonosită trăda chinurile îngrozitoare prin [illegible].

Eu stăteam în genunchi, iar Stackhurst în picioare, lîngă trupul celui mort, cînd o umbră alunecă spre noi, întunecîndu-ne. I-am văzut în faţa noastră pe Lin Murdoch Murdoch, profesorul de matematică al şcolii, un bărbat scund, subţire şi osos, urît de moravuri şi de dl-tuturi, mort nimeni

n[illegible]i putut spune ca e p[illegible]n cu el. Părea că trăie[illegible] într-o [illegible]lta și abstr[illegible]ta de ecuații și de secțiuni coni[illegible] un [illegible] nimic nu-l putea [illegible]i lepăda de viața de tie[illegible]are zi. Era [illegible]onsiderat de către s[illegible]uți ca un adevărat fenomen și cu [illegible]siguranță că ar fi fost [illegible]elul lor de [illegible]talie, dar în vin[illegible]e [illegible]rului [illegible]ista curg[illegible] un [illegible]ânge ciudat și [illegible]ioti[illegible], vizibil nu numai în [illegible]xpresia ochilor de culoare [illegible]tăciunelui, și în fața sa [illegible]ocheș[illegible], ci și în izbucnirile [illegible]ale de furie, uneori de-a dreptul [illegible]eroce. Odată, când îl ne[illegible]ăsise [illegible]ățelul lui McPherson, el luase animalul și-l zvîrlise pe ge[illegible]am, lucru pentru care Stackhurst l-ar fi [illegible]concediat, f[illegible] îndoială, dacă n-ar fi fost un profesor atît de [illegible]apabil. Iată, în linii mari, care era natura acestui om straniu și comple[illegible]xe[illegible] ivise lîngă noi. Părea sincer înspăimîntat de ceea ce [illegible]de, cu toate că incidentul cu cîinele ar fi [illegible]putut [illegible]s[illegible]scite[illegible] [illegible]lipsă [illegible]simpatie pentru cel mort.

— Bietul om. Bietul [illegible]om! Ce pot să fac? Cum aș putea să-l [illegible]ajut?

Vi [illegible]fost cumva [illegible]el? Nu ne poți spune ce s-a întîmplat.

— [illegible]Nu, azi [illegible]dimineață am întîrziat. Nu am fost [illegible] pe plaj[illegible] vin direct de la Vila Frontoanelor. Ce pot să fac?

Te poți repezi pînă la jandarmeria din [illegible]Fulworth. Anunță imediat cazul.

[illegible]Într-o [illegible]clipă, profesorul a pornit cît a putut de repede, ia[illegible] a început să mă ocup de toate aspectele accidentului. [illegible]În timp ce Stackhurst a rămas lîngă cadavru, năucit de [illegible]neînțelegere. Bineînțeles, prima mea sarcină era să observ [illegible]ce se [illegible]afla pe mal. Din vîrful potecii puteam cuprinde cu privirea toată plaja. Era absolut pustie. În afară doar de [illegible]două-trei siluete negre, care zăreau în depărtare în [illegible]drumul [illegible]spre satul Fulworth. După ce m-am asigurat în ce privește [illegible]această direcție, am pornit încet pe potecă. Stîncile [illegible]erau de calcar acoperit cu argilă și mar[illegible] din loc în loc. [illegible]Am putut identifica urmele aceleași tălpi [illegible]de [illegible]ghete și urme [illegible] dimineața aceea nu se mai dusese nimeni pe plajă. Într-un loc am observat urma unei mîini cu degetele desfăcute, îndreptate spre partea de sus a pantei. Singura interpretare posibilă era că bietul McPherson căzuse în patru labe [illegible]în [illegible]urmărire. Erau și cîteva scobituri rotunde, din care se putea deduce că în repetate rînduri căzuse în genunchi. La capătul de jos al potecii se afla acea lagună mare, lăsată de reflux. McPherson se dezbrăcase la marginea ei, pentru că pe o stîn-

că i-am găsit prosopul. Era împăturit și uscat, cerea ca în ... vedea că de fapt nici n... întinat măcar în apă. Cercetînd cu atenție pietricelele din jur, am găsit vreo două urme ale pu... pușilor săi de pînză pe nisip, precum și urmele pi... lui său gol. Asta dovedea că se pr... să se scalde, dar prosopul arăta că n-a făcut-o.

Prin urmare, coordonatele problemei erau ... — dar în același timp nespus de stranii, cum nu mi-... dat să întîlnesc. ... omul nu rămînea pe plajă ... un sfert de oră. Stanhurst venise în urma lui ... la Villa Frontoarelor, de ... era limpede că nu se ... mult timp. McPherson se ... să facă baie în mare ... lucru pe care l indicau urmele picioarelor goale ... își puse la loc hainele pe el — ... făcute, încît graba era evidentă — și se întoarse fără să intre în apă sau să se mai uite în ... pentru care se ridicase. ... bănuiesc în ... acestui acvatic, întrucît ... pînă ... mulți ... puterea să mai urce panta înainte de a cădea jos fără viață. Cine săvîrșise această faptă barbară? E adevărat că la baza falezei se aflau cîteva grote și peșteri mici, însă soarele, care nu se înălțase încă prea tare pe cer, le lumina direct și se vedea limpede că nu ... ... nimeni în ele. Mai presupunem și de ... ... pe mal, ... o mare ... Dacă ... ... nu puteau ... nici o legătură cu cineva, ... urmă ... mijloc ... în care ... se întîlnesc să facă baie și valurile ei se înălțau pînă la nivelul stîncilor. Pe toate ... ... două mici luntre cu pescari. Pe aceștia îi puteam cerceta pe îndelete. Existau mai multe piste, dar nici una nu putea să ducă la vreun rezultat mulțumitor.

Interogîndu-mă în ... ... urmă ... cadavru, ... că între timp se strînseseră în jurul lui un mic grup de ... curioși. ... ... Stanhurst ... ... află ... Dar ... ... doch ... ... Anderson, ... hală ... ... locuitorii ... comitatului Sussex. Genul ... de oameni ... mult bun simț sub o înfățișare ... și tăcută. ... ... ascultat povestea, și-a însemnat tot ce i-am ... noi și, în ... cele din urmă m-a luat deoparte

— As fi foarte fericit daca mi-ai da vreun sfat domnule Holmes E o poveste prea complicată ca s-o pot rezolva singur şi dacă dau greş, o să am de furcă cu şefii de la Leeves

L-am sfătuit să-şi anunţe superiorul direct şi să trimită şi un doctor ; de asemenea, l-am sfătuit să nu permită să se mute absolut nici un lucru de la locul lui şi să se lase cât mai puţine urme cu putinţă pînă la sosirea celor două persoane anunţate. Între timp, am pornit cu bicicletele spre buzunarele mortului. I-am găsit batista, briceagul şi un portofel. Din acesta din urmă a ieşit o hîrtiuţă, pe care am descoperit-o şi i-am înmînat-o jandarmului. O mînă de femeie scrisese pe ea prea citeţ : „Fii sigur că voi veni, Maudie" Părea să fie vorba de o întîlnire de dragoste, era o confirmare, dar nu reieşea din ea nici data şi nici locul. Jandarmul a pus-o înapoi în portvizit şi a băgat şi acest obiect ca pe celelalte înapoi în buzunarele paltonului. Apoi, întrucît nu mai era nimic un alt indiciu, m-am întors acasă şi iau mîncat de zor dată cu am aranjat şi noi rămăşiţele omeneşti ale părţii de jos a falezei

* * *

Stockhurst a trecut pe la mine peste vreun an, ca să-mi spună că mortul a fost transportat la groapă, unde urma să se facă ancheta Poliţistului Venus de asemenea cu care va veţi foarte mîndri şi pe care l-au găsit nimic în buzunarele de la baie fabricii, dar uitîndu-se prin hîrtiile din biroul lui McPherson Stockhurst a găsit la urmă o corespondenţă intimă cu o domnişoară Maud Bellamy din Fulworth. Prin urmare, am putut să-l găsim pe acela cine a scris bileţelul

— Scrisorile sînt în mîna jandarmilor — mi-a spus Stockhurst. N-am putut să ţi le aduc Dar nu încape îndoială că era vorba de o dragoste foarte puternică Prin urmare, nu văd nici un motiv de a o lega de această oribilă întîmplare, afară doar de faptul că ducduia avea o întîlnire cu McPherson

— Dar în nici un caz nu aici, unde vă scăldaţi cu studenţii în mod frecvent — l-am contrazis eu

— Întîmplarea face — zise el — că studenţii nu au fost cu McPherson

— Dar a fost într-adevăr o simplă întîmplare ?

Starkhurst se încruntă și văzu pe gânduri

— [illegible] reținut Ian M[illegible] insistat foarte mult să le facă o demonstrație a [illegible] mâinile de gu[illegible] de fiminoate. Bietul om, e teribil de tulburat de [illegible] poveste asta!

— Și totuși, după cât am înțeles, nu erau prea buni [illegible] ieteni

— Într-o vreme, nu. Dar de mai bine de un an, Murdoch [illegible] se poate de apropiat de McPherson, deși [illegible]a lui nu e de loc prietenoasă.

— Da, [illegible] mi-a spus. De altfel, după cât [illegible] aceștia nu erau băieți răi atunci când [illegible] vorba de cinste. Au fost chiar în prima unui client maltratat.

— Aia e o poveste veche.

— Dar poate ea [illegible] o dorință de răzbunare?

— Nu, nu, sînt sigur că erau buni prieteni.

— Ei, atunci [illegible] cercetăm chestiunea cu fata. O cunoști?

— Toată lumea o cunoaște. Este zina ținutului, o adevărată frumusețe. Hudson care aruncă ochii peste tot unde se duce Satul și îi place lui McPherson, dar habar n-avem că bucuriile [illegible] ale depărtează atât de mult de aceste scrieri.

— Dar cine e fata?

— E fiica bătrânului Tom Bellamy, proprietarul tuturor bucăților și colțișoarelor de lume de la Fulworth. A fost pe aici, l-am văzut, dar acum a prins niște chefuri [illegible] le pândește el și cu fiul său William.

— N-ai vrea să facem o plimbare până la Fulworth să stăm de vorbă cu ei?

— Dar ce pretext am putea găsi?

— A, în privința asta nu-i nici o grijă. La urma urmei, e [illegible] a tatăl profesor să și fi fost singur acasă în noaptea [illegible] înfiorător. Coada biciului a fost totuși în mâna unui om de a [illegible] într-adevăr un bici i-a pricinuit acele răni. Cercul cunoștințelor sale din această localitate izolată este [illegible] și poate limitat. Să căutăm și explorăm cât putem și nu se poate să nu dăm peste mobilul crimei, iar atunci [illegible] rândul său se va vendica la faptaș.

Plimbarea pe dunele din împrejurimi, [illegible] de parfumul cimbrului sălbatic, ar fi fost foarte plăcută dacă gândurile noastre n-ar fi fost de-a dreptul otrăvite de tragedia la care fusesem martori. Satul Fulworth se află într-o de-

[illegible] care [illegible]luiește un semicerc în jurul golfului. Îndă-ratul [illegible] unuia de modă veche s-au ridicat mai multe case moderne pe terenul în pantă. Stackhurst m-a condus la una din ele.

— Iată vila „Limanul", cum a botezat-o Bellamy, casa cu un turn în colț și cu acoperișul de ardezie. Nu e rău ca loc pentru un om care n-a avut la început nici [illegible]. O, Doamne, ia uită-te!

Portița grădinii de la vila „Limanul" se deschise brusc și un om ieși în grabă. Nu încăpea nici o îndoială: silueta înaltă, colțuroasă și nepăsătoare era a lui Ian Murdoch, matematicianul. O clipă mai tîrziu, i-am ieșit în întîmpinare pe drum.

— Bună! zise Stackhurst.

Matematicianul făcu un semn din cap, ne aruncă o privire piezișă cu ochii lui negri, iscoditori, și dădu să treacă mai departe, dar directorul îl opri:

— Ce căutai aici? întrebă el.

Murdoch se roși de furie.

— Sub acoperișul casei dumneavoastră, domnule, vă sînt subaltern. Dar n-am cunoștință de faptul că ar trebui să vă dau socoteală și pentru acțiunile mele particulare.

După toate prin cîte trecuse, Stackhurst era la capătul răbdării. Altfel, poate ar mai fi așteptat, dar așa, își pierdu complet cumpătul.

— În împrejurările de față, răspunsul dumitale, domnule Murdoch, este pur și simplu impertinent.

— Nu ar fi exclus ca și întrebarea dumneavoastră să poată primi aceeași etichetă.

— Nu e prima dată cînd a trebuit să trec cu vederea atitudinea dumitale refractară. Dar, fără doar și poate, este pentru ultima dată. Am să te rog să ai amabilitatea de a-ți lua cît de repede poți toate măsurile pentru a-ți aranja viitorul.

— Asta și intenționam să fac. Astăzi am pierdut singura persoană de la Vila Frontoanelor care făcea această instituție suportabilă.

Murdoch își văzu de drum, în timp ce Stackhurst, cu ochii tulburi, se uită în urma lui.

— Ce zici, nu e un om imposibil, de nesuportat? strigă el.

[illegible]rul lucru care mi rămase puternic întipărit în minte era faptul că domnul Ian Murdoch se grăbise să folosească cel dintîi prilej pentru a fugi de la locul crimei. În capul

meu începea să se contureze o bănuială vagă și nelalocul ei. Pentru a vizita la familia Bellamy [illegible] pentru a pune lumină asupra acestei afaceri. Stackhurst îi va [illegible] și astfel ne urmăream drumul spre [illegible]

Domnul Bellamy era un om între două vârste, [illegible] avea barba roșie ca părul fiului. Părea să fie în [illegible] și fața lui căpătă curând aceeași culoare ca și părul.

— Nu, domnule, nu doresc să aflu nici un fel de amănunte. Fiul meu, aci de față — spuse el, arătând un tânăr voinic cu o față gravă și posomorâtă, instalat în colțul său de toate zilele — este de [illegible] părere cu mine, și anume că atenţiile cu care o înconjura domnul McPherson pe Mary erau de-a dreptul jignitoare. Da, domnule, cuvîntul „călătorie" n-a fost pomenit niciodată și totuși [illegible] și întîlnirile se ţineau lanţ ca și diverse alte lucruri pe care nici unul din noi nu poate să le aprobe. Fata nu are [illegible] și noi sîntem singurii ei păzitori. Sînt hotărît.

Șuvoiul vorbelor lui fu întrerupt de apariţia domnișoarei în încăpere. Fără doar și poate prezenţa ei ar fi fost o podoabă splendidă în orice societate. Pe mine personal, femeile m-au atras doar rareori, pentru că creierul mi a fost întotdeauna stăpînul inimii, dar îmi era imposibil să privesc faţa ei de o extraordinară perfecţiune, cu un colorit delicat, plin de toată prospeţimea dulce a ţinutului, fără a-mi da seama că nici un tînăr nu i-ar fi putut ieși în cale fără să trag consecinţele. Așa era fata care intrase și care stătea acum în fața lui Harold Stackhurst, cu ochii mari deschiși, și cu o privire pătrunzătoare.

— Am aflat că Fitzroy a murit — zise ea. Să nu vă fie frică să-mi dați amănunte.

— Celălalt profesor de la școala dumneavoastră ne a adus vestea — explică tatăl-său.

— Nu văd de ce trebuie ca sora mea să fie vîrîtă în toată povestea asta — mîrîi fiul lui.

Sora-sa se năpusti asupra lui cu o expresie aproape sălbatică.

— Asta e treaba mea, William. Fă, te rog, bine și lasă mă să mă descurc cum vreau. După cît se pare, s-a comis o crimă. Dacă aș putea contribui la descoperirea făptașului, și încă ar fi un omagiu prea mic adus aceluia care nu mai e printre noi.

Fata ascultă scurta relatare, făcută de tovarășul meu, cu o liniște și o concentrare care îmi dovedeau că, pe lîngă fru-

muşeţe, mai avea şi o mare tărie de caracter. Maud Bellamy va rămîne de-a pururi în amintirea mea ca o femeie remarcabilă şi într-adevăr desăvîrşită. Cred că mă cunoştea din vedere întrucît în cele din urmă se întoarse către mine

— Vă rog să faceţi dreptate, domnule Holmes. Oricine ar fi vinovaţii, vă puteţi bizui pe înţelegerea şi sprijinul meu.

În timp ce vorbea, mi se păru că se uită sfidătoare la tatăl şi fratele ei.

— Vă mulţumesc — i-am răspuns. Eu preţuiesc foarte mult instinctul femeilor în asemenea chestiuni. Dumneavoastră vorbiţi despre „vinovaţi" Deci sînteţi de părere că e vorba de mai multe persoane ?

— L-am cunoscut pe domnul McPherson destul de bine ca să-mi dau seama că era un bărbat viteaz şi puternic. Nu există om pe lume care să fi putut să-l doboare de unul singur

— Aş putea să schimb două vorbe între patru ochi cu dumneavoastră ?

— Maud ţi am spus să nu te amesteci în încurcătura asta strigă turios tatăl-său.

Fata mă privi neputincioasă

— Ce să fac ?

— Şi aşa toată lumea va cunoaşte curînd amănuntele încît nu se întîmplă nimic grav dacă le discutăm aici i-am răspuns

Aş fi preferat să păstrăm secretul, dar din moment ce tatăl dumneavoastră nu ne permite, trebuie să participe şi el la această derbatere Apoi i-am vorbit despre biletul găsit în buzunarul mortului Fără doar şi poate, acest bilet va fi scos la iveală în cadrul anchetei Parchetului Îmi permit să vă rog să aruncaţi puţină lumină asupra acestei probleme dacă vă este cu putinţă.

Nu văd nici un motiv pentru care aş face un mister din povestea asta — răspunse el. Eram logodiţi şi am păstrat totul numai din pricina unchiului lui Fitzroy, care e foarte bolnav şi pare-se, pe moarte, pentru că el ar fi fost în stare să dezmoştenească dacă s-ar fi căsătorit împotriva voinţei lui Alt motiv nu există

— Ai fi putut să ne spui şi nouă — mîrîi domnul Bellamy

— Aş fi spus tot, dacă aţi fi fost vreodată cît de cît mai înţelegători

— Nu voiam ca tata [illegible] de altă condiție decît ea.

— Tocmai prejudecățile tatălui [illegible] m-au împiedicat să-ți spunem adevărul. Cît despre această întîlnire (fata se strecură prin buzunarul rochiei [illegible]), biletul meu era un răspuns [illegible].

„Sîmbătă seara — suna scrisoarea [illegible] la iveală — marți după apusul soarelui, la locul știut pe plajă. E singurul moment în care voi putea să fiu liber. Semnat: Fitzroy McPherson".

— Azi e marți, și urma să-l întîlnesc diseară.

Am luat scrisoarea în mînă și am [illegible] pe toate părțile.

— Biletul nu l-ați primit prin poștă. Cum v-a parvenit?

— Aș prefera să nu răspund la această întrebare. De fapt, nici nu are o legătură directă cu chestiunea pe care o anchetați. Dar la orice lucru care are legătură cu această chestiune voi răspunde cu dragă inimă.

Fata se ținu de cuvînt, dar nimic din ce ne spuse nu ne fu de ajutor în cercetările noastre. Nu avea nici un motiv să bănuiască prezența vreunui dușman ascuns al logodnicului ei, dar recunoscu că ea personal avusese cîțiva admiratori foarte pasionați.

— Îmi permiteți să vă întreb dacă domnul Ian Murdoch se număra și el printre ei?

Fata roși, părînd stînjenită.

— Într-o vreme am crezut că așa este. Dar lucrurile s-au schimbat complet cînd a înțeles natura adevărată a relațiilor dintre Fitzroy și mine.

Din nou mi se păru că umbra care îl învăluia pe acest om ciudat prindea un contur mai precis. Trebuia cercetat [illegible] în taină [illegible]. Stackhurst era un [illegible] din cale-afară de binevoitor, [illegible] și în mintea lui începeau să mocnească aceleași bănuieli. Ne-am întors de la vizita noastră la vila „Ermitajul" cu speranța că avem, în sfîrșit, în mînă un capăt al acestui caier încîlcit.

* * *

Trecu o săptămînă. Ancheta poliției nu aruncă nici un pic de lumină asupra chestiunii. [illegible] rea ei pînă la completarea [illegible]

[illegible] în privirea [illegible] și se efectuase și o percheziție superficială a camerei lui, dar fără nici un rezultat. Personal, mă străduiam să parcurg din nou în amănunt tot terenul pe care l-cercetaserăm — atît la propriu cît și la figurat — dar fără a izbuti să ajung la vreo concluzie nouă. În toate cronicile aventurilor mele, cititorul nu va găsi un caz care să mă fi împins atît de departe spre limita răbdării. Nici măcar imaginația mea nu izbutea să închipuie vreo soluție a acestui mister. Și apoi survenise incidentul cu cîinele.

Bătrîna mea menajeră auzi mai întîi de el.

— Tristă poveste, domnule, cu cîinele domnului McPherson, îmi zise ea într-o seară.

De obicei, nu prea îi dau concursul la asemenea conversații, dar aceste cuvinte scurte îmi stîrniră atenția.

— Dar ce s-a întîmplat cu cîinele domnului McPherson?

— A murit. A murit de durere că și-a pierdut stăpînul.

— Cine ți-a spus?

— Cum, domnule? Dar toată lumea vorbește despre asta. Cîinele a intrat în pămînt și n-a mîncat nimic timp de o săptămînă. În ziua următoare după înmormîntarea lui, doi domni tineri de la Vila Frontonilor l-au găsit mort, jos pe plajă, lîngă locul unde și-a găsit sfîrșitul stăpînul lui. Chiar în locul acela.

„Chiar în locul acela" — aceste cuvinte mi-au rămas limpezi în amintire. În mintea mea a răsărit deodată un vag presentiment. Ceea ce mi se întîmplase mie are o importanță vitală. Cînd mă aflam la mormîntul lui Hudson, am simțit că eram în armonie cu ființa frumoasă și sensibilă a cîinilor animale. Dar „chiar în locul acela"! De ce oare această plajă singuratică să-i fi fost fatală? Nu cumva era cu putință ca și acest cîine să fi căzut pradă unei dușmănii răzbunătoare? Să fi fost asta cu putință? Nu, nu era prea deslușit, dar în mintea mea îi începuse să se înalțe un întreg eșafodaj. Peste cîteva minute mă aflam în drum spre Vila Frontonilor, unde l-am găsit pe Shellhurst în biroul lui. La rugămintea mea i-a chemat pe Sutherland și Blount, cei doi studenți care descoperiseră locul cîinelui.

— Da, era chiar pe marginea lagunei, zise unul din ei. Probabil că a adulmecat urmele stăpînului său mort.

Am văzut și bietul animal sfîrșindu-se, un terrier din rasa Airedale, întins pe rogojina din hol. Lîna era țeapănă și încîlcită, cu ochii bulbucați și cu limba contorsionată. Se vedeau limpede chinurile prin care trecuse animalul. De la Vila

Frontonilor am coborît spre lagună. Scarele [illegible] stinţit şi umbra falezei se întindea din [illegible] peste apă. Locul era pustiu şi nu se vedea nici o urmă de viaţă [illegible] decât de păsărusii care se învîrteau ţipînd pe deasupra capului meu. În lumina mereu mai slabă, am putut să deslu-şesc urmele lăsate de câine pe nisipul din jurul stîncii pe care fusese aşezat prestolul stăpînului său. Am rămas multă vreme cufundat într-o meditaţie adîncă în timp ce umbrele se ridicau din ce în ce mai negre în jurul meu. În cap mi se învălmăşeau tot felul de gînduri. Ştiţi ce înseamnă să trăiţi un coşmar, simţind că există un lucru cît se poate de important pe care-l cauţi şi-l ştii că e acolo, undeva, dar nu-l poţi vedea mereu prea departe ca să-l poţi atinge. Aşa era şi sentimentul meu în seara aceea, cînd mă aflam singur la locul fatal. Apoi, într-un tîrziu, m-am întors şi am pornit încet spre casă. Şi, în sfîrşit, ajungînd în virful potecii, m-am luminat. Într-o străfulgerare mi-am amintit lucrul după care bîjbîiserm cu atîta înfrigurare, dar fără folos, vreme îndelungată. Probabil că ştiţi — sau altfel decît a scris Watson [illegible] am destule cunoştinţe, destul de importante şi neştiinţifice de altfel, din domenii, diverse, dar foarte utile pentru munca mea. Mintea mi-e ca o debara în care se înghesuie în sertare tot felul de lucruri puse acolo grămadă — [illegible] de multe, încît abia dacă îmi mai dau seama de prezenţa lor. Ştiam eu că [illegible] în depozitul meu de cunoştinţe ceva care are o legătură cu [illegible] chestiune. Acel ceva era încă vag, dar el putea să [illegible] cum ştiam cum pot să-l identific. Era un ceva puţin monstruos de neînţeles şi totuşi remarcabil posibil. Urma să verific totul.

Podul căsuţei mele e plin de cărţi. Acolo m-am repezit şi am [illegible] putut să găsesc. După un timp, am ieşit cu un volumaş cu coperţă roşie şi un pachet de ciocolată. L-am deschis cu nerăbdare la capitolul în care-mi amintiam că prin vis. Da, într-adevăr, era soluţia mai mult decît vagă şi am trecut de pe [illegible] pe patul meu liniştit pînă ce nu mă asigurasem că există o cauză ca lucrurile să stea într-adevăr aşa. Mă [illegible] foarte tîrziu, cînd de neînţeles mă împresurase de tot, [illegible] mă apucase de dimineaţă de treabă.

Dar [illegible] am putut să o fac din pricina unei neplăceri întîmplate. Vică nu [illegible] mulţumim bine ceaiul, cînd, [illegible] mă pornea spre ploaie, am primit vizita inspectorului Bradley de la poliţia comitatului Sussex — o matahală [illegible] cît un bivol, cu [illegible] pe faţă, deşi ochii cu care

[illegible] nu erau inexpresivi, ci păreau gînditori și tulburați.

— Am auzit de experiența dumneavoastră vastă și înțelegere — zise el. Bineînțeles, vizita pe care v-o fac e cu totul neoficială și nu e nevoie să se afle mai departe. Dar [illegible] în cazul McPherson am dat de bucluc. Întrebarea este: să procedez la o arestare sau nu?

— Vă referiți la domnul Ian Murdoch?

— Da, domnule. Dacă stai să te gîndești, altcineva nici nu poate fi implicat. Iată avantajul acestei pustietăți. Lucrurile se reduc la o sferă foarte mică. Dacă nu el a săvîrșit crima, atunci cine?

— Dar ce dovezi aveți împotriva lui?

El [illegible] cîte ceva de pe aceleași brazde ca și mine. Avea în vedere caracterul lui Murdoch și misterul care părea să plutească în jurul acestui om; izbucnirile sale de furie, ca, de pildă, în incidentul cu cîinele; faptul că pe vremuri se certase cu McPherson și că existau anumite motive de a crede că îi displăcea atenția cu care o înconjura McPherson pe domnișoara Bellamy. Deținea aceleași elemente ca și mine, dar nici unul în plus, afară doar de faptul că Murdoch părea să se pregătească de plecare.

— În ce situație m-aș afla dacă l-aș lăsa s-o șteargă, cînd avem toate aceste dovezi împotriva lui?

Omul acesta corpolent și flegmatic părea să aibă mintea complet tulburată.

— Bine, dar gîndiți-vă la toate lacunele esențiale din raționamentul dumneavoastră — i-am spus eu. Pentru dimineața crimei el poate cu siguranță să aducă un alibi perfect. A fost [illegible] în ultimul moment împreună cu elevii, iar la cîteva minute după ivirea lui McPherson, a venit din urmă [illegible]. Apoi nu uitați că ar fi fost absolut imposibil ca de unul singur să-l fi doborît pe acest om, cel puțin la fel de puternic ca el. Și în sfîrșit, mai rămîne și [illegible] cu care au fost pricinuite aceste răni.

— Ce altceva ar fi putut să le producă decît un bici sau o cravașă flexibilă, de un gen oarecare?

— Ați cercetat urmele? l-am întrebat eu.

— Le-am văzut. Le-a văzut și doctorul.

— Dar eu le-am cercetat foarte atent cu o lupă. Au anumite particularități.

— Care anume, domnule Holmes?

M-am apropiat de birou și i-am arătat o fotografie mărită.

Iată metoda pe care o folosesc eu în asemenea cazuri — i-am explicat.

— Fără doar și poate, dumneavoastră faceți toate lucrurile meticulos și cu competență.

— Dacă nu le-aș face așa, n-aș fi ceea ce sînt. Acum, să examinăm această rană ce se întinde în jurul umărului drept. Nu observați nimic?

— Parcă nu.

— În primul rînd, este evident că nu are aceeași intensitate pe tot parcursul. Aici e o pată de sînge extravazat și dincoace alta. Există indicații similare și pe cealaltă rană de aici. Ce-ar putea să însemne toate acestea?

— N-am nici cea mai mică idee. Dumneavoastră aveți?

— Poate că am, poate că n-am. Cred că în curînd voi putea să vă spun mai mult. Orice descoperire de natură a determina obiectul care a produs aceste urme ne va apropia foarte mult de găsirea criminalului.

— Ce o să vă spun acum e, bineînțeles, o idee absurdă — zise polițistul — dar dacă pe spinarea lui ar fi aplicat o rotocoale de sîrmă înroșit, în așa fel atunci aceste puncte mai intense ar reprezenta întretăierile plasei.

— Comparația este cît se poate de inteligentă. Sau dacă am lua de pildă o pisică cu nouă cozi cu niște noduri mici și foarte tari.

— Pe legea mea, domnule Holmes, cred că ați nimerit o bine

— Dar se pare poate să fie și o cauză complet diferită, domnule Bardle. În orice caz, însă, dovezile de care dispunem sînt mult prea slabe pentru a justifica emiterea unui mandat de arestare. Și pe lîngă asta mai avem și acele ultime cuvinte „Coama Leului".

M-am întrebat dacă Ian

— Dacă am ținut seama și de asta. Dacă cuvîntul *mane*[1] ar fi avut vreo semnificație cu numele Murdoch ceea ce nu e adevărat asta ar fi putut să justifice o confuzie între pronunțarea numelui Ian și cea a cuvîntului *lion*[2]? Dar el a rostit vorbele acestea într-un tipăt. Sînt convins că am auzit cuvîntul „coamă".

---

[1] Coamă în limba engleză.

[2] Leu în limba engleză.

— Mai aveți nici o altă explicație, sau o alternativă, domnule Holmes?

— Poate că am. Dar nu țin prea mult să-o dau în seara asta, pentru că nu avem posibilitatea să discutăm un lucru mai precis.

— Și cînd se va întîmpla asta?

— Poate vreo oră sau, cine știe, și mai curînd.

Inspectorul își frecă bărbia și se uită la mine cu ochi neîncrezători.

— Aș da nu știu cît să aflu ce e în mintea dumneavoastră, domnule Holmes. Poate că vreți să vă gîndiți la vreo altă dată de petrecut.

— Nu, nu. Eram mult prea departe în larg.

— Ăde, atunci poate la Bellamy și la huiduiala aia de fiertău? Nu-l prea aveau pe McPherson la stomac. Nu cumva i-am făcut ei de petrecanie?

— Nu, nu; nu mă puteți trage de limbă pînă ce nu-mi pun la punct cercetările — i-am răspuns eu, zîmbind. Și acum, domnule inspector, avem fiecare treburile noastre. Ce ați zice dacă ne-am întîlni aici la amiază?...

Iată unde ajunsesem cînd s-a produs acea întrerupere îngrozitoare, care a constituit începutul sfîrșitului.

Ușa de afară s-a trîntit de perete, apoi am auzit pe coridor niște pași grăbiți, dar șovăielnici și Ian Murdoch a dat buzna în odaie, palid, cu părul răvășit, cu hainele într-un hal fără de hal. Se ținea de mobilă cu mîinile lui osoase, ca să poată să rămînă în picioare.

— Coniac! Coniac! striga el și căzu gemînd pe canapea.

Nu era singur. În urma lui venea Stackhurst, fără pălărie și gîfîind aproape la fel de înnebunit ca și tovarășul lui.

— Da, da, coniac! strigă el. Omul își dă sufletul. Abia am izbutit să-l aduc pînă aici. A leșinat de două ori pe drum.

O jumătate de pahar de coniac tare produse o schimbare remarcabilă. Omul se ridică într-un cot și-și scoase haina de pe umeri.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dați-mi puțin untdelemn sau opiu, sau morfină! strigă el. Orice, numai să mi aline durerile astea înfiorătoare!

Și eu și inspectorul am scos un țipăt de spaimă cînd ne-am uitat la el. Pe umărul gol al lui Murdoch se afla imprimat în zigzag același șablon — o rețea de linii inflamate — semnul pe care-l purtase și Fitzroy McPherson cînd murise.

Se vedea bine [illegible] durerea [illegible] cumplită [illegible] timp, întrucît din cînd în cînd bietul om nu mai putea nici măcar să respire, se înverşuna la faţă şi apoi, gîndind înfiorător, îşi ducea mîna la inimă; fruntea i se îmbrobonea de sudoare. Putea să moară dintr-o clipă într-alta. I-am turnat mereu coniac pe gît şi fiecare doză înghiţită îl readucea tot mai mult la viaţă. Tamponîndu-i rănile străinii cu vată înmuiată în untdelemn am izbutit să i mai alin chinul. În cele din urmă, capul i se lăsă moale pe perină. Istovit, părea [illegible] ultima rezervă de vitalitate. Căzuse într-o toropeală în care era pe jumătate somn şi pe jumătate leşin, dar care [illegible] o alinare a durerii.

Fusese imposibil să-i punem vreo întrebare, dar în momentul în care ne-am asigurat de starea lui Stackhurst s-a întors către mine:

— Dumnezeule! strigă el. Dar ce [illegible] domnule Holmes? Ce este? Nu înţeleg nimic!

— Unde l-ai găsit?

— Jos, pe plajă. Exact unde a căzut şi McPherson nenorocirea. Dacă ar fi avut inima la fel de slabă ca a lui McPherson, nici nu s-ar mai afla acum aici. În timp ce-l aduceam am crezut de mai multe ori că moare. Era prea departe să mai ajungem la Vila Frontoanelor, aşa că l-am reperat spre casa dumitale.

— L-ai văzut pe plajă?

— Mă plimbam pe faleza cînd i-am auzit strigătul. Era la marginea apei şi se clătina pe picioare ca un beţiv. Am coborît cît am putut de repede, l-am învelit în nişte haine şi l-am adus sus. Pentru numele lui Dumnezeu, Holmes, foloseşte-ţi toate puterile şi nu-ţi cruţa eforturile pentru a ridica blestemul care apasă asupra locului ăsta, pentru că viaţa devine insuportabilă. Cum, dumneata care ai o reputaţie mondială, nu poţi să faci nimic pentru noi?

— Ba cred că da, Stackhurst. Vino imediat cu mine! Vino şi dumneata, domnule inspector. O să vedem dacă nu putem să predăm în mîinile dumneavoastră pe acest asasin.

Lăsîndu-l pe Murdoch în stare de inconştienţă în grija menajerei mele, am coborît tustrei spre laguna fatală. Pe pietris erau aşezate prosoapele şi hainele lăsate de bietul Murdoch. M-am plimbat încet pe la marginea apei, urmat în şir indian de însoţitorii mei. Mai toată laguna era prea puţin adîncă, dar sub faleză, unde există o scobitură în plajă, avea o adîncime de un metru — un metru şi jumătate. Asta era

locul pe care, în mod firesc, şi l-ar fi ales orice înotător, pentru că forma o piscină verde, transparentă, cu apa limpede ca cristalul. Deasupra se aflau un şir de stînci şi pe acolo am pornit, scrutînd plin de curiozitate apa de la picioarele mele. Tocmai ajunsesem la partea cea mai adîncă şi mai liniştită a apei, cînd am dat cu ochii de ceea ce căutam şi am izbucnit într-un strigăt de triumf :

— *Cyanea !* am strigat *Cyanea* — Priviţi, „Coama Leului

Într-adevăr, obiectul neobişnuit pe care îl arătam semăna cu un smoc de fire încîlcite din coama unui leu. Pe un prag stîncos la aproximativ un metru sub apă, zăcea un animal cilindric şi păros, care vibra şi flutura, avînd dungi argintii printre pletele galbene. Pulsaţia îi era înceată şi greoaie — dilatări urmate de contracţii

— A făcut destul rău, acum i-a sunat şi lui ceasul ! am strigat eu. Ajută-mă Stankhurst, să-l distrugem definitiv pe acest ucigaş

În preajma stîncilor se afla un bolovan imens şi, unindu-ne eforturile, l-am împins pînă ce, cu o pleoscăială cumplită, l-am trîntit în apă. Cînd s-au liniştit valurile, am văzut că ajunsese pe prundul stîncos de la fund. O margine fluturîndă de membrane galbenă arăta că dedesubtul lui zăcea victima noastră. De sub piatră se prelingea o substanţă ulioasă, groasă, care pătă apa din jur, ridicîndu-se încet la suprafaţă

Să fiu al dracului dacă înţeleg ceva ! strigă inspectorul. Ce era asta, domnule Holmes ? Aici m-am născut şi aici am crescut, dar în viaţa mea n-am văzut una ca asta Nu e un lucru de prin părţile noastre.

— Din fericire pentru comitatul Sussex — i-am spus eu Probabil că animalul a fost adus aici de uraganul acela din sud-est. Întoarceţi-vă amîndoi acasă la mine şi am să vă relatez experienţa sinistră, ţinută minte vreme îndelungată, şi ne bună dreptate, de cineva care s-a întîlnit cu aceeaşi primejdie pe mare.

* * *

Cînd am ajuns în biroul meu, l-am găsit pe Murdoch mult mai bine ; îşi revenise suficient ca să şadă în capul oaselor. Era încă năuc, şi din cînd în cînd îl mai scutura cîte

un fior de durere. Vorbind dezlînat și [illegible] frînturi de [illegible] n-a explicat că habar n-are ce i s-a întîmplat, dar [illegible] deodată a fost cuprins de niște dureri groaznice și [illegible] buit să facă apel la toate resursele [illegible] pentru a putea ajunge la mal.

— Aici avem o carte — am spus, cu ridicolul [illegible] — care a adus pentru prima dată lumină într-o [illegible] ar fi putut să rămînă de a pururi întunecată. Este [illegible] lumea largă" de celebrul observator J. C. Wood. Eu [illegible] să piară de pe urma atingerii acestei ființe [illegible] a scris totul în deplină [illegible] este numele complet al ființei [illegible] atingerea ei e [illegible] fel de periculoasă [illegible] mușcătura albinei [illegible] altă parte, e și mult mai dureroasă. Dați-mi [illegible] cuiesc cîte ceva din această lucrare.

„Dacă înotătorii văd o masă rotundă și [illegible] membrane și fibre de culoare gălbuie-[illegible] ceva [illegible] din coama unui leu, amestecat cu bețe[illegible] argintie, [illegible] reasemă pentru că este înspăimîntătorul animal *Chrysaora*, cu o înțepătură cumplită".

Oare sinistra noastră cunoștință poate fi descrisă [illegible] limpede decît așa? Și autorul ne povestește mai [illegible] tîlnirea sa cu un asemenea animal. Odată, pe cînd înota [illegible] largul coastei comitatului Kent, a descoperit că ființa [illegible] radiază filamente aproape invizibile pînă la o distanță [illegible] cincisprezece metri, și că orice persoană [illegible] se nimerește înăuntrul acestei circonferințe, chiar la [illegible] asemenea depărtare de centrul funest, este de asemenea în pericol de moarte. Chiar la o atare distanță efectul asupra lui Wood a fost aproape fatal.

„Numeroase fire au pricinuit dungi de culoare purpurie pe piele, la o examinare mai [illegible] au dovedit a fi niște puncte sau pustule extrem de mici, fiecare punct fiind, cum s-ar zice, făcut cu un ac înroșit în foc, ce străpunge nervii".

După cum explică el, durerea locală [illegible] parte a acestui chin cumplit.

„Tot corpul mi era străbătut de junghiuri, de parcă fi fost lovit de un șfanț. Pulsația a încetat și apoi inima a zvîcnit de vreo cinci-sute ori, de parcă voia să-mi spargă pieptul".

Durerea era atît de mare, încît [illegible] vîslind [illegible] în apa mică și liniștită a [illegible] nei. El zice că abia s-a mai putut recunoaște după [illegible]

atît de albă zbîrcită şi schimonosită îi era faţa. A sorbit o [illegible] şi apoi a băut o sticlă întreagă. Şi mi se pare că asta l-a salvat. Domnule inspector, aveţi aici cartea, pe care v-o las, e mai presus de orice îndoială că ea conţine explicaţia completă a tragediei bietului McPherson.

Şi întîmplător, mă scoate şi pe mine basma curată — remarcă Ian Murdoch, zîmbind trist. Nu vă ţin de rău, domnule inspector, şi nici pe dumneavoastră, domnule Holmes, pentru că dovezile împotriva mea erau firesc. Am impresia că în chiar ajunul arestării mele am izbutit să scap de acuzaţii doar înşfăcînd scrisoarea bietului meu prieten.

Nu, domnule Murdoch, eu mă aflam pe calea cea bună şi dacă aş fi pornit de-acolo, aşa cum intenţionam, aş fi putut să vă cruţ de această experienţă înspăimîntătoare.

— Dar cum aţi ştiut, domnule Holmes?

— Sînt un cititor de animale, cu o memorie extrem de receptivă şi de bună pentru tot felul de fleacuri. Cuvintele „mîna leului" mi-au obsedat ştiam că le-am întîlnit undeva într-un context neobişnuit. Aţi văzut şi dumneavoastră că în tratatul lui Bellamy e un nume foarte potrivit pentru acest animal. Nu mă îndoiesc că animalul plutea pe apă cînd l-a văzut McPherson şi că vorbele lui au fost singurele în stare să ne transmită un avertisment împotriva fiinţei care-i pricinuise moartea.

Atunci, cel puţin eu am scăpat de învinuire — zise Murdoch, ridicîndu-se încet în picioare. Ar trebui totuşi să vă spun vreo cîteva cuvinte ca explicaţie, întrucît ştiu în ce direcţie au mers cercetările dumneavoastră. E adevărat că am urît-o pe domnişoara Bellamy, dar în ziua în care a [illegible] ei s-a [illegible] asupra prietenului meu McPherson, singura mea dorinţă a fost să contribui la realizarea fericirii ei. Am fost foarte mulţumit că mă dau la o parte şi să le pot fi de folos. Aşadar, le duceam eu bileţelele şi tocmai pentru că eram confidentul lor şi pentru că ţineam aşa de mult la ei n-am grăit nici o vorbă despre moartea prietenului meu, ca nu cumva să mi-o ia cineva înainte, înfăţişîndu-i brusc şi fără delicateţe lucrurile. Ea n-a vrut să vă spun nimic despre relaţiile noastre, ca nu cumva să trageţi concluzii împotriva mea şi să am şi eu nevoie de suferit. Dar cu voia dumneavoastră, trebuie să mă întorc la Vila Frontoanelor, pentru că tare aş vrea să mă culc.

Stackhurst îi întinse mîna:

— Avem cu toții nervii terminali de [illegible] unui instrument de concert. Vă rog să [illegible]. În viitor o să ne înțelegem mai bine.

Plecară împreună brat la brat, ca doi prieteni. [illegible] în pădure uitându-se la mine cu ochii lui lucioși.

— Ei bine, ți-a izbutit? strigă el în [illegible]. Citisem multe despre dumneavoastră, dar [illegible] o față din toate poveștile alea. E minunat!

M-am văzut [illegible] în ochii lui. A [illegible] o [illegible] laudă [illegible] o depășesc în prețuirea ei pentru mine.

— La început am [illegible] [illegible] de [illegible]. Dacă am fi descoperit [illegible] nu m-ar fi [illegible] [illegible]. Dar [illegible] în [illegible]. Bietului om nu i-a trecut prin minte să se [illegible] pe [illegible], iar eu la rândul meu am fost determinat să cred, și până în [illegible].

Atunci cum să fi putut să mă gândesc că era vorba de [illegible] unui asistent ocultist? Iată de ce am fost înșelat pe o [illegible].

Ei, domnule inspector, [illegible] mi-am permis să vă iau [illegible] pâine de [illegible]. Dar [illegible] cât pe-aci să răsbune [illegible] Scotland Yard-ului.

POVESTEA CORĂBIEI GLORIA SCOTT

— Am aici niște hîrtii, peste care zău, doctore Watson, cred că ar merita să-ți arunci ochii — zise prietenul meu Sherlock Holmes, într-o seară de iarnă cînd stăteam lîngă cămin, vizavi unul din celălalt. Sînt documentele privind cazul extraordinar al vasului „Gloria Scott", și aceasta este mesajul care l-a făcut pe judecătorul de pace Trevor să înnebunească de groază cînd l-a citit.

Scoase dintr-un sertar un sul îngălbenit și, desfăcînd panglicuța cu care era legat, îmi înmînă un bilețel mototolit pe o jumătate de coală de hîrtie gri.

„Toate proiectirile vînătorii s-au apropiat de sfîrșit. Paznicul vînatului, Hudson, se pare, ne-a pregătit fazanul vîndut. De la scăparea lui, glaspapirul e bun ca fugă."

Ridicînd ochii de pe această hîrtie după ce am citit enigmaticul mesaj, l-am văzut pe Holmes rîzînd satisfăcut de expresia întipărită pe fața mea.

— Pari cam încurcat, nu? zise el.

— Nu prea văd cum un asemenea mesaj ar putea să-i inspire cuiva groază. Mie mi se pare cel mult grotesc.

— Se prea poate. Și totuși, nu-i mai puțin adevărat că adresantul, care era un bătrînel robust și destul de bine, a fost doborît la pămînt cînd l-a citit de parcă a fi fost lovit în cap cu tocul unui pistol.

— Ai reușit să-mi stîrnești curiozitatea — i-am zis eu. Dar de ce spuneai adineaori că există niște motive cu totul speciale pentru care ar trebui să studiez acest caz?

— Pentru că este primul de care m-am ocupat.

Mă străduisem adeseori să aflu de la tovarășul meu ce anume îl făcuse să-și îndrepte pentru prima dată atenția către munca de detectiv, dar pînă atunci nu-l prinsesem niciodată într-o dispoziție favorabilă de a mi se destăinui. Acum stătea în fotoliu, aplecat înainte și întinzînd pe genunchi documen-

tele îi aprinse pipa și câteva vre
cer

Nu m-ai auzit niciodată vorbind de Victor Trevor, întrucât el. A fost singurul meu prieten în tinerețe, ani petrecuți la colegiu. Știi. W
prea sociabil, întotdeauna mi-a plăcut să rămân în
în camera mea și să mi elaborez
că nu m-am împrietenit cu prea mulți colegi. În afară, la
și bine n-am prea avut înclinație spre
rile pe care le urmam se desfășurau cu totul de ale celorlalți,
așa că n-aveam aproape nici un punct de contact cu ei. Trevor era singura mea cunoștință mai intimă, și chiar și aceea
datora unui accident.
în timp ce mă duceam la capelă, cineva îmi
tare dinții în gleznă.

E-te un mod destul de prozaic
s-a dovedit eficace. Zece zile a trecut
Trevor venea din când în când
La început făceam doar o conversație
curând vizitele lui s-au prelungit
găsit legați într-o strânsă prietenie
entuziast, viu și plin de energie, exact
te privințe, dar am descoperit că
mune de discuție, și ceea ce ne a apropiat
faptul că mi-e mărturisit că nici el nu
dește aveam eu. În cele din urmă, m-a invitat la
tăică-su de la Donnitrope în comitetul Norfolk,
bucurat de ospitalitatea lor timp de
în

Bătrânul Trevor era, fără doar și poate, un om înțelept și
pertat, judecător de pace și
Domnitrope
la nord de
Conteul lor era o clădire
din cărămidă, cu tavanele din bârne de stejar. Ajungeai la
o alee splendidă
jur ofereau un teren excelent pentru vânătoarea de
pentru
o
dar bine selecționată, preluată după cât am înțeles,
de la fostul proprietar
și un bucătar destul de
așa că numai unui om
și
o lună de zile.

Trevor
era văduv și prietenul meu era singurul
lui fiu. Am auzit că mai avusese și o fiică, dar murise de
în timpul unei vizite
la

reat foarte mult tatăl colegului meu. Era un om cu prea puţină cultură, dar cu o imensă forţă naivă, şi fizică, şi spirituală. Nu cunoştea mai nici o carte, însă călătorise foarte mult, văzuse aproape toată lumea şi nu uitase nimic din ceea ce învăţase. Era voinic şi îndesat, chiar corpolent, avea o claie de păr cărunt, faţa smolită şi arsă de soare şi ochi albaştri de o asprime vecină cu ferocitatea. Şi totuşi, în ţinutul respectiv avea o reputaţie de om blînd şi filotim şi era vestit pentru indulgenţa sentimentelor pe care le pronunţa ca judecător.

Într-o seară, la puţin timp de la sosirea mea, am rămas după cină şi stăteam tustrei la un păhărel de porto, cînd tînărul Trevor se apucă să vorbească despre manierele mele în privinţa observaţiei şi deducţiei, pe care le şi alcătuiserăm într-un fel de sistem, deşi încă nu cunoşteam rolul pe care aveau să-l joace în viaţa mea. Evident, bătrînului i se păru că fiul lui cam exagerase descriind vreo două din realizările mele mai spectaculoase.

— Ei, domnule Holmes — zise bătrînul, rîzînd cu bonomie. Ia să vedem: eu sînt un subiect excelent, dacă reuşeşti să deduci ceva din ceea ce vezi la mine.

— Mă tem că nu văd mare lucru — i-am răspuns eu. Aş putea eventual să sugerez că de un an încoace vă aparţine teama unui atac împotriva persoanei dumneavoastră.

Rîsul pieri de pe buzele bătrînului, care rămase cu ochii holbaţi la mine.

— Mde, aşa cam aşa e — zise el. Ştii, Victor — continuă adresîndu-se fiului său — cînd am pus pe fugă banda aceea de braconieri, am jurat că o să ne înjunghie cîndva. Iar Sir Edward Hoby chiar a fost victima unui atac. De atunci mă păzesc mereu. Dar nu-mi dau de loc seama cum ai văzut acest lucru.

— Ai un baston foarte frumos — i-am răspuns. După inscripţia am observat că nu-l purtaţi de mult de un an. Dar vîrful ornamental îl fredeliţi mai adesea şi îl turnaţi plumb topit în gaură ca să-l transformaţi într-o armă redutabilă. De aici am tras concluzia că n-aţi fi luat asemenea precauţii dacă nu aţi avea de o primejdie oarecare.

— Şi altceva? întrebă zîmbind bătrînul.

— În tinereţe aţi practicat cu asiduitate boxul.

— Şi cu asta ai nimerit-o. Dar de unde ştii? Am nasul puţin turtit sau strîmb?

— Nu, am răspuns. După conformaţia urechilor. Sînt turtite şi deformate, aşa cum au de obicei boxerii profesionişti.

— Şi altceva ?

— Aţi aşipat multă vreme în viaţa dumneavoastră judecînd după bătăturile din palme.

— Mi-am cîştigat averea pe terenurile aurifere.

— Aţi fost în Noua Zeelandă.

— Şi cu asta ai nimerit-o.

— Aţi vizitat Japonia.

— Perfect adevărat.

— Şi aţi fost foarte strîns legat de o persoană ale cărei iniţiale erau J.A. şi pe care, ulterior, aţi dorit din suflet s-o daţi cu totul uitării.

Domnul Trevor se ridică încet în picioare, îşi aţinti ochii mari, sălbatici, asupra mea, o privire stranie şi înnebunită, apoi căzu cu faţa peste cojile de nucă împrăştiate pe masă, într-un lesin verin cu moartea.

Cred că poţi să-ţi închipui, Watson, cît de şocaţi am fost şi eu, şi fiul lui. Dar criza n-a durat mult, pentru că, de îndată ce i-am desfăcut gulerul şi i-am stropit obrajii cu apă dintr-un bol pentru clătit mîinile, a horcăit de vreo două ori, apoi s-a ridicat în capul oaselor.

— Hei, băieţi! ne-a zis el cu un zîmbet silit. Sper că nu v-am speriat. Am voinic cum par, am şi eu un punct slab la inimă şi nu e greu să mă dea cineva peste cap. Nu ştiu cum izbutiţi dumneavoastră, domnule Holmes, să faceţi lucrurile astea, dar cred că orice detectiv care se bazează fie pe realitate, fie pe imaginaţie nu-şi dovedeşte o judecată în mîinile dumitale. Domnule, să ştii că eşti făcut pentru cariera asta.

Şi, dacă vrei să mă crezi, Watson, acestă recomandare, întărită cu aprecierea cuiva în stare a talentului meu, a fost primul lucru care m-a determinat să cred că pot să transform într-o profesie ceea ce pînă atunci nu fusese decît o pasiune de amator mai mult o distracţie. În momentul acela însă eram prea preocupat de tulburarea bătrînului gentleman ca să mă mai gîndesc la altceva.

— Sper că n-am spus nimic care să vă rănească, domnule Trevor ?

— Mda, fără doar şi poate, ai atins un punct sensibil. Îmi permit să te întreb de unde ştii acest lucru şi cît ştii ?

Acum vorbea pe jumătate în glumă, dar în adîncul ochilor lui tot mai stăruia o expresie de groază.

— E simplu ca bună ziua — i-am răspuns. Cînd v-aţi sufleCat mînecile ca să trageţi peştele ăla în barcă, am văzut că la încheietura braţului aveţi un tatuaj cu literele J.A. Se

[illegible] cei ciți, dar, judecînd după aspectul lor șters și după [illegible] în jur, de pe piele, e limpede că s-au făcut [illegible] i [illegible] îndepărta. Evident deci că inițialele [illegible] nu [illegible] foarte familiare, însă ulterior ați dorit să le uitați.

— Vă văd ochi ai! strigă el cu un oftat de ușurare. [illegible] Tu-[illegible] u întotdeauna ai spus. Dar să nu mai vorbim des-[illegible] Lăstre toți strigoii, cei mai îngrozitori spaime ai [illegible] mut. Veniți în sala de biliard, să fumăm în liniște un trabuc.

Din ziua aceea în urma cordialității lui, domnul Trevor a [illegible] întotdeauna o undă de suspiciune în comportarea lui [illegible] de mine. Chiar și fiul său mi-a spus odată:

— L-ai speriat atît de tare pe babalâu', că nici acum n-o să mai fie sigur de ce știi și ce nu știi.

Sînt absolut încredințat că bătrînul Trevor nu intenționa [illegible] de puțin să-și manifeste acest sentiment, dar îl obseda într-o măsură, încît se vădea în fiecare acțiunea a lui. În cele din urmă m-am convins că-i strică liniștea, astfel că mi-am [illegible] vizita în casa lor. Dar, exact cu o zi înainte de plecarea mea, s-a produs un incident care ulterior s-a dovedit a fi de o mare importanță.

Stăteam frustrei pe niște scaune de răchită în grădină, [illegible] bucurîndu-ne la soare și admirînd priveliștea din ținutul mlaștinilor, cînd fata din casă veni să ne anunțe că la ușă se află un om care dorește să vorbească cu domnul Trevor.

— Cine e? întrebă gazda.

— N-a vrut să-și spună numele.

— Dar ce vrea?

— Zice că-l cunoașteți și că nu dorește decît să vă vorbească o clipă.

— Poftește-l aici.

După cîteva clipe își făcu apariția un omuleț smochinit [illegible] mergea șontic șontic, cu un aer de o slugărnicie respingătoare. Purta o jachetă decheiată, mînjită cu catran pe [illegible] cămeșă în carouri roșii și negre, pantaloni strîmți [illegible] și niște ciubote greoaie și șolciate. Avea fața arsă [illegible] urîtă și vicleană, zîmbetul care n-o părăsea nici-[illegible] și [illegible] dintii strîmbi și îngălbeniți. Mîinile spre și [illegible] le ținea încleștate [illegible] așa cum e obiceiul marinarilor. [illegible] se strecura cu pași greoi pașistea l-am auzit pe domnul Trevor [illegible] zicînd un fel de sughiț sărind de pe scaun a-[illegible] dar se întoarse într-o clipă: în momentul cînd [illegible] [illegible] [illegible] mîna, dubnea a coniac.

— Ei, omule — zise el — cu ce-ţi pot fi de folos?

Marinarul stătea în faţa lui, privindu-l cu ochii mijiţi şi cu acelaşi zîmbet ce-i lăbărţa gura.

— Nu mă cunoaşteţi? întrebă el.

— Phii, Doamne! Bănuiesc că trebuie să fii Hudson! zise domnul Trevor, surprins.

— Hudson în carne şi oase, domnule — încuviinţă marinarul. Ehe, or fi trezeci de ani şi mai bine de cînd v-am văzut ultima dată. Dumneavoastră sînteţi instalat aici la masa dumneavoastră, iar eu, sireacul, tot mai molfăi bucăţi de carne conservată din butoiul cu saramură.

— Ei bine, o să vezi dumneata că n-am uitat vremurile de demult — strigă domnul Trevor şi, apropiindu-se de marinar, îi şopti ceva. Apoi vorbi cu glas tare: Du-te la bucătărie şi o să-ţi dea de mîncare şi de băut. Nu mă îndoiesc că-ţi voi putea găsi o slujbă.

Mulţumesc frumos, domnule — zise marinarul, ducîndu-şi mîna la moţul din frunte. Tocmai mi s-a isprăvit angajamentul de doi ani pe un vas de emigranţi, o rablă veche şi ruginită cu un echipaj neîndemînatic, aşa că nu mi-ar strica nicidecum o slujbă de odihnă. Şi aşa chiteam cu ochii 'mneavoastră, cînd l-am văzut pe Bonnie o clipă. Să-mi daţi prilejul să-l mai întîlnesc în voie de cumva?

— A! strigă domnul Trevor. Ştii unde se află domnul Bonnie?

— Să ştiţi 'mneavoastră sănătos, că eu ştiu unde-mi sînt toţi vechii prieteni! răspunse individul, zîmbind sinistru, şi porni cu mersul lui legănat spre bucătărie, condus de fata din casă.

Domnul Trevor ne spuse morm ind ceva, cum că ar fi fost împreună pe acelaşi vas cu individul acesta pe cînd se ducea la exploatările aurifere; apoi, lăsîndu-ne singuri în grădină, intră în casă. Peste o oră, cînd ne-am dus şi noi înăuntru, l-am găsit beat mort pe canapeaua din sufragerie. Incidentul mi-a lăsat o impresie foarte urîtă, aşa că a doua zi nu-mi mai părea rău de loc că plec din Donnithorpe, întrucît simţeam că prezenţa mea poate fi stingheritoare pentru prietenul meu.

Toate astea s-au întîmplat în prima lună a vacanţei de vară. M-am întors în garsoniera mea de la Londra, unde am petrecut şapte săptămîni lucrînd la nişte experienţe de chimie organică. Într-o zi însă, pe cînd venise şi toamna, iar vacanţa se apropia de sfîrşit, am primit o telegramă de la prietenul meu, care mă implora să mă duc la Donnithorpe, spunînd că are

[illegible] ajutorul nostru. Bi[illegible]
[illegible] balta și am pornit spre [illegible]

Victor Trevor m-a întîmpinat la gară cu [illegible] o privire mi-am [illegible] că cele două luni [illegible] de la ultima noastră întîlnire au fost [illegible] pentru el. Slăbi[illegible] părea [illegible] de griji și i [illegible] ent[illegible] pentru [illegible] era [illegible]

— Bătrînul e pe moarte — fură primele lui cuvinte.

— Nu se poate! am strigat eu. Dar ce-a pățit?

— L-a lovit apoplexia. A [illegible] Toată ziua a [illegible] Mă întreb[illegible] în viață cînd om sosi.

După cum îți poți [illegible] la auzul acestei vești neașteptate.

— Care-i cauza? l-am întrebat.

— Ei vezi, tocmai aici e bubă. H[illegible] și o să vorbim pe drum. Ți-aduci amin[illegible] de [illegible] a venit în ajunul plecării tale de la noi?

— Da, mi-l amintesc perfect.

— Știi pe cine am primit noi în [illegible]

— Habar n-am.

— Pe Scaraoțchi, Holmes! strigă el.

L-am privit uimit.

— Da; era diavolul în persoană. Din ziua [illegible] n-am mai avut un ceas liniștit, nici măcar un ceas. Bătrînul n-a mai ținut capul sus din seara aceea, iar acum viața lui e zdrobită și inima i s-a frînt. Și toate astea numai din pricina blestematului de Hudson.

— Bine, dar ce putere avea omul ăsta?

— Ei, tocmai asta aș vrea cu orice preț să aflu. Și ce om bun și de treabă era bătrînul! Pînea lui Dumnezeu! Cum a putut el să cadă în ghearele unui asemenea bandit? Dar îmi pare prozav de bine că ai venit, Holmes. Am foarte multă încredere în inteligența ta dis[illegible] amîntul tău și știu că tu o să mă sfătuiești cum e mai bine.

Luminișul alunecă repede pe drumul neted și alb de țară și în fața noastră se întindea regiunea nesfîrșită a mlaștinilor, liniștită sub razele roșii ale soarelui în asfințit. Dintre tufișuri din stînga noastră se ridicau hornurile înalte și stîlpul porții domnului [illegible] de [illegible] apropiere [illegible] conacul [illegible] stăpînului.

— Tata l-a angajat pe individ ca grădinar — începu tovarășul meu — și apoi, întrucît asta nu l-a mulțumit, a fost

ridicat la rangul de majordom. Toată casa era la cheremul lui și se ducea de colo pînă colo și făcea tot ce-i trecea prin cap. Femeile de serviciu se plîngeau de faptul că o ține numai într-o beție și că le spune vorbe urîte. Tata le-a mărit salariul la toate ca să le compenseze acest necaz. Individul bea bourea și pleca cea mai bună a bătrînului și pleca la vînătoare cînd avea chef. Și toate astea le făcea cu un rînjet atît de grețos și de insolent, încît dacă n-ar fi fost mult mai în vîrstă ca mine, de multe ori i-aș fi tras o mamă de bătaie să mă pomenească. Te rog să mă crezi pe cuvînt, Holmes, că tot timpul a trebuit să fac eforturi nemaipomenite ca să mă stăpînesc și să nu intru direct cu cumva ar fi fost înțelept din partea mea să mi fi dat drumul nițel. Ei, și cum îți spun, lucrurile au mers la noi din rău în mai rău, iar animalul ăsta de Hudson și-a luat din ce în ce mai mult la purtare pînă cînd într-o zi, răspunzîndu-i obraznic lui tata-meu, l-am luat de guler și l-am dat afară din cameră. S-a furișat pe ușă cu o față lividă și cu priviri veninoase care rosteau amenințări mai cumplite decît ar fi putut s-o facă gura lui. Nu știu ce s-a petrecut între bietul tată-meu și el după aceea, dar a doua zi bătrînul a venit la mine și m-a întrebat dacă aș avea vreo împotrivă să-i dea lui Hudson. Îți dai seama că am refuzat și l-am întrebat pe tată-meu cum poate tolera ca mizerabilul ăla să-și permită atîtea fațe de el și față de ceilalți din casă. „Ah, băiete mi-a răspuns tata, e foarte ușor să vorbești așa, însă habar n-ai în ce situație sînt. Dar ai să afli tu, Victor. Am să am grijă să afli, orice s-ar întîmpla! Tu, băiete, nu ești în stare să crezi nimic rău despre bietul și bătrînul tău tată, așa-i?"

Patronul meu tăcu emoționat — îi continuă Victor Trevor relatarea — și stătu încruntat toată ziua în birou. Uitîndu-mă pe fereastră, am văzut că sosise de zor. În seara aceea s-a petrecut ceva ce ni s-a părut nouă a fi marea eliberare, întrucît Hudson nu mai avea de gînd să ne părăsească. După cină, în timp ce stăteam în sufragerie cu tata, intră și, cu glas răgușit, ne anunță intenția lui. Se vedea de la o poștă că e beat.

— Mi-am găsit post la Red Norfolk — zise el. Am să trag o fugă pînă la domnul Baldock în Hampshire. Să nu mai fiu nevoit să mă uit niciodată cînd o dau cu ochii de mine, la cîți de mult cum v-ați bucurat și 'mneavoastră

— Vai, Hudson, dar spune-mi nu pleci supărat de la noi? Am făcut ceva pe undeva ți-a displăcut, să mă scos din sărite.

— În [illegible] nu mi s-au cerut scuze — replică [illegible] cu [illegible] de mine.

— Victor, de ce nu vrei să recunoşti că te-ai purtat [illegible] brutal cu acest [illegible] onorabil? mi se adresă tatăl întrerupându-mi [illegible] gîndurile.

— Dimpotrivă, părerea mea este că şi tu, şi eu am dat dovadă de o răbdare ieşită din comun faţă de el. — i am răspuns.

— A, da? Aşa ţi-e vorba? mîrîi individul. Bine, atunci [illegible] mai stăm noi de vorbă în privinţa asta!

După care, cu mersul lui şleampăt, ieşi din odaie şi peste [illegible] de ora patru [illegible] l-am [illegible] în [illegible] [illegible] Noapte de [illegible] l-am [illegible] prin [illegible] în lung şi în lat [illegible] tot mai [illegible] în [illegible] [illegible] neîncetat [illegible] a abătut [illegible] lui ultimă lovitură.

— Cum? l-am întrebat eu, curios.

— Într un chip [illegible] total extraordinar. Aseară a venit o [illegible] pentru tata mea purtînd şamandaua pe trei din Fordhidge. Tata a citit-o, şi-a prins capul în mîini şi a început să se învîrtească prin cameră într-un cerc din ce în ce mai mic, ca un om scos din minţi. Într-un tîrziu, cînd am izbutit să-l aşez pe canapea, buzele şi pleoapele i se strîmbaseră: mi-am dat seama că suferise o congestie cerebrală. A venit imediat doctorul Fordham şi, ajutat de mine, l-a culcat în pat; [illegible] paralizia avansase, tata nu dădea nici un semn că şi-ar fi [illegible] cunoştinţa şi tare mă tem că nici n-o să-l mai găsim în viaţă.

— Vai, Trevor, mă sperii! am strigat eu. Oare ce-a putut să conţină scrisoarea aia ca să aibă un efect atît de înspăimîntător?

— Nimic. Tocmai asta-i partea inexplicabilă. Mesajul era absurd şi lipsit de importanţă. Ah, Doamne, uite că temerile mele s-au adeverit.

În timp ce vorbeam, ne apropiam de cotul aleii şi în lumina ce scădea, am văzut că jaluzelele fuseseră trase la toate ferestrele casei. În clipa cînd ne repezeam la uşă, prietenul meu văzînd faţa schimonosită de durere din casă ieşi un domn în negru.

— Cînd s-a întîmplat, domnule doctor? întrebă Trevor.

— Aproape imediat după ce-ai plecat.

— Şi-a mai recăpătat cunoştinţa?

O [illegible] clipă înainte de a se produce deznodămîntul.

— Mi-a lăsat vreo vorbă?

— Doar atît : că hîrtiile sînt în sertarul din fund al dulăpiorului japonez.

Prietenul meu a urcat împreună cu doctorul în camera mortuoară, pe cînd eu am rămas în birou, tot sucind şi răsucind în minte întreaga poveste, mai mohorît ca niciodată. Care o fi fost trecutul acestui domn Trevor ? Boxer, călător şi căutător de aur ; şi cum de se dăduse pe mîna acestui marinar cu mutră acră ? Şi-apoi, de ce a leşinat cînd a auzit o simplă aluzie la iniţialele pe jumătate şterse de pe braţul lui ? Si de ce să moară de spaimă la primirea unei scrisori din Fordingbridge ? Îmi veni în minte că Fordingbridge se află în comitatul Hampshire şi că acest domn Beddoes, pe care marinarul se dusese să-l viziteze şi, foarte probabil, să-l şantajeze, locuia în Hampshire. Aşadar, scrisoarea putea să vină fie de la Hudson, marinarul, anunţîndu-l că a dat în vileag taina acelui vinovată care păzea şi ceilalţi fie de la Beddoes, care îl avertiza pe un vechi complice că dezvăluirea secretului lor comun este iminentă. Fiind aşa, totul părea să fie destul de limpede. Dar atunci nu era posibil ca scrisoarea să fie ameninţătoare şi lipsită de importanţă, aşa cum o socotea fiul ? De bună seamă că n-a citit o cu atenţie. Dar cum din lucrurile, probabil că era vorba de unul dintre acele mesaje codificate care nu-i spun nimic altcuiva decît persoanei căreia îi sînt trimise. Trebuia neapărat să văd scrisoarea. Dacă era un text, aş fi fost mai credeam în stare să-l pot descifra. Un ceas am stat şi am tot chibzuit la aceste lucruri în întunericul din birou, pînă cînd, într-un tîrziu, o servitoare cu ochii plînşi mi-a adus o lampă. Curînd a sosit şi prietenul meu Trevor. Era palid dar calm şi ţinea strîns în mînă toate hîrtiile pe care le am aşezat pe genunchi. S-a aşezat în faţa mea, a tras lampa spre marginea mesei şi mi-a întins un bilet mîzgălit, după cum vezi, pe o hîrtie gri. Suna astfel : „Toate pregătirile vînătorii s-au apropiat de sfîrşit. Paznicul vînatului, Hudson, se pare, ne-a pregătit faianul învăţat. De la dispariţia lui, glonţul e bun ca fuga".

La prima lectură a acestui mesaj, bănuiesc că pe chipul meu se citea aceeaşi nedumerire pe care o manifestai şi tu adineauri. Apoi l am recitit cu multă atenţie. Nu încăpea îndoială că era exact aşa cum mă aşteptam să fie, şi această stranie combinaţie de cuvinte ascundea, fără doar şi poate, un cu totul alt înţeles. Oare împrejurările de cuvinte „faianul vîndut" ori „glonţul e bun ca fuga" să aibă o semnificaţie prestabilită printr-un cod ? Un asemenea sens ar fi fost ar-

b[illegible]ar şi ar fi fost totodată imp[illegible]bil de de[illegible]lu[illegible] p[illegible]
o[illegible]arecare. Şi totuşi nu-mi venea să cred ca a[illegible] st[illegible]u lu[illegible]rurile, iar prezenţa cuvîntului Hudson părea să indice că subiectul scrisorii este cel presupus de mine, iar, pe de altă parte, autorul scrisorii e Beddoes, şi nu marinarul. Am încercat să ci[illegible]c mesajul de-a-ndoaselea dar combinaţia „[illegible]e[illegible] lun[illegible] e" nu părea să ducă nicăieri. Apoi am încercat s[illegible] cuvintele pe sărite, dar nici „toate vînătorii apropiat", ni[illegible] parea glaspapirului" nu făgăduiau cîtuşi de puţin [illegible] vreo lumină asupra problemei. Într-o străfulg[illegible] mi[illegible]t seama că deţin cheia enigmei, con[illegible]tînd [illegible], d[illegible] citeşti cuvintele din trei în trei, începînd cu primul, alcătuieşti un mesaj care, într-adevăr, a avut darul să-l împingă la d[illegible]rare pe bătrînul Trevor. Avertismentul, a[illegible] cum i l-am [illegible]t în cele din urmă prietenului meu, era [illegible]urt şi [illegible]

„Toate s-au [illegible]îrşit. Hud[illegible] [illegible]a văzut S[illegible]e fuge".

Victor Trevor îşi îngropă [illegible]ţa în mîinile tre[illegible]ur[illegible]e.

— Asta trebuie să fie, bănuiesc — zise el. E mai rău decît moartea, deoarece înseamnă nu numai o viaţă pierdută, ci şi dezonoarea. Dar ce pot să înseamne lucrurile astea „paznicul vînatului", „fazanul vîndut"?

— N-au nici un sens pentru mesajul în sine, [illegible] ar putea să aibă un sens, şi încă foarte important pentru noi, dacă n-am avea alte mijloace de a-l descoperi pe expeditor. Vezi că el a început prin a scrie „Toate... s-au... sfîrşit" şi aşa mai departe. După aceea, pentru a corespunde cifrului prestabilit între ei, s-a apucat să completeze fiecare spaţiu cu cîte două cuvinte. În mod firesc a folosit primele cuvinte care i-au trecut prin minte, şi dacă printre acestea s-au nimerit să fie altele cu referire la vînătoare, poţi fi aproape sigur că expeditorul este pasionat fie de vînătoare, fie de creşterea vînatului. Ştii ceva despre acest Beddoes?

— A, fiindcă ai pomenit de asta — mi-a răspuns Trevor — îmi amintesc că bietul taică-meu primea în fiecare toamnă o invitaţie de la Beddoes să vină să vîneze pe domeniile lui.

— Atunci nu mai încape îndoială că scrisoarea e de la el — i-am răspuns eu. Ne mai rămîne doar să stabilim în ce constă acest secret pe care marinarul Hudson pare-se că l-a păstrat, plutind ca o ameninţare deasupra capetelor acestor doi oameni bogaţi şi respectaţi?

— Vai, Holm[illegible], t[illegible] m[illegible] tem [illegible] vorba [illegible] ruşin[illegible] tri[illegible] pri[illegible]nul [illegible]. Dar de tin[illegible] n[illegible]. Iata declaraţia p[illegible]tre a re[illegible]t-o ta[illegible] meu [illegible]nd [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ni[illegible] lui Hu[illegible]n [illegible] d[illegible]rit [illegible]. [illegible] g[illegible] în dulăpiorul [illegible]z [illegible] cum i-a [illegible] el [illegible]rului. Ia-o şi [illegible]-mi-o, [illegible]i eu n-am [illegible] puterea, ni[illegible] curajul s-o fac.

Ei, bine, Watson, [illegible] sînt hîrtiile pe care mi le-a [illegible] m[illegible]t şi am [illegible] ţi le [illegible]it[illegible] şi ţie, [illegible] i le-am [illegible]itit şi lui at[illegible] se[illegible]a, în în[illegible] [illegible] [illegible]. Dup[illegible] [illegible], pe pr[illegible]m[illegible] p[illegible] [illegible] ur[illegible]r[illegible] [illegible]. „[illegible] d[illegible] despre [illegible]ria v[illegible]ului „G[illegible] S[illegible]" [illegible]n [illegible] r[illegible]t p[illegible]rtul F[illegible]lmouth, la 8 [illegible] 1855, [illegible] re[illegible] lui, la data de 6 [illegible] în p[illegible]tul situat la 1[illegible] [illegible]0' latitudine [illegible]rdi[illegible] [illegible]25 1[illegible] [illegible]itudine [illegible]." R[illegible] este [illegible]ut[illegible] sub forma unei [illegible]risori [illegible] [illegible] [illegible]tfel.

„D[illegible]ul meu, s[illegible]umpul [illegible]u [illegible] [illegible]um [illegible] pri[illegible]jd[illegible] o[illegible]rei e[illegible] g[illegible]a s[illegible] [illegible]i întu[illegible] ultimii [illegible] [illegible]i v[illegible]ţii, îţi [illegible]t scr[illegible] [illegible]u t[illegible] [illegible]rit[illegible] [illegible]i [illegible] [illegible] nici fr[illegible]a d[illegible] [illegible]i-tăţ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[illegible]r[illegible] o [illegible]ţin [illegible] ti-nu[illegible] n[illegible]tra, [illegible]i ni[illegible] [illegible]tul [illegible] a d[illegible] în [illegible]hii t[illegible] [illegible] car[illegible] m-au cun[illegible] n[illegible] mi [illegible] inim[illegible]; m[illegible] [illegible] doar [illegible] ca [illegible]a trebui s[illegible] te f[illegible] r[illegible]ţti, t[illegible]i pe tine [illegible]re m[illegible] be[illegible] şi [illegible] nădăjlui[illegible] [illegible] rareori [illegible] [illegible]ut vre[illegible] pric[illegible] [illegible] m[illegible] privi altfel de[illegible] [illegible] re[illegible]. Dar d[illegible] totuşi [illegible] [illegible] asupra mea lovitura [illegible]re mă am[illegible]ninţă, dor[illegible] ca tu s[illegible] [illegible]t[illegible]i a[illegible] rînduri pentru a afla chiar de la mine în [illegible] am fost vinovat. Pe de altă parte, dac[illegible] totul va m[illegible] bine (ah, dacă ai şti cum mă rog lui Dumn[illegible]u autoputerni[illegible] [illegible] se îndure de mine) şi dacă întîmplar[illegible] va face [illegible] [illegible] hîrtii să nu fie încă distruse şi să c[illegible]dă în mîinile tale, te rog în numele tuturor lucrurilor pe care le consideri [illegible]re, te [illegible]onjur în [illegible]emoria răposatei tale mame şi în numele dr[illegible] [illegible]re ne-a legat pe noi doi, să le arunci pe foc şi [illegible] nu te mai gîndeşti niciodată la ele.

Aşadar, dacă ochiul tău merge mai departe şi citeşte rîndul următor, ştiu că asta înseamnă că am fost dema[illegible]t şi smuls din căminul meu, sau, ceea ce e mult mai probabil — deoarece ştii că sînt bolnav de inimă — înseamnă că gura mea a fost pecetluită de-a pururi de tăcerea morţii. Oricum vor sta lucrurile, a trecut timpul cînd se mai poate ascunde ceva, şi fiecare cuvînt pe care ţi-l spun este adevărul

adevărat ; îți jur [illegible] că nu mint, [illegible] fiu iertat.

Dragul meu băiat, eu nu mă numesc Trevor. Când eram tînar mă numeam James Armitage și cred că acum vei înțelege ce spaimă mi a pricinuit colegul tău, cu cîteva săptămîni în urmă, cînd mi-a spus unele lucruri din [illegible] mi-a mărturisit taina. De-i, sub numele de Armitage, [illegible] o bună din Londra [illegible] sub numele de Armitage am luat [illegible] pentru [illegible] și deportat. Să nu mă judeci prea aspru, băiete. Era vorba de o așa-zisă datorie de onoare pe care a trebuit să plătesc și, ca să fac acest lucru, am folosit bani care nu-mi aparțineau, fiind convins că voi putea să-i pun la loc înainte ca cineva să constate lipsa lor. Dar am fost urmărit de un ghinion nemaipomenit. Banii pe care contam să-i primesc nu mi-au parvenit și o scrisoare prietenului a căzut la locul destinat [illegible] adus de mine. Cazul meu ar fi putut să beneficieze de o sentință indulgentă, dar a mea [illegible] de ani legile erau aplicate cu mult mai multă asprime, așa că, în mai [illegible] împlinesc douăzeci și trei de ani, m-am trezit pus în lanțuri împreună cu [illegible] de oameni deținuți, pe punte în [illegible] a corăbiei „Gloria Scott", și îmbarcat cu destinația Australia.

Asta se petrecea în anul 1855, cînd războiul Crimeii era în toi și vechile [illegible] pentru deportați erau folosite pe [illegible] la transporturile militare în Marea Neagră. De aceea, pentru expedierea deținuților, guvernul s-a văzut silit să recurgă la vase mai mici și mai puțin potrivite acestui scop. „Gloria Scott" slujise pentru importurile de ceai din China, [illegible] era un vas demodat, cu prova greoaie și cu traverse late, astfel că noile vase rapide îl scoseseră din cursă. Era o ambarcațiune de cinci sute de tone și, în afară de cei treizeci și opt de ocnași, mai transporta un echipaj, de douăzeci și șase de matroți, optsprezece soldați, un căpitan, trei ofițeri secunzi, un doctor, un preot și patru gardieni. Cu mic cu mare, pe bord se aflau aproape o sută de suflete cînd am ridicat ancora în portul Falmouth.

Pereții despărțitori dintre celulele condamnaților, în loc să fie din stejar masiv, cum sînt de obicei pe vasele pentru deportați, erau foarte subțiri și șubrezi. Ocnașul de lîngă mine, închis în partea dinspre pupa, îmi făcuse o impresie deosebită în momentul cînd ne mînau paznicii spre chei. Era un tînăr fălcos, cu o față spînă, foarte luminoasă, cu un nas lung

și scăpăm. Spiritul acesta cu tărbăcia și mergea mândru și mereu zăpăcindu-se veninos. Dar mai pe urmă se văzu că, descărcată sufletul de toată deznădejdea, îl era tot așa de mult dinte noi mai aproape cu capul nici măcar până la umăr și sînt convins că aveă aproape doi metri. Printre atîtea feți triste și tăcute, părea ciudat să vezi un chip plin de energie și hotărîre. Dintru mine mulțumeam lui Dumnezeu că omul acesta era de partea noastră. De atîtea ori am luptat față în față cu el, în tinerețe, nu atît o singură lovitură aproape de urechea mea și am descoperit că izbutise să facă o scobitură în scîndura de deasupra capului nostru.

— Bună, prietene — zise el. Cum te chiamă și de unde te-ai adus aici?

I am răspuns și la rîndul meu, l-am întrebat cu cine vorbesc.

— Sînt Jack Prendergast — mi-a răspuns el — și pe legea mea de-acum nu mi voi lămuri mîinile înainte de a le fi înroșit cumsecade în sîngele tău!

Mi am adus aminte că auzisem de cazul lui, deoarece stîrnise vîlvă mare în toată țara cu puțin înainte de propria-mi arestare. Era un băiat capabil și de familie bună, dar se dovedise foarte șiret și tîlhar, printr-un ingenios sistem de mașinațiuni storsese sume enorme de bani de la cei mai mari negustori din Londra.

— Aha! Ți amintești de cazul meu? mă întrebă el mîndru.

— Chiar foarte bine.

Atunci poate mai ții minte și cum ciudat în sentință cu mine.

— Ce anume?

— Că am luat cam un sfert de milion de lire, nu?

— Așa se zvonea.

— Și nici un ban din toată suma n-a fost recuperat, nu?

Nu.

— Ei bine, crezi tăbăcarii că se află încă vreo parte? mă întrebă el.

— Habar n-am — i am răspuns.

— Ascultă, tu palmă mea! strigă el. Să fiu acuzat dacă n-am mai multe lire sterline decît ai tu fire de păr în cap! Și dacă ai bani, băiete, și știi cum să-i numărești și să-i înmulțești, poți face orice potrivești pe lumea asta! Acum de bună seamă ți s-o fi părînd ciudat că un om care ar

putea face orice ca să mai rodă turul pantalonilor stînd într-o [illegible] din sicriul nostru plutitor. Oraşul [illegible] are minuni de şcolăreni şi gîndaci. Vezi bine, domnule, un asemenea om o să poarte de grijă şi lui, şi tovarăşilor lui. În privinţa asta n-ai decît să pui rămăşag! Fă-te frate cu el şi poţi să juri pe evanghelie c-o să te scoată de la ananghie.

Cam aşa mi-a vorbit şi, la început, am crezut că bate cîmpii, dar după o vreme, cînd m-a pus la încercare şi m-a silit să jur cît se poate de solemn, mi-a dat a înţelege că de fapt, chiar există un complot pentru a pune stăpînire pe vas. Fusese pus la cale de douăsprezece dintre deţinuţi înainte de a fi îmbarcaţi: Provençalul era căpitenia, iar banii lui erau momeala.

— Am avut un tovarăş — mi-a zis el — un băiat de zahăr şi credincios ca un cîine. E putred de bogat omul nostru. Şi unde crezi că se află în momentul de faţă? Ai să te cruceşti cînd ai să auzi: nici mai mult, nici mai puţin, el e preotul de pe vas! S-a îmbarcat purtînd veşmintele negre şi are la el totul în regulă, iar în lada lui ţine destui bani ca să poată să cumpere rahla asta de la pupă la prova, cu parîme cu tot. Iar echipajul îl socoteşte şi pe un sfînt. I-a cumpărat pe toţi dintr-un condei şi a avut grijă s-o facă încă înainte ca ei să fie angajaţi. Îi are în pumn şi pe doi dintre gardieni, şi pe secundul Mercur, şi l-ar putea cumpăra chiar şi pe căpitan dacă ar socoti că merită osteneala.

— Şi-atunci, noi ce trebuie să facem? l-am întrebat.

— Păi tu ce crezi? mi-a zis el. O să facem uniformele ofiţerilor de pe punte mai roşii decît le-a făcut croitorul.

— Bine, dar sîntem înarmaţi! am obiectat eu.

— Hei, bătrîne, parcă noi n-o să fim?! Există cîte o pereche de pistoale pentru fiecare dintre noi şi, dacă n-o să fim în stare să punem labele pe corăbie, cu echipaj cu tot atunci cred că ar fi mai bine să ne trimită pe toţi la un pension de domnişoare. Ia vorbeşte tu la noapte cu cîrmaciul din tînfina şi vezi dacă ne putem bizui pe el.

Zis şi făcut. Am constatat că celălalt vecin al meu e un tînăr cam în aceeaşi situaţie ca şi mine, care se făcuse vinovat de fals în acte publice. Se numea Evans, dar mai tîrziu şi-a schimbat numele ca şi mine şi astăzi e un om bogat şi prosper, stabilit în sudul Angliei. S-a arătat foarte dispus să se alăture complotului, ca fiind singurul mijloc de a ne salva, şi mai înainte de a fi traversat golful Biscaia, nu mai rămăseseră decît doi deţinuţi care nu ne împărtăşeau taina. Unul era

cam slab de minte si ne a fost teama să ne bizuim pe el, iar celălalt suferea de sedomare, așa că nu ne puteam ți de nici un ajutor.

Din capul locului n a existat aproape nici un [illegible] care să ne împiedice să punem mâna pe [illegible]. Echipajul era alcătuit dintr-o [illegible] de țărani, [illegible] pentru treabă. Așa-zisul preot venea în celulele noastre ca să ne țină predici și avea întotdeauna la el o geantă neagră, care, chipurile, ar fi trebuit să ne plină cu broșuri religioase, și abia de două ne vizita, încît, cam după trei zile, tot ce aveam, depozitate la căpătîiul patului, era o pală, o pereche de pistoale, o livră de praf de pușcă și douăzeci de gloanțe. Doi dintre gardieni erau oamenii lui Prendergast, iar secundul, mîna lui dreaptă. Căpitanul, cei doi ofițeri, celălalt [illegible] locotenentul Martin cu cei [illegible] soldați ai lui și doctorul erau singurele forțe [illegible] împotrivă. Și totuși, [illegible] așa ușoară cum părea situația, ne-am hotărît să ne luăm toate măsurile de precauție cu putință și să pornim la atac pe neașteptate în [illegible] noapte. [illegible] lucrurile s-au precipitat mult mai repede decît ne așteptam noi, și iată cum.

Într-o seară, cam în a treia săptămînă de călătorie, doctorul a coborît în cala să examineze pe unul din deținuți care [illegible] și, punînd întîmplător mîna la capătîiul patului pe care zăcea omul, a simțit [illegible] unui pumn. Dacă ar fi tăcut, ar fi putut să ne țină [illegible] de haz, amuzîndu-ne complotul; dar fiind un omuleț [illegible] un [illegible] pur, a scos un strigăt de uimire și [illegible] atît de tare la [illegible], încît căpitanul a prins [illegible] într-o clipă l-a înhățat de gît. Pînă să poată doctorul să [illegible] a [illegible] un pumn în gură și l-a [illegible] de pat. Cum [illegible] descuiată ușa dinspre punte, [illegible] și bate din picioare, am [illegible] cu toții afară. Cele [illegible] întîmplate [illegible] focuri de pistol, [illegible] și căpitanul care ieșise în fugă să vadă ce se petrece. La ușa celor ofițerilor [illegible] alți doi soldați, [illegible] ne pare că flintele lor nu erau încărcate, deoarece n-au tras în noi, pînă nu apuce să-și pună baionetele la arme, [illegible] sub glonțele noastre. Apoi ne-am repezit spre cabina căpitanului, dar în clipa cînd izbeam în ușa lui, s-a auzit înăuntru o împușcătură. Drept care l-am găsit cu capul pe harta Atlanticului, pe care o avea întinsă pe masă, iar lîngă el stătea preotul ținînd în mînă un pistol fumegînd. Pe cei doi ofițeri i-a prins echipajul, așa că toată povestea apărea lămurită.

C[illegible]rul ofițerilor era [illegible] și ne-am strîns cu toții acolo [illegible]-ne [illegible] pe [illegible] și [illegible] toți odată, nebuni de bucurie [illegible] De jur împrejur erau [illegible] picare [illegible] Wil[illegible] forțat unul [illegible] a [illegible] vreo zece sti[illegible] de vin negru de [illegible] nemaiavînd răbdare să le destupăm, le-am [illegible] nu [illegible] a [illegible], ne-am umplut [illegible] de [illegible], deodată [illegible] totul pe [illegible] urechi [illegible] de puște, și în [illegible] era atîta fum, că nu se mai vedea om cu om. Cînd [illegible] ri[illegible] in[illegible] Wi[illegible] zăce[illegible] [illegible] grămadă pe podea, iar [illegible] cu vinul ce se vărsase pe masă, îmi întoarce stomacul pe dos și-acum, cînd îmi aduc aminte. [illegible] ne-a [illegible] atît de cumplit, încît cred că ne-am fi dat bătuți cu [illegible] inima, dacă n-ar fi fost Prendergast. El a [illegible] și s-a năpustit la [illegible] de toți cei care mai [illegible] nt cu [illegible] dintre [illegible] lui [illegible] de luminator careului era întredeschisă, și soldații trăseseră asupra noastră prin acest orificiu. Ne-am năpustit asupra lor înainte de a [illegible] ei [illegible] flin[illegible] u ap[illegible]t vit[illegible] [illegible] superioritatea num[illegible] partea noastră [illegible] în [illegible] minute totul s-a sfîrșit. Doamne! Care s-a văzut vreodată un [illegible] mai cumplit decît a fost [illegible] acela? Pren[illegible] [illegible] pe [illegible] ii în[illegible] [illegible] par[illegible] [illegible] fost ni[illegible] și i arun[illegible] bord vii sau morți, cum se ni[illegible]. Un plutonier [illegible] ră[illegible]it [illegible]tor, ne-a uimit pe toți [illegible] fatului cum s-a luptat vreme [illegible] lun[illegible] cu v[illegible]urile, pînă cînd cineva s-a îndurat de [illegible] și i-a zburat creierii. Cînd [illegible] terminat încăierarea, dintre dușmanii noștri [illegible] gardienii, ofiterii vasului și doctorul [illegible] cu viață.

Ei bine, tocmai în privința lor s-a iscat o [illegible] cumplită. Cei mai mulți dintre noi eram mulțumiți și bucuroși că ne-am redobîndit libertatea și nu doream să ne încărcăm conștiința cu un omor. Una e să dai la cap soldaților care au flinta în mînă, și cu totul altceva, să stai cu mîinile încrucișate și să privești cum niște oameni sînt asasinați cu sînge rece. Opt dintre noi — cinci deținuți și trei marinari — am [illegible] că nu vrem să fim martori la o asemenea faptă. Dar [illegible] ai fi putut să-l clintești pe Prendergast și pe cei care îi țineau partea de la hotărîrea luată. Singura noastră șansă

de a trăi în siguranţă eram să dăruim bucuriile pentru în curând, zicea el, adăugind că avea chef să trăiască pe pămînt care ar putea să fie mîngîiere în lacrimile muritorilor. N-a trăit mult ca să împărtăşească şi noi visurile prăznuitorilor, dar în zilele din urmă, Prendergast ne-a spus nouă, dizidenţilor, că, cînd dorim, n-avem decît să ne urcăm într-o barcă şi să părăsim corabia. Am primit cu bucurie această soluţie, pentru că se-mi eram sătui de atîtea lupte sîngeroase şi ne dădeam seama că o să se întîmple lucruri şi mai rele. Ni s-a dat fiecăruia cîte o umflătoare de matelot şi ni s-a pus în barcă un butoi cu apă, două balercuţe — una cu carne sărată, cealaltă cu pesmeţi — şi o busolă. Prendergast ne-a mai aruncat şi o hartă, povestindu-ne că ajungem [illegible] meridiani salvaţi de pe [illegible] la Insulele noastre şi 20 longitudine vestică. Apoi a tăiat odgonul şi ne-a lăsat să plecăm.

Eu şi acum rămîn la părerea mea că [illegible] a pornit [illegible] drept în larg, [illegible] colonelul Sergie [illegible] dar după [illegible] noastră, a [illegible] din nou, a întrunit [illegible] trizi [illegible] bătea dinspre [illegible] corabia se îndepărta [illegible] de noi. Barca noastră [illegible] în sus şi în jos pe valurile [illegible] şi blînde, iar Evans şi cu [illegible] fiind [illegible] mai [illegible] din grupul [illegible] respectiv şedeau [illegible] barcă din spate şi încercau să stabilească pe hartă poziţia [illegible] ne aflam şi să vedem cît de departe [illegible] putut îndrepta. Situaţia era destul de delicată [illegible] ne aflam la o distanţă [illegible] mai bine de mile de Arhipelagul Capului Verde, după [illegible] şapte sute de mile la apus de coasta Africii. Cunoşteam bine lucrurile, cum vintul bătea mai mult dinspre miazănoapte, ne-am gîndit că cel mai bine ar fi să ne îndreptăm spre Sierra Leone drept care am întors capul în direcţia aceea. În momentul [illegible] corabia [illegible] la tribord faţă de [illegible] fiind [illegible] repeziciune apele. Deodată, în timp ce o priveam, am văzut un nor gros de fum negru izbucnind [illegible] vîrful ei şi ridicîndu-se ca un [illegible] uriaş spre cer. [illegible] cîteva secunde [illegible] a ajuns la [illegible] bubuit ca de tunet, dar fumul s-a mai subţiat [illegible] mai cîteva [illegible] din „Gloria Scott". Într-o clipă am întors barca şi am vîslit din răsputeri ca să ajungem la locul unde un fel de ceaţă [illegible] mai era deasupra valurilor, indicînd locul catastrofei.

Ne-a trebuit un [illegible] timp înfiorat pînă să ne apropiem, [illegible] la urechi, ne-a fost teamă că am sosit prea tîrziu ca să mai salvăm pe careva. O luntre [illegible] cîteva lăzi sau coşuri şi bucăţi de catarge plutind în voia valurilor ne arătau locul

unde fusese distrus vasul. Dar nu se vedea nici țipenie de om și tocmai ne îndepărtam deznădăjduiți, cînd am auzit un strigăt de ajutor și, la o oarecare depărtare, am dat cu ochii de o epavă pe care zăcea întins un om. Cînd l-am tras în barcă, am văzut că e un tînăr matelot, pe numele său Hudson, care suferise arsuri grave și era atît de istovit, încît abia a doua zi dimineață a fost în stare să ne povestească ce se întîmplase.

Se pare că, după ce am părăsit noi corabia, Prendergast și cu banda lui s-au apucat să-i execute pe cei cinci prizonieri, cei doi gardieni fură împușcați și aruncați peste bord; al treilea ofițer împotrivindu-se cu îndîrjire, a avut aceeași soartă. Apoi Prendergast coborî pe puntea inferioară și, cu propria-i mînă, reteză beregata nefericitului doctor. Nu mai rămînea în viață decît primul ofițer, un om curajos și energic. Cînd îl văzu pe deținut apropiindu-se de el cu cuțitul plin de sînge în mînă, își smulse picioarele din funiile cu care era legat și pe care izbuti, cine știe cum, să le slăbească puțin, sări peste punte în goană și se aruncă în mare de la pupa.

Vînătorii deținuți coborîră să-l caute, înarmați cu pistoale, îl găsiră ținînd în mînă o cutie de chibrituri, așezat înăuntrul unui butoi cu praf de pușcă — unul dintre cele o sută care se găseau pe bord. El jură că, dacă se atinge măcar de un fir de păr din capul lui, îi aruncă pe toți în aer. O clipă mai tîrziu se produse explozia, deși Hudson crede că a fost pricinuită de vreun glonț prost țintit, tras de vreunul dintre deținuți, mai curînd decît de chibritul ofițerului. Dar, indiferent de cauză, sfîrșitul vasului „Gloria Scott" și al grosului de mărfuri se putea mîna pe el.

Iată, [illegible] în puține cuvinte istoria acestei întîmplări înfricoșătoare în care am fost implicat. A doua zi am fost găsiți de bricul „Hotspur", cu destinația Australia, și căpitanul lui ne-a crezut pe cuvînt fără multe vorbe, așa cum am supraviețuitorii unui naufragiu de pasageri naufragiați. Vasul „Gloria Scott" a fost dat dispărut de către armatori și nimeni nu a auzit nimic cu privire la adevărata lui soartă. După o călătorie în condiții excelente, „Hotspur" ne-a debarcat la Sidney, unde Evans și cu mine ne-am schimbat numele și ne-am îndreptat spre terenurile aurifere. Acolo, în forfota aceea de oameni veniți din toate colțurile lumii, n-a fost deloc greu să ne pierdem adevărata identitate.

Restul nu mai e nevoie să-l povestesc. Ne a mers foarte bine, am călătorit mult, ne-am întors în Anglia ca niște oameni foarte bogați și ne-am cumpărat cîte o moșie. Timp de mai bine de douăzeci de ani am dus o viață tihnită și utilă oamenilor și nădăjduiam că trecutul nostru e îngropat pe vecie. Tocmai de aceea poți să-ți închipui ce simțăminte s-au stîrnit în mine cînd în marinarul care ne-a vizitat am recunoscut de îndată pe omul salvat de noi pe epavă! Nu știu cum a izbutit să ne dea de urmă și să ne găsească aici, hotărîndu-se să trăiască pe spinarea temerilor noastre. Acum vei înțelege de ce m-am străduit să mă mențin în relații pașnice cu el și, în oarecare măsură, mă vei compătimi pentru spaima ce m-a cuprins cînd a plecat de la mine, ducîndu-se la cealaltă victimă a lui, pe care o amenință că nu-și va ține gura."

Dedesubt e scris, cu o mînă atît de tremurătoare, încît abia se mai pot desluși cuvintele: „Beddoes mi-a trimis un mesaj cifrat prin care mă vestește că H. a dezvăluit totul. Dumnezeule, ai milă de sufletele noastre!"

Asta este povestea pe care i-am citit-o în seara aceea tînărului Trevor și lui Watson, ca în împrejurările respective ea foarte dezvăluitoare. Bunul meu prieten a fost destul de mulțumit o, iar după aceea a plecat pe o plantație de ceai din Terai,[1] unde aud că-i merge bine. Cît despre marinar și Beddoes, nu s-a mai auzit nimic despre nici unul dintre ei de la data cînd a fost scrisă scrisoarea de avertisment. Amîndoi au dispărut fără urmă. La poliție nu s-a înregistrat nici o plîngere, așa că Beddoes luă o simplă amenințare drept un fapt împlinit. Hudson a fost găsit învîrtindu-se prin împrejurimi, și poliția a fost anunțată să-l lichideze pe Beddoes, iar după aceea a fugit. Eu, personal, sînt de părere că ucigașul este unul sau altul. Cred mai degrabă că Beddoes, nădăjduind și așteptîndu-se la trădare, s-a răzbunat pe Hudson și a fugit din țară cu banii pe care i-a putut strînge la repede. Astea sînt datele cazului respectiv, doctore, și dacă ele pot fi de vreun folos colegului tău, îi le poți cu drag inimă.

[1] Regiune din nordul Indiei.

TRATATUL NAVAL

In viața în [illegible] mi-am [illegible]torit, luna iulie a devenit memorabilă din pricina a trei cazuri interesante, în care am avut prilejul de a fi alături de Sherlock Holmes și deci de a-i putea studia metodele. Cazuri acestea, anchete relatate în însemnările mele sub titlurile „Povestea celei de a doua pete", „Aventura cu tratatul naval" și „Aventura căpitanului obosit". Însă primul caz se referă la niște lucruri de [illegible] atât de mare și implică atâtea familii de primă mărime din regatul nostru, încât mulți ani de aici încolo va fi încă imposibil să le dăm în vileag. Totuși, nu se poate spune că vreunul din cazurile de rezolvarea cărora s-a ocupat vreodată Holmes a ilustrat mai clar valoarea metodelor sale de analiză sau a impresionat mai puternic pe intimii lui. Și a urmărit o relatare aproape textuală a discuției în cadrul căreia s-a desvăluit realitatea în cazul respectiv în fața domnului [illegible] de la poliția pariziană și în fața lui Fritz von Waldbaum, binecunoscutul specialist din Danzig. După ce amândoi își irosiseră zadarnic energia pe niște urme false, Sherlock Holmes le-a dovedit cu totul de îndată și amănunțit. Dar va trebui să las să se mai scurgă încă multă vreme până când se poate spune toată povestea fără nici un fel de [illegible]. Între timp, voi trece la cel de al doilea caz de pe lista mea, care mi-l prezintă la un moment dat să capete o importanță internațională și a fost marcat de mai multe incidente, din care relatarea cititorului său cu totul deosebit.

Pe vremuri, în școală [illegible] cu mine pe [illegible] mai bun prieten, Percy Phelps, care, de [illegible] ani de [illegible] mai vârstă cu mine, se afla cu vreo doi ani înaintea mea. Era un băiat remarcabil și lua numai premii în [illegible] din primă. Izbutind să câștige și o bursă datorită căreia a putut să-și continue studiile la Universitatea din Cambridge. După câte am aflat mai târziu, avea niște rudenii foarte sus puse și încă de pe când eram copii știam cu toții că fratele mamei lui este

lordul Holdhurst, marele politician conservator. A cărui rudă cu o înaltă poziție în societate nu i-a oferit în nimic locul în... dimpotrivă, pe noi ne-a făcut mult mai atenți ca să nu ne batjocorim cu el pe terenul de joc și asemenea se întâmpla ca el să pornească cu câte un băț de crichet după fluierul picolo... Lucrurile s-au schimbat însă radical când a ieșit în lumină... Nu mai vreau să fac aluzie la faptul că, pe de o parte, superiorul... iar pe de altă parte protecția de care se bucura, i-au dat... o situație strălucită la Ministerul de Externe, dar cert este că... Phelps mi-a ieșit complet din minte, până ce următoarea scrisoare mi-a amintit de existența lui:

Villa Briarbrae, Woking

„Dragul meu Watson,

Nu mă îndoiesc că-ți mai amintești și acum de Phelps, vechiul Normandeul, care era cu câțiva ani înaintea ta când tu te aflai în anul întâi. Nu-i nevoie să-ți amintesc că, datorită inteligenței neobișnuite a lui, am obținut un serviciu foarte bun la Ministerul de Externe și că deodată am pus de mare încredere și răspundere, până când a survenit o nenorocire teribilă care mi-a zdruncinat dintr-odată cariera. Nu știu cât ai auzit despre amănuntele acestui scandal îngrozitor, în orice caz nu cred că ai putea găsi pe cineva căruia să-i pară mai rău decât mie. Mai de curând mi-am recăpătat din nou locul în societate. Am fost nouă săptămâni din cauza unui meningite, și încă mai sunt teribil de slăbit. Dacă ai putea veni la mine cu prietenul tău Holmes, aș vrea să-i cer părerea în acest caz, deși aproape mă asigură că nu mai e nimic de făcut. Te rog, străduiește-te să-l aduci încoace cât mai curând posibil.

Privind în această dimineață încordată și neliniștită, îmi pare un vis. Te rog să-l asiguri că nu i-am cerut niciodată sfatul nu din cauză că nu i-ar aprecia talentele, ci pentru că mi-am pierdut mințile din momentul când am primit acea lovitură. Acum mi s-a limpezit iarăși capul, dar nu îndrăznesc să mă gândesc prea mult la toate astea, de teamă să nu-mi revină boala. Sînt încă atît de slăbit, încît, după cum vezi, nu pot să-ți scriu eu, ci mă văd silit să dictez scrisoarea cuiva.

Te rog, străduiește-te să-l aduci aici.

Vechiul tău camarad de școală

Percy Phelps".

Citind cititul scrisorii, m-a uimit profund insistența îndurerată cu care repeta apelurile de a-l aduce pe Holmes. Eram atît de mișcat, încît chiar dacă ar fi fost pentru mine un lucru dificil, tot aș fi încercat cu toată ființa mă mă execut, dar, bineînțeles, știam prea bine că Holmes e atît de îndrăgostit de a sa, încît trebuia să fie la fel de nerăbdător să-i ajute unui client, încît dacă i-ar fi spus că nu-l poate ajuta. Soția mea a fost de acord cu mine că nu e cazul să pierdem nici o clipă în prezentarea chestiunii în fața lui Holmes, așa că la un ceas după [illegible] ne aflam din nou în vechiul apartament din Baker Street.

Holmes, în halat, se afla instalat la măsuța laterală și lucra intens la o experiență chimică. O retortă cu foarte zilele mirosea furios deasupra unui [illegible] și pîlnăriile dădeau ca [illegible] într-un recipient cu o capacitate de [illegible] litri. Prietenul meu [illegible] nici n-a ridicat ochii la intrarea mea, iar eu, dîndu-mi seama că trebuie să fie o experiență foarte importantă, n-am vrut să-l deranjez, așa că m-am așezat într-un fotoliu și am așteptat. El a mai umblat încă la o sticlă, încă la alta, a scos cîteva picături cu o pipetă și în cele din urmă a adus la masă o eprubetă cu o soluție în ea. În mînă ținea o bucată de hîrtie de turnesol.

— Ai picat într-un moment crucial, Watson — zise el. Dacă hîrtia asta rămîne albastră, totul e în regulă. Dacă se înroșește, e în joc viața unui om.

Zicînd aceasta, muie în eprubetă hîrtia, care se coloră într-o clipă într-un stacojiu murdar, nu prea intens.

Hm! Mi-am închipuit eu! strigă el. Poate o clipă atenția ta fu la dispoziția ta, Watson. Dacă vrei, găsești tutun în papucul persan.

Holmes se întoarse către biroul lui și scrise în grabă textul mai multor telegrame, pe care le încredință băiatului de serviciu. Apoi se trînti în fotoliul din fața mea și-și trase genunchii la gură, împreunîndu-și degetele deasupra picioarelor lui lungi și subțiri.

Un mic omor cît se poate de banal — zise el. Sper că ai venit să-mi aduci ceva mai interesant. Tu ești un fel de barometru al infracțiunii, Watson. Prezența ta precedă întotdeauna o [illegible]. Ce s-a mai întîmplat?

I-am dat scrisoarea pe care el a citit-o cu atenție. Nu se poate de concentrată

— Da, nu prea spune mare lucru — observă [illegible] dându-mi-o înapoi.

— Mai nimic.

— Şi totuşi scrisul e foarte interesant.

— Dar nu e scrisul lui.

— Tocmai, e scrisul unei femei.

— Al unui bărbat, negreşit! am strigat eu.

— Aş, al unei femei, şi încă al unei femei cu o personalitate puternică. Vezi tu, la începutul oricărei cercetări contează foarte mult să-l ştii pe clientul tău în strînsă contact cu o persoană care are o fire excepţională, fie în bine, fie în rău. Cazul de faţă a şi izbutit să-mi stîrnească interesul. Dacă eşti gata, pornim imediat în Woking, să dăm ochii cu acest diplomat ajuns la ananghie, precum şi cu persoana căreia îi dictează el scrisorile.

Am avut norocul să prindem foarte devreme un tren din gara Waterloo şi după mai puţin de un ceas, ne aflam printre brazii şi ierburile înalte din localitatea Woking. Vila Briarbrae era o clădire mare, izolată, aflată într-un vast parc, foarte aproape de gară. Cînd ne-am prezentat cărţile de vizită am fost introduşi într-un salonaş mobilat elegant, în care după cîteva minute ne-a întîmpinat, extrem de ospitalier, un bărbat corpolent. Avea cam treizeci-patruzeci de ani, mai probabil aproape de patruzeci, dar era aşa de rumen la faţă şi avea nişte ochi atît de jucăuşi, încît îţi mai venea în inspiria unui băieţel durduliu şi neastîmpărat.

— Voi ce bine-mi pare că aţi venit! zise el, strîngîndu-ne mîinile cu efuziune. Percy a întrebat toată dimineaţa de dumneavoastră. Vai, biet[illegible] se agaţă şi de un pai! Tocmai şi mătuşa m-au rugat să vă întîmpin eu, pentru că îi e rău pînă şi să audă de această poveste.

Domnul nu ni s-au dat nici un fel de amănunte — remarcă Holmes. După cîte observ, dumneavoastră nu sînteţi din familie.

Cuvintele păreau surprinse iar apoi, uitîndu-se la [illegible], începu să rîdă.

— Bineînţeles, aţi văzut monograma de pe medalionul meu literele J.H — zise el vesel. O clipă m-am gîndit că aţi făcut cine ştie ce deducţie complicată. Numele meu este James Harison şi întrucît Percy urmează să se căsătorească cu sora mea, Annie, am să fiu rudă cel puţin prin alianţă. Pe sora mea o găsiţi în camera lui, pentru că de două luni îl îngrijeşte ca dezmăţat, fără a-l scăpat o clipă din ochi.

[illegible] ar fi rost să intrăm imediat la el în [illegible], dar [illegible] spu[illegible] că de neîndatorator e

[illegible] în care am fost introduși se afla tot în parter, ca și celălalt. Era mobilată jumătate ca odaie de zi și jumătate ca [illegible] și prin toate colțurile erau [illegible] foarte [illegible]. Un tânăr foarte palid se [illegible] pe [illegible] un pupitru [illegible] deschise, prin care [illegible] [illegible] a grăbită [illegible] scrie [illegible] [illegible]. [illegible] o femeie care se ridică la intrarea noastră.

— Vă las, Percy ? întrebă ea.

El o apucă strâns de mână ca s-o rețină.

— Ce mai faci, Watson ? îmi spuse el cordial. Cu mustața ta [illegible] [illegible] impecabil să te recunoască și bănuiesc că [illegible] tu n-ai fi jurat în privința identității mele. Presupun că [illegible] e celebrul tău prieten, domnul Sherlock Holmes !

Am rostit câteva cuvinte de prezentare și apoi amândoi ne-am [illegible]. Domnul cerșitor care ne primise [illegible] [illegible] era lui a rămas încă acolo, ținându-l pe [illegible] de [illegible]. Era o [illegible] cu o înfățișare impresionantă, puțin [illegible] [illegible], dar cu un ten frumos, măsliniu, cu niște [illegible] mari, negri de italiancă și un păr bogat și întunecat ca abanosul. Prin contrast, coloritul ei puternic dădea o înfățișare [illegible] [illegible] și jalnică feței albe a bolnavului de lângă ea.

— Nu vreau să vă [illegible] timpul — zise el ridicându-se [illegible] [illegible]. Am să intru în mijlocul chestiunii [illegible] [illegible] introducere. Domnule Holmes, am fost un om [illegible] și cu [illegible] în viață și ajunsesem în pragul [illegible] [illegible], când, deodată, o nenorocire îngrozitoare mi a distrus viitorul.

Se [illegible] poate să Watson să vă fi spus că lucrez la Ministerul de Externe și datorită influenței [illegible] [illegible] lordul [illegible], nu am ridicat foarte rapid, ajungând la un post [illegible] [illegible]. Când [illegible] meu a devenit [illegible] de Externe, în actualul cabinet, mi a încredințat câteva misiuni confidențiale și întotdeauna le-am dus la bun sfârșit, [illegible] [illegible] l-a făcut până în ochii din urmă să aspecte o [illegible] [illegible] în capacitatea și zelul meu.

Acum aproape zece săptămâni [illegible] să fiu mai exact, [illegible] de 23 mai, m-a chemat în biroul lui și după ce mi a [illegible] [illegible] pentru treaba bună pe care am făcut-o, mă informă că vrea să mă încredințeze executarea unei noi misiuni de mare răspundere.

— Uite — mi-a zis el, scoțind din birou un sul de hârtie cenușie — asta este originalul acelui tratat secret dintre Anglia și Italia în privința căruia, trebuie s-o spun cu toată regretul, s-au răspândit câteva zvonuri, pătrunzând chiar și în presă. Pentru noi este extrem de important să nu se mai afle nimic în plus. Ambasadele străine ar plăti o sumă imensă ca să afle conținutul acestui document. Ele nu i-ar trebui mie-ar să îmi ies din birou, dacă n-ar fi absolut necesar să le dau la copiat. Ia hârtiile tale și o mașină pe care s-o poți întrebuința.

— Da.

— Atunci ia-le și urmează-mă acasă. Am să dau instrucțiuni ca să poți să rămâi după orele de serviciu, când pleacă ceilalți scriși, pentru a-l putea copia pe îndelete, fără teama de a fi cineva prin preajmă. Când ai terminat, încuie-le la loc, ațiți originalul cât să copiu, și dă-mi-le mie personal, mâine dimineață.

Eu am luat hârtiile și...

— Iertați-mă o clipă — zise Holmes — erați singuri în timpul acestei conversații?

— Absolut singuri.

— Într-o cameră mare?

— Cam zece metri pe zece.

— În mijlocul ei?

— Da, aproximativ.

— Și vorbeați cu glas scăzut?

— Unchiul meu vorbește întotdeauna cu glas foarte scăzut. Iar eu aproape că n-am vorbit.

Holmes — zise Holmes, închizând ochii — vă rog să continuați.

— Am făcut exact cum mi-a spus el, și am așteptat până au plecat ceilalți funcționari. Unul dintre ei, care lucra în biroul învecinat cu mine, Charles Corot, rămânând în urmă cu câteva lucruri pe care voia să le termine, a aflat de la mine că l-am lăsat acolo și am dus-o la mine acasă. Când m-am întors, el plecase. Așadar, am terminat repede lucrarea, întrucât știam că Joseph Harrison pe care l-ați văzut adineaori, e la Londra și o să plece la Woking cu trenul de ora unsprezece și jumătate, dacă era posibil, să prind și eu același tren.

Când am ajuns să examinez tratatul, am constatat dintr-o ochire că este ceva foarte important, încât unchiul meu nu exagerase de loc în ceea ce mi-a spus. Fără să intru în amănunte, aș putea să zic că el definea poziția Marii Britanii

față de Tripla Alianță, și prevedea politica țării noastre în cazul în care flota franceză ar fi obținut dominația totală asupra flotei italiene în Mediterana. Chestiunile de care se ocupa erau de domeniu pur naval. La sfîrșitul documentului se aflau semnăturile înalților demnitari care-l încheiaseră. Mi-am aruncat ochii pe document, și apoi m-am apucat să îndeplinesc sarcina copierii lui.

Era un document lung, scris în limba franceză, conținînd douăzeci și șase de articole. Copiam cît de repede puteam, dar se iviseră ceasurile noua și eu nu izbutisem să termin decît nouă articole, așa că pierdusem orice speranță de a mai prinde trenul acela. Eram toropit și chiar prostit parcă, poate și din pricina cinei, dar și de pe urma mulțimii întîmplărilor de toată ziua. O cafea mi-ar fi limpezit creierul. Totuși noaptea rămînea un om de serviciu într-o cameră mică de la capătul scărilor, și el avea obiceiul de a face cafea la lămpița lui cu spirt pentru orice funcționar ce rămînea să lucreze ore suplimentare. Acestuia i-am strigat chelnerul, și l chem.

Spre marea mea surprindere, la chemarea mea a apărut o femeie, o femeie vîrstnică, masivă, cu o față vulgară și încinsă cu un șorț pe dinainte. Mi-a explicat că e îngrijitoare, soția omului de serviciu, așa că i-am comandat cafeaua.

Am copiat vreo două articole și fiindu-mi mai somn ca oricînd, m-am ridicat și am început să mă plimb prin odaie ca să mă dezmorțesc. Cafeaua mea tot nu venea, așa că m-am pus să mă întreb care e pricina întîrzierii. Deschizînd ușa am pornit în jos, pe coridor, ca să aflu ce se întîmplă. Culoarul era foarte strîmt și prost luminat. Era singura ieșire a camerei în care lucrasem eu. Se termina cu o scară lată, la capătul căreia se afla ghereta servitorului. La jumătatea acestei scări e un mic palier, pe care dă un alt culoar perpendicular pe ele. Cel de-al doilea coridor duce la o scăriță, care se termină la o ușă laterală — intrarea de serviciu; ades ori și funcționarii folosesc acest drum mai scurt, cînd vin prin Charles Street. Uitați o mică schiță a clădirii.

— Mulțumesc, de fapt cred că am reținut ce ați spus — zise Sherlock Holmes.

— Este extrem de important să nu pierdeți din vedere acest amănunt. Am coborît scările, și am ajuns în hol, unde l-am găsit pe servitor dormind dus în gheretă lui; ibricul fierbea în clocot pe lampa cu spirt, și apa dădea mereu pe dinafară. Tocmai întinsesem mîna ca să-l scutur pe indi-

vid și să-l scol din somnul lui greoi, deodată deasupra capului lui a răsunat puternic un clopoțel, și el s-a trezit, sărind brusc în sus.

— Vai, domnule Phelps! zise el, uitîndu-se mirat la mine.

— Am coborît să văd dacă mi-e gata cafeaua.

— Tocmai pusesem ibricul la fiert, cînd am adormit, domnule Phelps.

Se uită la mine, și apoi în sus, la clopoțelul care încă vibra, și pe fața lui se răspîndi o uimire din ce în ce mai puternică.

— Dacă dumneavoastră sînteți aici, domnule Phelps, atunci cine a sunat clopoțelul? întrebă el.

— Clopoțelul? am zis eu. Dar ce clopoțel e ăsta?

— E clopoțelul din odaia în care lucrați dumneavoastră.

În clipa aceea mi-am simțit inima strînsă ca într-un clește de o mînă înghețată. Prin urmare, se afla cineva în camera aceea, unde pe masă stătea prețiosul meu tratat. Am alergat ca un nebun pe scări în sus și pe coridor. Pe coridor nu era nimeni, domnule Holmes. Nici în cameră nu era nimeni. Toate erau exact așa cum le lăsasem, afară doar de faptul că documentele ce mi se dăduseră mie în grijă dispăruseră de pe masa unde le lăsasem. Ciorna, adică copia, era acolo, dar originalul se făcuse nevăzut.

Holmes se îndreptă din șale și își frecă mîinile. Vedeam limpede că problema îl interesa în mod deosebit.

— Ei, și ce-ați făcut atunci, vă rog? murmură el.

— Mi-am dat seama imediat că hoțul trebuie să fi urcat scările intrînd pe ușa de serviciu. Bineînțeles, dacă ar fi venit pe dincolo, ar fi trebuit să mă întîlnesc neapărat în drum cu el.

— Ați stabilit cu precizie că nu a rămas cumva ascuns tot timpul în cameră, sau pe coridorul pe care l-ați descris chiar adineauri ca fiind prost luminat?

— E absolut imposibil. Nici în cameră, nici pe coridor nu s-ar fi putut ascunde măcar un șobolan. Nu există nici un lucru îndărătul căruia să se adăpostească.

— Mulțumesc, vă rog continuați.

— Omul de serviciu, înțelegînd după paloarea feței mele că s-a întîmplat un lucru înspăimîntător, veni sus după mine. Acum ne-am repezit amîndoi pe coridor și am coborît scara abruptă ce dă în Charles Street. Ușa de jos era închisă, dar nu încuiată. Am deschis-o de perete și ne-am repezit afară.

Mi-aduc perfect aminte că în momentul acela s-au auzit trei bătăi de clopot de la o biserică învecinată : era ora zece fără un sfert.

— Asta este o chestiune de enormă importanţa — ziso Holmes, notîndu-şi amănuntul pe manşetă.

— Era o seară foarte întunecoasă şi cădea o ploaie mărunţă de vară. Pe Charles Street nu era nimeni, dar pe Whitehall, în capătul celălalt, traficul era foarte intens. Am pornit-o amîndoi în goană pe trotuar, aşa cu capul gol cum eram, şi la colţ am găsit un poliţist.

— S-a săvîrşit un jaf ! am strigat eu la el, trăgîndu-mi sufletul. De la Ministerul de Externe s-a furat un document de o valoare deosebită. A trecut cineva pe aici ?

— Stau aici de un sfert de oră, domnule — zise poliţistul ; în timpul ăsta n-a trecut decît o singură persoană, o femeie în vîrstă, înaltă, înfăşurată într un şal maroniu

— A, aia nu poate să fie decît nevastă-mea — strigă servitorul. Altcineva n-a mai trecut ?

— Nu

— Atunci probabil că bietul a fugit pe dincolo — strigă servitorul, trăgîndu-mă de mînecă.

Eu, însă, nu eram mulţumit şi îndemnările lui de a mă îndepărta de acolo mi-au înteţit bănuielile

— Pe unde a apucat-o femeia ? am strigat eu

— Nu ştiu, domnule am observat-o că a trecut, dar nu aveam nici un motiv special de a o urmări sau supraveghea. Părea foarte grăbită

— Cît timp e de atunci ?

— A, cîteva minute.

— Nu mai mult de cinci ?

— Nu cred să fie mai mult de cinci

— Vă pierdeţi vremea de pomană, domnule Phelps, şi acum fiecare clipă e preţioasă ! strigă servitorul. Va rog să nu credeţi că baba mea nu are nici un amestec în toată povestea asta ; haideţi, veniţi la capătul celălalt al străzii Mă rog, dacă dumneavoastră nu vreţi să mergeţi, mă duc eu — zise el, şi cu asta fugi în direcţia opusă

Dar eu l-am urmarit într-o clipă şi l am apucat de mînecă

— Unde stai ? l-am întrebat

— In Brixton, pe Ivy Lane numărul 16 — mi-a raspuns. Dar nu vă lăsaţi atras de o urmă înşelătoare, domnule Phelps.

Veniți la capătul celălalt al străzii, să vedem dacă nu găsim ceva acolo.

În fond, cazul era simplu, n-aveam nimic de pierdut. Împreună cu polițistul am parcurs-o foarte repede în lung și în lat, dar la unii n-am găsit absolut deloc circulație. Întinsă de pe strada cealaltă, o mulțime de lume, care venea și pleca, toți fiind cumva nerăbdători de a-și găsi un adăpost cu lumină înăuntru seara atît de pleoșană. N-am dat peste nici un om de-al nostru, ca să ne poată spune cine trecuse pe acolo.

Apoi ne-am întors la birou și am cercetat și scările, și holul. Nici nu mai vorbesc. Coridorul care duce la biroul meu are un fel de linoleum de culoare deschisă pe care se vede orice urmă. L-am cercetat amîndoi cu multă atenție, dar n-am găsit urmele vreunui pleoștit de om.

— Ploaia toată seara?

— De pe la șapte.

— Atunci cum se face că femeia care a intrat în cameră pe la ora nouă n-a lăsat urme cu tocurile ei pline de noroi?

— Îmi pare bine că ați ridicat această problemă în momentul respectiv mi-a venit și mie în minte. Femeile de serviciu au obiceiul să își schimbe încălțările acolo în gherete, să își pună papuci de cîrpă.

— Asta e foarte limpede. Dacă nu erau nici un fel de urme, nu înseamnă că era cineva atît de ploioasă? Întîmplarea evenimentelor prezintă un interes extraordinar. Să dumnezeiască-se ați mai găsit după aceea?

— Am cercetat împreună cu polițistul și odaia. Nici urmă de ușă secretă, iar ferestrele se află la o înălțime de aproape zece metri de la pămînt. Amîndouă erau închise pe dinăuntru. Camera are toate podoabele existenței unui birou, iar tavanul e din vechi obișnuit văruit. Aș putea să pun că pleoștitul care mi-a furat diamantele, cine o fi el, a putut să intre prin altă parte decît pe ușă.

— Dar ceasul?

— N-avem o sobiță. Sunetul clopoțelului atîrnă de o sfoară în dreapta mesei mele de lucru. Persoana care a furat ar trebui să o vadă pînă la mese de lucru pentru a o face. Dar ce rost ar fi avut să un răufăcător să tragă clopoțelul? E un mister de nerezolvat.

— Fără doar și poate că incidentul e neobișnuit. Ce mai luat? Ați cercetat împrejurimile, bănuiesc, ca să vedeți dacă intrusul a lăsat vreo urmă, de pildă vreun capăt de trabuc sau o mănușă, sau, să zicem, un ac de cap sau cine știe ce alt fleac?

— Nu era nimic din toate astea.

— Nici un miros?

— La asta nu m-am gîndit.

— Într-o asemenea cercetare, mirosul de tutun ar fi putut să fie un indiciu foarte prețios.

— Eu personal nu fumez, așa că bănuiesc că m-ar fi frapat mirosul de țigară. Dar n-a fost nici un fel de indiciu. Singurul lucru palpabil era faptul că soția omului de serviciu, se numește doamna Tangey, plecase în mare grabă de acolo. El n-a putut să dea altă explicație decît că aceea era ora obișnuită cînd pleca soția lui de la serviciu. Polițistul și cu mine am căzut de acord că cel mai bun lucru pentru noi ar fi fost s-o prindem pe femeie înainte de a putea ea să dea o telefonată de documentele furate, presupunînd că le are avut în posesia ei.

Între timp, Scotland Yardul fusese înștiințat și detectivul Forbes a venit imediat la fața locului și a preluat conducerea cercetărilor cu multă energie. Am chemat o birjă și peste o jumătate de oră am ajuns împreună la adresa ce ne fusese indicată. Ne-a deschis o tînără, care s-a dovedit a fi fiica mai mare a doamnei Tangey. Maică-sa nu se întorsese încă, dar am fost poftiți să așteptăm în odaia din față.

Cam peste trei sferturi de minute s-a auzit o bătaie în ușă și aici noi doi am făcut o greșeală gravă, singura, de altfel, pe care mi-o reproșez. În loc să deschidem noi ușa, am lăsat-o pe fata care deschidea. Am auzit-o spunînd: „Mamă, te așteaptă în odaie doi domni, care vor să-ți vorbească", și peste o clipă am auzit trăgîndu-se de picioare alergînd pe coridor. Forbes a deschis ușa de perete și ne-am repezit amîndoi în odaia din fund sau în bucătărie, ce era, dar femeia ne-o luase înainte. Ne-a privit cu ochi sticlitori, dar apoi, recunoscîndu-mi deodată pe față ei s-a ivit o expresie de uluire.

— Vai de mine, să mor eu, dacă nu e domnul Phelps de la birou! strigă ea.

— Ei, haide, haide, drept ce ne-ai luat cînd ai fugit de noi?

— Am crezut că sînteți niște creditori — zise femeia. Am avut ceva neplăceri cu un negustor pe care nu l-am plătit.

— Mă tem că nu-i așa adevărul — insistă Forbes. Avem toate motivele să credem că dumneata ai luat de la ministerul de Externe un document important și ai fugit cu el înainte ca să te denunțăm de către Trebuie să vii cu noi la Scotland Yard, să te percheziționăm.

Degeaba a protestat și s-a împotrivit femeia! Am chemat o trăsură închisă și am pornit cu ea toți trei. Mai întîi am cercetat bucătăria și în special focul din vatră, ca să vedem dacă nu cumva a aruncat acolo documentele în clipa în care a fost surprinsă. Nu existau însă nici un fel de urme de hîrtii arse. Cînd am ajuns la Scotland Yard, am predat-o pe doamna Tangey funcționarei însărcinată cu percheziționarea femeilor. Am așteptat, chinuiți de nerăbdare, pînă ne-am primit raportul ei: nici urmă de documente.

Și atunci, pentru prima oară, m-am trezit la realitate, văzînd situația neplăcută în care mă aflam. Pînă atunci acționasem neîncetat, și activitatea aceasta îmi amorțise simțurile. Fusesem atît de îngrozitor că o să reiasă vinovăția în persoana tratatului, încît nici nu îndrăznisem măcar să mă gîndesc ce consecințe ar fi urmat dacă nu-l recuperam. Acum, însă nu-mi mai rămînea nimic de făcut, și deci aveam răgaz să-mi dau seama în ce situație mă aflu. Fra înspăimîntătorul Watson, aici de față, ar putea să vă spună că la sosirea noastră eram un bîiețel nervos și sensibil. Așa e Fra mea. M-am gîndit la mucheții mei și la colegii mei din cabinet, la rușinea pe care o aduceam asupra lui, asupra mea, asupra tuturor persoanelor legate de mine. Deși eram victima unui accident extraordinar, cînd sînt în joc interese diplomatice nu se face nici un fel de concesie în privința accidentelor. Eram ruinat; eram ruinat într-un mod rușinos și fără nădejde. Nu știu ce-a mai fost cu mine. Probabil că am făcut o criză de nervi. Îmi amintesc pare-mi de un grup de funcționari care s-au strîns în jurul meu încercînd să mă liniștească. Unul dintre ei mi-a adus cu trăsura la gara Waterloo și m-a urcat în trenul de Woking. Sînt convins că ar fi venit cu mine pînă acasă, dacă nu s-ar fi întîmplat ca doctorul Ferrier să fie în același vagon cu el în același tren. Doctorul, foarte grăbit, m-a luat sub îngrijirea lui și foarte bine a făcut, pentru că în gară mi-a apucat un acces și pînă să ajung acasă eram praf de nervi. Nu știu dacă vă puteți închipui în ce hal a ajuns cel de aici, cînd i-a trezit din somn doctorul, urmînd să vină

m-au văzut în starea aceea. Biata Annie și cu maic-mea au fost pur și simplu distruse. Doctorul Ferrier aflase în gara, de la detectiv, doar cîteva lucruri, ca să-i pună la curent cu ceea ce s-a întîmplat, dar relatarea lui n-a îndreptat cu nimic situația. Era evident pentru toată lumea că mă aștepta o boală îndelungată, așa că Joseph a fost dezmoștenit peste noapte de acest dormitor agreabil, care s-a transformat în rezervă de spital pentru mine. Aici am zăcut, domnule Holmes, mai bine de nouă săptămîni, fără cunoștință și aiurînd din pricina meningitei. Dacă n-ar fi fost dumnișoara Harrison și îngrijirile doctorului, nici n-aș fi putut să vă vorbesc acum. Domnișoara Harrison m-a îngrijit zi și noapte, și a angajat o infirmieră, ca să-mi poarte de grijă noaptea, pentru că în accesele mele de nebunie eram în stare de orice. În sfîrșit-încet, mi s-au limpezit mințile, dar abia de trei zile mi-a revenit pe deplin memoria. Uneori, parcă-mi zic că era mai bine dacă nu-mi revenea. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să-i telegrafiez domnului Forbes, cel ce se ocupă de cazul respectiv. El a venit imediat și mi-a spus că nu s-a descoperit nici cel mai mic indiciu, deși m-a asigurat că s-a făcut tot posibilul. Omul de serviciu și cu soția lui au fost cercetați în tot felul, dar fără să se poată arunca vreo lumină asupra acestei chestiuni. Bănuielile poliției s-au oprit atunci asupra tînărului Corot care, după cum vă amintiți poate, a rămas în seara aceea la birou, făcînd ore suplimentare. Acest fapt și cu numele său de origine franceză erau în fond singurele elemente care au făcut să cadă bănuiala asupra lui; însă, în realitate, eu nu începusem să lucrez decît după plecarea sa. Familia lui e hughenotă, însă la fel de britanică din punctul de vedere al simpatiilor și tradițiilor, cum sînteți și dumneavoastră, și eu. Nu s-a putut descoperi nimic care să-l implice în vreun fel oarecare în această afacere, și cu asta povestea a căzut baltă. Îmi îndrept rugămințile către dumneavoastră, domnule Holmes, ca fiind cu adevărat ultima mea speranță. Dacă dumneavoastră nu mă scoateți din această situație disperată, atunci cinstea și situația mea sînt definitiv compromise.

Bolnavul recăzu pe perne, istovit de această lungă relatare, în timp ce infirmiera îi turnă un pahar dintr-o băutură tonică. Holmes rămase în tăcere, cu capul dat pe spate și cu ochii închiși, într-o atitudine care unui străin ar fi putut să-i pară detașată sau chiar absentă; eu însă, fiind în cunoștință

de mină, știam că, dimpotrivă, nu înțelegeți mai [illegible]

— Povestirea dumneavoastră a fost atît de [illegible] zi — în cele din urmă — încît de fapt n-ați [illegible] puncte în privința cărora să mai [illegible] decizium rămîne de cea mai mare [illegible] sarcină specială ?

— Nimănui

— Nici măcar [illegible] Harrison, de exemplu

— Nu. Nu n-am [illegible] la Woking înre momentul [illegible] dimirii ordinului [illegible] în care m-am aflat să-l execut

— Și n-a venit cineva dintre rude să vă viziteze, din întîmplare ?

— Nimeni.

— Dar cunoștea vreuna din rude [illegible] înălțarea [illegible] la serviciul dumneavoastră ?

— O, da, mai toate rudele [illegible] pe la mine [illegible] la birou, și le plimbasem peste tot

— Deși, bineînțeles, dacă n-ați spus nimănui despre tratat, aceste întrebări sînt cu totul nesemnificative

— N-am spus nimic.

— Despre omul de serviciu știți ceva ?

— Nimic, decît că a fost pe vremuri soldat

— În ce regiment ?

— După cîte am auzit, în regimentul de gardă Coldstream

— Mulțumesc. Nu mă îndoiesc că de la Forbes am să pot căpăta și alte amănunte. Autoritățile sînt excelente în ceea ce privește culegerea faptelor, dar nu întotdeauna știu să le folosească cum trebuie. Vai ce frumos lucru e un trandafir !

Sherlock Holmes trecu pe lîngă [illegible] și se [illegible] spre [illegible] deschisă, rămase o [illegible] trandafir bătut [illegible] privi la amestecul delicat de culori [illegible] covorașul florii [illegible] verzi frunze. Pentru mine, aceasta părea a fi o latură [illegible] a [illegible] pentru [illegible] pentru că nu-l vedeam [illegible] pînă atunci să mă [illegible] vreun interes atît de intens [illegible] de produse naturale.

— În nici o altă privință dovada nu e mai necesară decît în religie, zise el, rezemîndu-se [illegible] spătarul de [illegible] scaun. Un spirit rațional e poate construi [illegible] pe o știință [illegible]. Pentru mine cea mai înaltă asigurare a bunătății providen-

te mi se pare întruchipată în flori. Toate celelalte lucruri, pentru noastre, dorinţa noastră, hrana noastră sînt într-adevăr primordiale necesare pentru existenţa noastră [illegible] pildă acest trandafir e un adevărat dar al naturii. Parfumul său, frumuseţea lui sînt o poezie a vieţii, nu o condiţie esenţială a ei. Darurile ni le oferă generozitatea şi, deşi nu ştiu dinainte că avem multe de sperat de la flori.

Percy Phelps şi cu înfăţişarea îl priveau pe Holmes în timpul acestei exhibiţii pe de o parte cu surprindere, iar pe de altă parte cu deznădejde, sentimentele fiind clar exprimate de mimica pe care le avea fiecare. Holmes căzuse într-o reverie şi continua să ţină în mînă trandafirul. Tăcerea dură vreo cîteva minute bune, pînă ce tînăra domnişoară o întrerupse:

— Domnule Holmes, aveţi vreo perspectivă de revolvar în acest mister? întrebă ea cu puţină reţinere în glas.

— A, misterul! răspunse el, revenind cu o trezire la realităţile vieţii. Mda, ar fi absurd să neg că acest caz este foarte obscur şi complicat, dar pot însă promite că voi studia chestiunea şi vă voi informa cu privire la orice elemente care mă vor frapa.

— Dar nu veţi găsi nici o cheie a misterului?

— Domnişoară mi-aţi oferit şapte chei ale misterului, dar, bineînţeles, trebuie mai întîi să le încerc, înainte de a mă pronunţa cu privire la valoarea lor.

— Bănuiţi pe cineva?

— Mă bănuiesc pe mine însumi.

— Cum?

— Că mă fac vinovat de pripeală în tragerea concluziilor.

— Atunci mergeţi-vă la Londra şi pareţi-vă la încercarea cheilor.

— Sfatul dumneavoastră este cum nu se poate mai bun, domnişoară Harrison — zise Holmes, ridicîndu-se. Watson, cred că nu avem nimic mai bun de făcut. Domnule Phelps, nu trebuie să vă lăsaţi legănat de iluzii false. Afacerea este foarte încîlcită.

— O să mor de nerăbdare, pînă când o să vă revad — strigă diplomatul.

— Ei bine, veţi reveni aici mîine, cu acelaşi tren, deoarece e foarte probabil ca raportul meu să fie negativ.

— Vă mulţumesc din suflet pentru promisiunea de a veni — strigă clientul nostru. Mă simt renăscînd, dacă ştiu

că se face totuşi ceva. Aproape am pricepe o scrisoare de la lordul Blindhurst

— Şi ce zice?

Tonul lui este rece, dar nu aspru. Bănuiesc că gravitatea bolii mele l-a împiedicat să-mi vorbească cu asprime. A repetat că chestiunea cea mai importantă a adăugat că nu se vor lua nici un fel de măsuri în privinţa viitorului meu, cu alte cuvinte, în privinţa concedierii mele, până când nu mă întâlnesc cu el şi nu am posibilitatea de a-mi îndrepta situaţia neferică

— Ei, păi asta-i o atitudine foarte rezonabilă şi înţeleaptă — zise Holmes. Haide, Watson, ne aşteaptă o zi grea în capitală

Domnul Joseph Harrison ne conduse la gară şi curând mergeam ca fulgerul cu expresul de Portsmouth. Holmes căzuse într-o meditaţie profundă şi aproape că nu deschise gura până ce trenul nu se apropie de Londra, trecând de gara Clapham

— E un lucru foarte minunat să vii la Londra pe o linie dinspre estuar, cu întregul înalt cer ţi permite să privesti de sus acoperişurile oraşelor

Credeam că glumeşte, pentru că priveliştea era destul de neatrăgătoare, dar curând el îşi explică gândurile

— Uită-te la grupurile acelea de case mari, izolate, pentru că sunt despărţite de nişte insule de cărămidă întroase de mare plumburie

— Şcolile comunale

— Farurile, băiete! Farurile viitorului. Fructe în forma de capsule, fiecare din ele plin de seminţe colorate, din care va răsări Anglia mai înţeleaptă şi mai bună a timpurilor viitoare. Sper că Phelps încă nu e beţiv?

— Cred că nu

— Nici eu nu cred, dar sîntem obligaţi să ţinem seama de orice posibilitate. Fără doar şi poate, bietul om va fugit în cea mai mare grabă şi e un rău semn de întrebare dacă vom izbuti vreodată să-l aducem la lumină. Ce părere ai de domnişoara Harrison?

— O fată cu personalitate foarte puternică.

— Da, însă o personalitate pozitivă, dacă nu mă înşel. E ea cu Alexis ei sunt singurii copii ai unui mic industriaş de prin Northumberland. Phelps a cunoscut-o cu ea iarna trecută când era într-o excursie, şi ea a venit la Woking să fie prezentată familiei lui, fiind însoţită de fratele ei. A-

[illegible] a sunit marea lovitură şi ea a [illegible] îngrijorat fulgerul, în timp ce fratele, Joseph, găsindu-şi un cuib destul de [illegible] potrivit, a rămas şi el aici. După cum [illegible] în fiecare [illegible] mici investigaţii pe cont propriu. Dar [illegible] de [illegible] ele ne o consacrăm întru totul cercetării.

— Clientela mea... — am început eu

— Mă rog, dacă ţi se pare că ai de rezolvat cazuri mai interesante decît ale mele, — mi-a răspuns Holmes, oarecum iritat.

— Eu voiam să zic altceva : clientela mea se poate dispensa destul de uşor de mine o zi-două, întrucît e perioada cea mai puţin solicitată a anului.

— Perfect ! zise el, recăpătîndu-şi buna dispoziţie. Atunci o să studiem problema împreună. Cred că ar trebui să începem prin a lua legătura cu Forbes. Probabil că el o să ne comunică datele de care avem nevoie, pînă ce aflăm din ce unghi putem să abordăm acest caz.

Dar ziceai că deţii o cheie a problemei ?

— Mde, avem mai multe, dar nu putem să le verificăm valoarea decît cu ajutorul a noi investigaţii. Criminalul cel mai greu de descoperit este acela care comite o crimă fără nici un scop aparent E drept, de data aceasta crima nu este fără scop Dar cine profită de ea ? Poate fi vorba de ambasadorul vreunei puteri străine, de persoana, cine o fi ea, caro vrea să vîndă secretul unuia dintre ambasadori, sau ar putea să fie însuşi lordul Holdhurst.

— Lordul Holdhurst ?...

— Da. Nu e de neconceput pentru un politician să se găsească într-o situaţie în care să vadă fără regret că un alt [illegible] document e distrus datorită unei simple întîmplări.

— Dar nu un politician cu o activitate atît de onorabilă ca lordul Holdhurst.

Totuşi. lucrul este posibil şi nu ne putem permite să trecem peste această idee Astăzi o să-l vizităm pe nobilul lord şi o să aflăm dacă el ne poate spune ceva Între timp, am şi început cîteva cercetări.

Dar cînd ?

— Din gara Woking am trimis telegrame tuturor ziarelor londoneze. Iată anunţul pe care-l vor insera.

Holmes îmi înmînă o foaie ruptă dintr-un carnetel, pe care scria cu creionul :

„Recompensă zece lire pentru cine va spune numărul birjei care a lăsat un client la poarta Ministerului de Exter-

ne de pe Charles Street, la 23 mai, ora zece fără un sfert seara. Adresați-vă în Baker Street 221-B".

— Dar e sigur că hoțul a venit cu birja?

— Dacă nu, în orice caz anunțul nu poate să strice. Dar dacă domnul Phelps nu greșește declarînd că nu există nici o altă intrare, nici în camera lui, nici pe coridoare, atunci persoana trebuie să fi venit de afară. Dacă a venit de afară pe o seară atît de ploioasă și totuși nu a lăsat nici o urmă de apă pe linoleumul care a fost examinat la cîteva minute de la intrarea ei, atunci e mai mult decît probabil că persoana a venit cu birja. Da, cred că putem presupune că a fost o birjă, fără riscul de a ne înșela.

— Pare plauzibil.

— Acesta e unul din indiciile de care vorbeam. S-ar putea să ne ducă la ceva. Și apoi, bineînțeles, mai există și chestiunea clopoțelului, care pare să fie trăsătura cea mai deosebită a întregului tău caz. De ce să sune clopoțelul? Oare chiar hoțul a sunat, și doar așa, numai ca să sfideze? Sau mai era cineva în hol, și acest cineva a tras clopoțelul, pentru a împiedica evadarea complicelui? Sau a fost un accident? Sau poate...

Sherlock Holmes văzu din nou în starea aceea de meditație interioară și tăcută din care abia îl scosese, dar mie mi se părea, datorită experienței pe care o aveam și prin care mă depășeam cu toanele lui, că deodată îi venise în minte cine știe ce nouă posibilitate de interpretare. Cînd ajunserăm la punctul final al călătoriei, era trei și douăzeci, și după ce luarăm în grabă prînzul la bufetul gării, pornirăm imediat spre Scotland Yard. Holmes îi și telegrafiase lui Forbes și acesta ne aștepta, era un omuleț cu o mutră ascuțită de vulpe și deloc simpatică. Ne primi cît se poate de rece, mai ales cînd auzi în ce chestiune venisem.

— Vă cunosc metodele, domnule Holmes, îmi spuse el acru. Dumneavoastră sînteți întotdeauna gata să folosiți toate informațiile pe care vi le poate servi pe tavă poliția, dar apoi încercați să duceți cercetările la bun sfîrșit de unul propriu, ca să ne discreditați.

— Dimpotrivă, zise Holmes. Din ultimele cincizeci și trei de cazuri pe care le-am rezolvat, numele meu a apărut numai în patru, pe cînd în restul de patruzeci și nouă de cazuri, poliția a primit toate laudele. Nu te țin de rău, pentru că nu știi toate acestea, întrucît ești tînăr și lipsit de experiență, dar dacă dorești să avansezi în noua dumitale

— ...atunci vei vedea că e mai înțelept să lucrezi cu mine decît împotriva mea.

— Aș fi foarte fericit dacă mi-ai da vreo indicație cît de mică — spuse detectivul, schimbînd imediat tonul. Deocamdată, n-aș putea să zic că am primit vreo asigurare favorabilă datorită activității mele în acest caz.

— Ce măsuri ați luat?

— L-am pus sub urmărire pe omul de serviciu Tanguy. [illegible] a părăsit imediat locuința și relativ foarte bune și n-am putut să găsesc absolut nimic împotriva lui. Nu e vinovat, însă, e o pișicheasă. Bănuiesc că știe mult mai multe decît pare să admită chestiune.

— Pe cine ați pus sub urmărire?

— Am pus o femeie din serviciul nostru pe urmele ei. Doamna Langer a avut bănuiala că furnizorul nostru a fost de două ori cu ea la cinematograf, cînd se pare că nu, dar n-a putut s-o urmărească decît de la intrare.

— După cîte am înțeles, aveau niște creditori care îi urmăreau?

— Da, însă i-au plătit.

— Cu ce bani?

— Nici asta nu-i un lucru dubios. Trebuia să aștepte să-i vină pensia; altfel ar fi fost imposibil pentru nimeni să aibă [illegible].

— Dar cum a explicat femeia că a răspuns ea cînd a sunat Samuel Phelps după ceilalți?

— Ea zice că soțul ei era foarte obosit, și a vrut să-l cruțe de un nou deranj.

— Nu, asta intr adevăr se potrivește cu faptul că ouăle [illegible] Samuel Tanguy a fost găsit [illegible] în [illegible]. Însă împotriva lor nu e nici un indiciu decît [illegible] acestei femei. Ai întrebat-o de ce era așa de grăbită în seara aceea? Graba cu care a plecat a atras și atenția gardianului din colț.

Întîrzierea mai mult decît de obicei și voia să ajungă acasă mai repede.

— Ai insistat asupra faptului că dumneata și cu domnul Phelps pornind la drum cel puțin cu douăzeci de minute mai tîrziu ați ajuns acasă înaintea ei?

— E explicabil prin faptul că bărbatul merge mai repede decît omnibuzul.

— Dar nu v-a spus de ce, cînd a ajuns acasă la ea, s-a repezit în bucătăria din fund?

— Pentru [illegible] banii cu care să plătească [illegible] datorii

— In orice caz, e greu de spus despre ea că nu are un răspuns pregătit pentru fiecare întrebare. Ai întrebat-o dacă nu cumva, la plecarea de la Ministerul de Externe, s-a întîlnit cu cineva, sau a văzut pe cineva învîrtindu-se în jurul localului din Charles Street?

— N-a văzut pe nimeni, decît pe gardian.

— Ei, în orice caz, se pare că i-ai luat un interogatoriu foarte amănunțit. Altceva ce-ai mai făcut?

— L-am supravegheat atent pe funcționarul Corot în tot cursul acestor nouă săptămîni, dar fără nici un rezultat. Nu am putut să dovedim absolut nimic împotriva lui.

— Altceva?

— Păi nu mai avem nici un alt indiciu pe care să-l folosim. Nici un fel de dovadă.

— Ai ajuns la vreo teorie în privința faptului cu acul clopoțelul?

— Mde, trebuie să mărturisesc că această chestiune mă depășește. În orice caz, oricine a fost persoana care a făptuit furtul, trebuie să fi avut mult sînge rece ca să dea singură alarma în felul ăsta.

— Da, într-adevăr, a fost ceva foarte ciudat. Îți mulțumesc foarte mult pentru tot ceea ce mi-ai spus. Dacă putem afla ceva despre făptaș pe moment, o să te anunț. Halde, Watson!

— Acum unde mai mergem? l-am întrebat eu, părăsind biroul detectivului.

— Mergem să-i luăm un interviu lordului Holdhurst, actualul ministru și viitor prim-ministru al Angliei.

Am avut norocul să aflăm că lordul Holdhurst se află încă în Downing Street, și cînd Holmes i-a trimis cartea de vizită am fost introduși imediat. Politicianul ne-a primit cu mare curtoazie de modă veche, în privința căreia e renumit, și ne-a poftit să luăm loc în două fotolii, de o parte și de alta a căminului. Rămînînd în picioare pe covorașul dintre noi — siluetă înaltă și subțire, o fată gînditoare, cu trăsături delicate și cu părul bucălat, îmbătrînit prematur — părea să reprezinte tipul acela destul de rar de găsit — nobilul care este cu adevărat nobil.

— Numele dumneavoastră mi-e foarte cunoscut, domnule Holmes, a zis el zîmbind — și, bineînțeles, n-aș putea să nu presupun că nu știu deloc care este scopul vizitei dum-

[illegible] În birourile noastre nu s-a petrecut defît un singur [illegible] care ar fi putut să vă intereseze. Dar îmi permiteți să vă întreb, în tăcere, cum credeți să lucrați?

— Vreau să vin în ajutorul domnului Percy Phelps — răspunse Holmes.

— A, nefericitul meu nepot! Cred că nu va fi greu să înțelegeți că [illegible] ne pune într-o imposibilitate [illegible] de a-l pedepsi, dacă [illegible] ar fi fost vorba de altcineva. Teama că [illegible] scandalul o să aibă un efect dăunător asupra carierei lui.

— Dar dacă documentul se găsește totuși?

— A, bineînțeles, asta ar fi cu totul altceva.

— Aveați vreo dată întrebări, pe care să fiu silit să vi le pun, milord?

— Sînt fericit să vă pot da orice informații pe care le doriți.

— Aș vrea să știu în care i-ați dat instrucțiuni nepotului cu privire la copierea documentului?

— Da.

— Atunci ar fi fost greu să vă audă cineva de afară?

— E absolut imposibil.

— Ați pomenit cuiva de faptul că trebuie să dați tratatul la copiat?

— Nimănui.

— Sînteți absolut sigur de lucrul ăsta?

— Absolut sigur.

— Atunci întrucît dumneavoastră n-ați spus nimic altuiva, iar domnul Phelps n-a spus nimănui nimic, iar nu există absolut nimic despre acești hoți-no, prezența hoților în cameră a fost cu totul întîmplătoare, ei l-au văzut că i se prezintă o șansă deosebită și a profitat de ea.

Președintele zîmbi.

— Aici mă atrageți într-un domeniu în care nu mă pricep deloc.

Holmes chibzui o clipă.

— Mai e o altă chestiune foarte importantă, pe care aș dori s-o discut cu dumneavoastră — zise el. După cîte am înțeles, v-ați temut că aflarea unor detalii cu privire la acest lucru ar putea să antreneze niște rezultate foarte grave.

Pe fața expresivă a omului de stat se abătu o umbră.

— Da, chiar foarte grave.

— Şi ele s-au produs ?

— Încă nu.

— Dacă tratatul ar fi ajuns la Ministerul de Externe al vreunui stat străin, aţi fi auzit, probabil, ceva în această privinţă ?

— Fără doar şi poate — zise lordul Holdhurst strîmbîndu-se.

— Atunci, din moment ce au trecut aproape zece săptămîni şi nu s-a auzit nimic, n-ar fi cazul să presupunem că, din cine ştie ce motive, tratatul n-a ajuns încă în mîinile străine ?

Lordul Holdhurst tăcu din umeri.

— E greu de presupus, domnule Holmes, ca hoţul să fi luat tratatul doar ca să-l pună în raft şi să-l ţină pe perete.

— Poate că aşteaptă să obţină un preţ mai bun.

— Dacă mai aşteaptă încă puţin, n-o să mai obţină nici un preţ pe el. Poate vinde bine, tratatele vechi nu mai constituie un secret.

— Asta e foarte important — zise Holmes. Bineînţeles, se poate face o presupunere, cu o oarecare doză de probabilitate, că, pe neaşteptate, hoţul a căzut bolnav.

— De exemplu, de pneumonie, nu ? întrerupse politicianul, fulgerîndu-l cu privirea.

— N-am spus asta — răspunse Holmes imperturbabil. Şi acum, milord, cred că v-am răpit prea mult din timpul dumneavoastră preţios şi o să vă las în pace.

— Vă urez succes în cercetările dumneavoastră, indiferent care ar fi delicventul — răspunse celălalt, privindu-se în faţa noastră după ce ne conduse până la uşă.

— E un om bine — zise Holmes, cînd ieşirăm în strada Whitehall. Dar se luptă din greu cu sărăcia pentru a-şi păstra poziţia. Nu ştiai asta, dar şi poate ai observat că a trebuit să-şi pingelească de curînd ghetele vechi. Şi acum, Watson, nu vreau să te reţin de la treburile tale obişnuite. Astăzi n-am să mai fac nimic decît doar să primesc un răspuns de la anunţul din care în legătură cu bîrja. Ţi-aş fi însă extrem de recunoscător dacă ai vrea să vii mîine cu mine la Woking, cu acelaşi tren cu care am fost şi astăzi.

Drept care, a doua zi dimineaţa m-am întîlnit cu el şi am călătorit împreună până la Woking. Mi-a spus că n-a primit nici un răspuns la anunţul pe care l-a înserat în ziare,

ri [illegible] nici o rază de lumină [illegible] cazul în chestiune. Cînd a fost [illegible] figura lui Sherlock Holmes [illegible] perfectă imobilitate a unei [illegible] roşii şi din înfăţişarea lui nu [illegible] puteam să deduc dacă este mulţumit sau nu de situaţia cazului respectiv. Îmi aduc amintire [illegible] toată conversaţia [illegible] asupra sistemului antropometric propus de Bertillon, Holmes [illegible] admiraţia entuziastă pentru savantul francez.

Pe clientul nostru l-am găsit tot [illegible] lui infirmiere, dar aşteptînd mult [illegible] cu o zi înainte. Cînd am intrat [illegible] tate de pe canapea şi ne-a salutat.

— Veşti noi? întrebă el neliniştit.

— După cum mă aşteptam, raportul meu este negativ — zise Holmes. Am vorbit cu Forbes, am vorbit şi cu unchiul dumneavoastră, şi am aflat[illegible] cercetări care ar putea să dea la vreun rezultat.

— Deci nu v-aţi pierdut speranţa?

— Niciodecum.

— Dumnezeu să vă [illegible] pentru că spuneţi aşa! [illegible] domnule Holmes. Dacă ne păzeşte [illegible] şi răbdarea, adevărul trebuie să iasă la lumină.

— Atunci înseamnă că noi avem mai multe să vă spunem decît aveţi dumneavoastră să ne spuneţi nouă — zise Phelps, aşezîndu-se din nou pe canapea.

— Sperăm eu să aveţi ceva să ne spuneţi.

— Da, noi am trecut peste noapte printr-o aventură, şi în [illegible] o aventură care ar fi putut să se dovedească foarte gravă. În timp ce vorbea, expresia lui Phelps deveni sumbră şi în ochii lui se ivi un sentiment înrudit cu frica. Vedeţi — zise el — începe să cred că, fără să ştiu, am devenit ţinta unei conspiraţii monstruoase şi că mi-e ameninţată şi viaţa, nu numai onoarea.

— Da? întrebă Holmes cu glas tare.

— Pare de necrezut, întrucît, după cîte ştiu, n-am pe lumea asta nici un duşman. Şi, totuşi, este singura concluzie la care pot să ajung, după cele ce s-au petrecut astă-noapte.

— Povestiţi-mi, vă rog.

— Trebuie să ştiţi că a fost prima noapte din ultima vreme în care am dormit fără să am infirmiereа în cameră. Mă simţeam atît de bine, încît m-am gîndit că pot să mă dispensez de serviciile ei. Am păstrat însă o lămpiţă aprinsă.

Ei bine, pe la ora două noaptea mă [illegible] cînd, deodată, m-a trezit un zgomot slab, cam [illegible] face un şoarece cînd roade scîndurile. Am stat o [illegible] cultînd, cu impresia că e într-adevăr un şoarec[illegible]. Dar [illegible] motul s-a înteţit şi deodată am auzit un pocnet metalic la fereastră. M-am ridicat, uimit, în capul oaselor. Acum nu mai rămînea nici o îndoială în privinţa sunetelor. Z[illegible] motul cel slab îl produsese cineva care încerca să strecoare un in[illegible] strument în deschizătura dintre canaturile ferestrei, iar [illegible] de-al doilea sunet îl produsese răsucirea foraibărului.

Apoi a urmat o pauză de vreo zece minute, ca şi cum persoana ar fi aşteptat să vadă dacă zgomotul m-a trezit sau nu. Pe urmă am auzit un scîrţîit uşor. Fereastra se d[illegible] încetişor. Am ajuns la capătul răbdării, pentru că nu mai am nervii aşa de buni ca pe vremuri. Am sărit din pat şi am deschis larg obloanele. Sub fereastră se tupila un bărbat. Nu l-am văzut prea bine, întrucît a dispărut într-o clipă. Era înfăşurat într-un fel de pelerină, care-i ascundea şi partea de jos a feţei. De un singur lucru sînt sigur, şi anume că avea în mînă o armă. Mi s-a părut a fi un cuţit lung. În momentul în care a luat-o la fugă, am văzut clar cum scînteia lama cuţitului

— Asta e foarte interesant — zise Holmes. Spuneţi-mi, vă rog, ce-aţi făcut în continuare?

— Ar fi trebuit să sar prin fereastră deschisă şi să mă iau după el, dac-aş fi fost mai în puteri; însă în situaţia în care mă aflam, nu am făcut altceva decît să sun şi să trezesc pe cei ai casei. Asta mi-a luat oarecare vreme, întrucît clopoţelul suna în bucătărie, iar servitorii dorm sus la etaj. Am început să strig, şi la strigătul meu a coborît Joseph, care i-a trezit pe ceilalţi. Joseph şi cu grăjdarul au găsit urme de paşi în faţa ferestrei, pe stratul de flori, dar în ultima vreme pe aici n-a mai plouat de loc, aşa că le-a fost imposibil să urmărească aceşti paşi pe iarbă. Pe de altă parte, în gardul de lemn dinspre drum există, după cîte îmi spun ei, un loc în care se văd unele semne din care s-ar putea deduce că cineva a sărit gardul, rupînd vîrful unui leaţ. Deocamdată, n-am spus nimic poliţiei locale, pentru că m-am gîndit că ar fi cel mai bine să vă cer întîi părerea dumneavoastră.

Această povestire a clientului nostru păru să aibă un efect extraordinar asupra lui Sherlock Holmes. El se ridică de pe scaun şi începu să se plimbe agitat prin odaie, [illegible] unei emoţii de nestăpînit.

— Nenorocirile nu vin niciodată singure — zise Phelps zîmbind, deşi era evident că aventura prin care trecuse îl cam zdruncinase.

— Fără îndoială, dumneavoastră aţi avut o porţie destul de serioasă — zise Holmes. Credeţi că aţi putea să vă plimbaţi puţin cu mine în jurul casei?

— O, da, mi-ar plăcea să umblu puţin pe la aer. O să vină şi Joseph.

— Şi eu — zise domnişoara Harrison.

— Mă tem că nu — zise Holmes, clătinînd din cap. Îmi pare rău, dar trebuie să vă rog să rămîneţi aproape-exact unde vă aflaţi.

Domnişoara Harrison îşi reluă locul cu un aer de nemulţumire. În schimb, fratele ei se alăturase grupului nostru şi porniram tustrei prin grădină. Înconjurăm palatul, ca să ajungem în faţa ferestrei de la camera diplomatului. După cum ne aşteptam, acolo găsirăm urmele unor paşi pe răzor, dar urmele foarte vagi şi indistincte care ni le puteau da prea multe speranţe. Holmes se aplecă o clipă asupra lor, dar apoi se ridică, dînd din umeri.

— Am impresia că nimeni n-ar putea să tragă vreo concluzie datorită acestor urme — zise el. Să mergem de jur împrejurul casei şi să vedem dacă ne răufăcătorul a ales tocmai această cameră. Eu credeam că ferestrele mari de la salon şi de la sufragerie ar fi fost mai degrabă de natură să-l atragă.

Dar poate că sînt mai vizibile din drum — sugeră domnul Joseph Harrison.

— A, da, bineînţeles. Dar vălul nopţii e bun, la care ar fi putut să încerce. La ce serveşte?

— Este intrarea de serviciu pentru furnizori. Bineînţeles, peste noapte e încuiată.

— Aţi mai avut pînă acum vreo alarmă de acest gen?

— Niciodată — răspunse clientul nostru.

— Aveţi în casă argintărie sau alte lucruri, care să-i ispitească pe spărgători?

— Nici un obiect de mare valoare.

Holmes se plimbă în jurul casei, cu mîinile în buzunare şi cu un aer neglijent, neobişnuit la el.

— Apropo — îi spuse el lui Joseph Harrison — după cîte am înţeles, aţi găsit locul pe unde individul a escaladat gardul. Ia să-l vedem şi noi.

Domnul Harrison ne conduse la un loc în care scândura de la gard prezenta o [illegible] de lemn din ruptura respectivă stârnă încă și acum. Holmes o smulse și o examină cu [illegible] atenție

— Și credeți că bucățica asta a fost azi-noapte? Mie mi se pare destul de veche ruptura

— Mde, se prea poate

— Nu văd nici un fel de urme [illegible] de cineva care să fi sărit de partea cealaltă a gardului. Nu, tare mi-e teamă că de aici n-o să obținem nici un indiciu. Să ne întoarcem în dormitor și să discutăm toată problema

Percy Phelps mergea foarte încet, sprijinindu-se de brațul viitorului său cumnat. Holmes porni cu pas rapid de a curmezișul peluzei de iarbă, așa că noi doi ajunserăm la fereastra dormitorului cu mult înaintea celorlalți

— Domnișoară Harrison! zise Holmes, vorbind cât se poate de apăsat. Trebuie să rămâneți exact unde vă aflați, toată ziua. Să nu lăsați să vă abată nimic de la această îndatorire. Este un lucru de o importanță vitală

— Cu plăcere, domnule Holmes, dacă asta e dorința dumneavoastră — zise fata uimită

— Când vă culcați, vă rog să închideți pe dinafară ușa de la odaia asta, și să păstrați cheia la dumneavoastră. Vă rog să-mi făgăduiți că veți face întocmai ce v-am rugat

— Dar Percy?

— El o să vină cu noi la Londra

— Și eu trebuie să rămân aici?

— O faceți pentru binele lui. Aveți prilejul de a-i veni în ajutor! Făgăduiți-ne repede!

Fata încuviință din cap, tocmai când se apropiau ceilalți doi bărbați

— Annie, ce stai așa bosumflată acolo? strigă fratele ei. Vino și tu afară, la soare!

— Nu, mulțumesc, Joseph. Mă cam doare capul, și în odaia asta e foarte plăcut, e răcoare și bine.

— Și acum ce intenționați să faceți, domnule Holmes? întrebă clientul nostru

— Păi, ocupându-ne de această chestiune mărunță, nu trebuie să pierdem din vedere investigația noastră principală. Mi-ar fi de mare ajutor dacă ați avea amabilitatea să veniți cu noi la Londra

— Chiar acum?

— Mă ro[illegible] cît mai curînd cu putință, dacă nu e deranjul prea mare. Să zicem, peste o oră.

— Acum mă simt destul de zdravăn, [illegible] dacă credeți că pot într-adevăr să vă fiu de folos...

— Chiar de cel mai mare folos.

— Poate ați dori să rămîn acolo peste noapte?

— Chiar voiam să vă propun asta.

— Atunci, dacă prietenul care m-a vizitat astă-noapte mă caută din nou, o să găsească cuibul gol. Sîntem cu toții în mîinile dumneavoastră, domnule Holmes, și trebuie să ne spuneți exact ce vreți să facem. Poate că ați prefera să vină și Joseph cu noi, ca să mă îngrijească?

— A, nu, doar știți că prietenul nostru Watson e medic de profesie, și o să vă îngrijească el. O să luăm masa aici, dacă ne permiteți, și apoi o să pornim împreună spre Londra.

Lucrurile se aranjară așa cum propusese el, deși domnișoara Harrison își ceru scuze și refuză să părăsească dormitorul, îndeplinind întocmai rugămințile lui Holmes. Eu nu izbuteam să înțeleg scopul manevrelor prietenului meu, decît doar dacă o fi fost vorba s-o țină pe domnișoară departe de Phelps, care, bucurîndu-se că se înzdrăvenește și că are înaintea lui perspectiva unei oarecari activități, luă masa cu noi în sufragerie. Dar Holmes avea să ne pregătească o surpriză și mai spectaculoasă, întrucît, după ce ne însoți pînă la gară și ne văzu urcați în vagoane, ne anunță foarte calm că n-are intenția să plece din Woking.

— Mai sînt vreo două mici amănunte pe care aș dori să le lămuresc înainte de plecare — zise el. Absența dumneavoastră, domnule Phelps, va izbuti oarecum să mă ajute. Watson, cînd ajungi la Londra, fii te rog amabil și du-l pe prietenul nostru cu birja direct în Baker Street, și rămîi cu el pînă la revenirea mea. Ce bine s-a nimerit că ați fost colegi de școală! Fără doar și poate, aveți o mulțime de lucruri de discutat împreună. Pe domnul Phelps îl poți culca astă-seară în dormitorul musafirilor, iar eu o să vă regăsesc mîine dimineață la timp ca să luăm micul dejun împreună, întrucît am un tren care mă poate duce la gara Waterloo la ora opt.

— Dar cum rămîne cu cercetările de la Londra? întrebă Phelps cu glas plin de regret.

— Le putem face și mîine. Cred că în momentul de față prezența mea e mai utilă aici.

— Poate n-ar fi rău să le spuneți la vila, la Brierbrae, că sper să le rezolv mâine seară! strigă Phelps, în momentul în care trenul nostru se punea în mișcare.

— Nu prea cred că mă mai întorc la Brierbrae — răspunse Holmes, și ne făcu semn vesel cu mâna, în timp ce trenul lua viteză.

Pe drum am discutat toată chestiunea cu Phelps, întorcând-o și pe o parte și pe alta, dar nici unul din noi n-a putut să găsească o explicație plauzibilă pentru această ciudată întorsătură pe care o luaseră lucrurile.

— Bănuiesc că vrea să descopere vreun nou indiciu cu privire la spargerea avută aseară-noapte, deși într-adevăr a fost vorba de o spargere în care nu prea cred că a fost un hoț de rând.

— Dar ce crezi tu, de fapt?

— Pe cuvântul meu, se prea poate să atribui totul nervilor mei slăbiți, dar eu cred că în jurul meu se ține o puternică intrigă politică și că, pentru un motiv care depășește puterea mea de înțelegere, complotiștii au de gând să-mi ia viața. Pare pretențios și absurd, dar judecă și tu singur! Ce rost ar fi avut ca un hoț să încerce să intre pe fereastra de la dormitor când n-avea nici o speranță de a fura ceva și ce rost ar fi avut să vină cu un cuțit lung în mână?

— Ești sigur că nu era o rangă?

— A, nu, era un cuțit! Am văzut limpede când i-a scăpat lama.

— Dar ce rost ar avea să te urmărească cu atâta dușmănie?

— Păi dacă și Holmes împărtășește părerea mea, atunci asta explică acțiunea lui, nu? Presupunând că teoria ta este justă, dacă el izbutește să pună mâna pe omul care ți-a amenințat viața aseară-noapte, înseamnă că a făcut un mare pas înainte către descoperirea aceluia care a furat tratatul naval. E absurd să presupunem că cei doi dușmani, unul care te jefuiește, în timp ce altul îți amenință viața.

— Dar domnul Holmes zicea că nu se duce la Brierbrae!

— Eu îl cunosc de mult — i-am răspuns — dar niciodată nu mi s-a întâmplat să-l văd făcând vreun lucru care să nu aibă o justificare foarte serioasă.

Și cu asta conversația noastră a alunecat spre alt subiect.

Pentru mine, însă, a fost o zi foarte obositoare.

Phelps era încă slăbit după boala îndelungată și necazurile l lăceau nervos și plîngăreț. Degeaba am încercat să-i stîrnesc interesul în privința Afganistanului, a Indiei, a problemelor sociale sau a oricărui subiect de natură a-i abate puțin gîndurile. El revenea mereu la tratatul pierdut, își punea întrebări, emitea ipoteze, făcea speculații cu privire la activitatea lui Holmes, la măsurile pe care urma să le ia lordul Holdhurst, la veștile pe care urma să le căpătăm dimineața Și pe măsură ce seara trecea, nervozitatea lui devenea din ce în ce mai chinuitoare

— Mă rog, tu ai o încredere oarbă în Holmes? întrebă el.

— L-am văzut făcînd lucruri de-a dreptul remarcabile.

— Dar el n-a adus niciodată lumină într-un caz atît de întunecat ca asta

— Ba da, cum să nu; l-am văzut rezolvînd probleme în care oameni și mai puține fire de care să se agațe decît în problema asta

— Dar nu cazuri în care să fie în joc interese atît de mari.

— Asta nu știu Dar știu precis că el a slujit în niște chestiuni de o importanță vitală pentru trei din cancelariile domnitoare ale Europei

— Tu îl cunoști foarte bine Watson E un om atît de misterios, încît niciodată nu știu exact ce să presupun în privința lui. Crezi că acum e descurajat, sau nutrește oarecari speranțe? Crezi că se așteaptă să ducă lucrurile la bun sfîrșit?

— N-a spus nimic

— Asta-i semn rău.

— Dimpotrivă, am observat că de cîte ori a pornit-o pe o pistă greșită, nu s-a sfiit s-o mărturisească. În schimb, cînd a adulmecat vreo urmă și nu-i chiar sigur-sigur că este pista cea mai bună, atunci e mai tăcut. Și acum, dragul meu, n-o să putem să ajutăm cu nimic cercetările dacă ne pierdem calmul, așa că nu te superi dacă te rog să te culci, ca să fii odihnit și bine dispus pentru evenimentele pe care ni le rezervă ziua de mîine, indiferent de ce natură or fi ele

În cele din urmă, am izbutit să-l conving pe prietenul meu să-mi asculte sfatul, deși simțeam din tulburarea lui că nu are prea multe șanse de a dormi Într-adevăr, starea lui s-a dovedit molipsitoare, pentru că și eu am stat treaz peste noapte, zvîrcolindu-mă în pat și meditînd asupra acestei pro-

[illegible] în[illegible]te și inventînd o sută de [illegible]orii, di[illegible] era mai imposibilă decît realitatea. De ce rămăsese [illegible] W[illegible]g? De ce o rugase pe dom[illegible]ra Harrison [illegible] r[illegible] toată ziua în camera bolnavului? De n[illegible] [illegible] pe cei de la Brier[illegible] [illegible] [illegible]? Mi[illegible] Lăsat [illegible] pînă n[illegible]m m[illegible] în [illegible] d[illegible] urmă am adormit strălucindu mă [illegible] o explicație care să elucideze toate [illegible]ste lucruri. [illegible] zit la ora șapte și m-am dus imediat în camera lui Phelps, pe care l-am găsit frînt și istovit, după o noapte [illegible] Prima lui întrebare a fost dacă a sosit Holmes.

— O să vină cînd a fi găsduit — i-am răspuns eu [illegible] nici o clipă mai devreme sau mai tîrziu.

Și cuvintele mele se adeveriră pentru că [illegible] scurt timp după ora opt, pe stradă se auzi trapul unui cal de birjă, din care sări într-o clipă prietenul nostru. Stînd la fereastră, văzurăm amîndoi că are mîna înfășurată într-un bandaj și că [illegible] e foarte palid și tras la față. Intră în casă, dar nu urcă imediat sus.

— Pare un om înfrînt — strigă Phelps.

M-am văzut silit să mărturisesc că are dreptate.

— La urma urmelor — i-am spus — s-ar putea [illegible] totuși cheia enigmei să se afle aici, la Londra.

Phelps gemu.

— Nu știu cum se face — zise el — dar îmi puseserm mari speranțe în întoarcerea lui. Dar parcă ieri nu era bandajat la mînă, nu? Ce i s-o fi întîmplat?

— Ce, Holmes, ești rănit? l-am întrebat în momentul în care a intrat în odaie.

— Aș, o zgîrietură pe care am căpătat-o din [illegible]auza neghiobiei mele — răspunse el, spunîndu-ne bună dimineața. Cazul acesta al dumitale, domnule Phelps, este fără doar și [illegible] unul dintre cele mai încurcate pe care le-am anchetat vreodată.

— Am stat eu că s-ar putea să vă depășească.

— A fost o experiență de-a dreptul remarcabilă.

— Bandajul [illegible]a mă face să mă gîndesc că au fost multe [illegible]ripetii — i-am spus eu. Nu vrei să ne povestești ce s-a întîmplat?

— După [illegible] luăm micul dejun, dragul meu Watson. Nu uita că [illegible]13 pe parcursul a [illegible]nzeci de [illegible]metri, am [illegible]ras în piept aerul provinciei Surrey. Mă tem că nu s-a primit nici un răspuns la anunțul meu în privința birjei?

Ei, de, ce să-i faci, nu ne putem aştepta să ne meargă lucrurile întotdeauna în plin.

Masa era pusă, şi tocmai cînd dădeam să sun, doamna Hudson intră cu ceai şi cafea. Peste cîteva minute, ne aduse şi mîncarea, aşa că ne aşezarăm cu toţii la masă. Holmes era mort de foame, eu mort de curiozitate, iar Phelps căzut într-o stare de sumbră depresiune.

— De astă dată, doamna Hudson a fost la înălţime — zise Holmes, ridicînd capacul unei tăviţe pe care era un pui gătit cu multe condimente, ca la indieni. Ea nu face prea multe feluri de mîncare, dar, ca toate scoţienele, are cea mai justă idee despre micul dejun. Tu ce ai acolo, Watson?

— Ouă cu şuncă — i-am răspuns.

— Bravo, Dumneata ce iei, domnule Phelps? Pui, ouă, sau te serveşti singur?

— Mulţumesc, dar nu pot mînca nimic — zise Phelps.

— Vai de mine şi de mine! Încearcă să vezi dacă nu-ţi place mîncarea pe care o ai dinainte.

— Mulţumesc, dar prefer să nu mănînc

— Mă rog, mă rog — zise Holmes clipind şiret şi poznaş din ochi. Atunci sper cel puţin că n-ai nimic împotrivă să mă serveşti pe mine

Phelps sălta capacul şi în momentul următor scoase un ţipăt, şi rămase cu ochii ţintă la platou. Faţa lui căpătă culoarea vesselei de porţelan. În mijlocul platoului se afla un mic sul de hîrtie gri-albastrie. Îl ridică în sus, sorbindu-l din ochi, şi apoi începu să ţopăie nebuneşte prin cameră, strîngînd sulul la piept şi ţipînd de fericire. Apoi căzu într-un fotoliu, aşa de frînt şi istovit din pricina propriilor sale emotii, încît ne văzurăm siliţi să-i turnăm coniac pe gît ca să nu leşine

— Ei, gata, gata! zise Holmes, bătîndu-l pe umeri ca să-l liniştească. A fost o ticăloşie din partea mea să-ţi fac această surpriză chiar aşa pe neaşteptate; dar prietenul nostru poate să-ţi confirme că n-am izbutit niciodată să rezist ispitei de a crea mici efecte teatrale.

Phelps îi luă mîna şi i-o sărută

— Domnul să vă binecuvînteze — strigă el — mi-aţi salvat onoarea!

— Ei, dar ştii, era şi onoarea mea în joc — zise Holmes. Te asigur că nici eu nu pot să sufăr să eşuez în cercetarea unui caz, după cum nici dumitale nu-ţi place să dai greş în îndeplinirea unei îndatoriri.

Phelps înfundă prețiosul document în buzunarul dinăuntru al hainei.

— Nu mă lasă inima să vă întrerup micul dejun, dar pe de altă parte mor de curiozitate să știu unde era și cum l-ați găsit.

Sherlock Holmes înghiți o ceașcă de cafea, și apoi își îndreaptă atenția către ochiurile cu sunică. Pe urmă se ridică, își aprinse pipa și se instală în fotoliu.

— Să vă spun ce am făcut mai întîi, și ce am ajuns să fac după aceea — zise el. După ce v-am părăsit la gară, am făcut o plimbare încîntătoare prin admirabilul peisaj al provinciei Surrey, pînă la un sătuc numit Ripley, unde am luat ceaiul la un han, și pe urmă am avut precauția de a-mi umple ploșca și de a-mi pune în buzunar un pachețel cu sandvișuri. Am rămas acolo pînă seara, și atunci am pornit din nou către Woking, aflîndu-mă după apusul soarelui pe șosea, în fața vilei Brierbrae.

Ei bine, am așteptat pînă a fost drumul liber — am impresia, de altfel, că nu e un loc prea umblat — și apoi m-am cățărat pe gard, intrînd în grădină.

— Bine, dar bănuiesc că era deschisă și poarta, nu? strigă Phelps.

— Da; însă gusturile mele în aceste privințe sînt foarte ciudate. Am ales locul unde se află brazii și sub protecția lor am sărit gardul, fără ca cineva din casă să mă poată vedea. M-am pitit printre tufișurile de pe partea cealaltă, și m-am tîrît în patru labe printre ele, dovadă starea jalnică a genunchilor de la pantaloni, pînă ce am ajuns la pîlcul de rododendroni din fața ferestrei dormitorului dumitale. M-am așezat pe vine și am așteptat să văd ce se întîmplă.

Jaluzelele nu erau lăsate în odaia dumitale, și o vedeam pe domnișoara Harrison cum stă acolo la masă, cu o carte în mînă. Era zece și un sfert cînd a închis cartea, a tras oblonul și s-a retras. Am auzit-o cum închide ușa și am fost sigur că o încuie cu cheia.

— Cu cheia?! strigă Phelps.

— Da, îi dăduserăm domnișoarei Harrison instrucțiuni precise să încuie ușa pe dinafară și să ia cheia cu ea, cînd se duce la culcare. Ea mi-a îndeplinit toate indicațiile punct cu punct și fără doar și poate că dacă nu m-aș fi bucurat de colaborarea ei, n-ai fi avut dumneata acum hîrtia aia în buzunar. Deci, ea s-a îndepărtat, luminile s-au stins și eu am rămas, șezînd pe vine, în tufișul de rododendron.

Era o noapte frumoasă, dar cu toate acestea, gardul pe care o făceam nu era de loc odihnitoare. Bineînțeles că această așteptare nu e lipsită de oarecari emoții, ca și aceea a vînătorului care se ascunde la locul de adăpare al animalelor și așteaptă vînatul să se apropie. Totuși, a fost o așteptare foarte lungă, aproape la fel de lungă, Watson, ca și garda pe care am făcut-o împreună în camera în care domnea o tăcere de moarte, cînd cu cercetarea fleculului acesta legat de „banda pestriților". Ceasul de la biserica din Woking bătea în depărtare sferturile, dar mie mi s-a părut în repetate rînduri că s-a oprit. Deodată însă, pe la ora două după miezul nopții, am auzit sunetul unui zăvor care este tras ușurel și apoi scîrțîitul unei chei. Peste o clipă, s-a deschis intrarea servitorilor, și la lumina lunii s-a ivit domnul Joseph Harrison.

— Joseph! strigă Phelps.

— Era cu capul gol, dar pe umeri avea o pelerină, așa că-și putea ascunde fața într-o clipă, dacă era vreo alarmă. O porni în vîrful picioarelor în umbra peretelui și cînd ajunse la fereastră băgă un cuțit cu lamă lungă între cercevele și împinse foraibărul. Apoi deschise fereastra și strecurîndu-și cuțitul în deschizătura obloanelor, le forță și le dădu în lături.

De acolo de unde mă aflam vedeam perfect interiorul odăii și toate mișcările lui. Aprinse cele două lumînări de pe poliță căminului și apoi ridică colțul dinspre ușă al covorului. Îndată după aceea se aplecă și săltă un pătrat de scîndură, dintr-acelea care permit instalatorilor să umble la racordurile tevilor de gaz aerian. De fapt, acest pătrat acoperea racordul tevii care alimentează bucătăria de la subsol. Scoase din ascunzătoare acest mic sul de hîrtie, pe care îl cunoașteți, puse pătratul de scîndură la loc, netezi covorul, stinse lumînările și sări drept în brațele mele, dat fiind că eu îl așteptam cu brațele deschise în fața ferestrei.

Ei bine, aflați că tînărul domn Joseph este capabil de mai multă ticăloșie decît l-aș fi crezut în stare. S-a repezit la mine cu cuțitul și a trebuit să-l trîntesc de două ori la pămînt, rănindu-mă la degete, pînă să-l pot face inofensiv. Cînd am terminat cu el, cu singurul ochi pe care îl mai putea folosi, mi-a aruncat o privire criminală să mă omoare, nu alta! Dar pînă la urmă l-am adus la realitate, și mi-a predat documentul. După ce am reintrat în posesia tratatului, i-am dat drumul lui Harrison, însă azi-dimineață i-am telegrafiat lui Forbes toate amănuntele. Dacă știe să acționeze destul de rapid ca să prindă pasărea, cu atît mai bine pen-

tru el. Dacă însă, dupa cum bănuiesc cu [illegible] ție, o să găsească cuibul gol pînă să ajungă el acolo, cu atît mai bine pentru guvern. Bănuiesc că, pe de o parte lordul Holdhurst şi pe de altă parte domnul Percy Phelps ar prefera ca afacerea să nu ajungă să fie dezbătută de un tribunal de instrucţie.

— O, Doamne! icni cîinele nostru cu răsuflarea întretăiată. Adică vreţi să-mi spuneţi că de-a lungul acestor nesfîrşite săptămîni de chin, documentul furat era acolo, chiar în camera în care am stat şi cu toţi timpul?

— Chiar aşa

— Şi Joseph! Cum, Joseph să fie un trădător şi un hoţ?

— Hm! Mă tem că Joseph are un caracter mult mai [illegible] şi mai primejdios decît am fi putut noi să credem după [illegible] lui. Din cîte am auzit de la el acasă [illegible] că a pierdut sume mari de bani în nişte [illegible] şi că e gata să facă orice numai să-şi îndrepte situaţia financiară. Fiind un om foarte ambiţios, văzînd i s-a părut ocazia, el nu s-a dat în lături de la nimic, nici de dragul fericirii surorii lui, nici de dragul reputaţiei domnului.

Percy Phelps rezăzu în tăcere.

— Mi se învîrte capul — zise el. Cuvintele dumneavoastră mi-au ameţit.

— În cazul dumitale, principala dificultate — observă Holmes în maniera lui didactică — constă în faptul că erau prea multe dovezi. Elementul de o importanţă vitală era supraîncărcat şi ascuns de lucruri fără nici o importanţă. Dintre toate elementele care ni se prezentau nouă, trebuia să alegem tocmai pe cele pe care le considerăm esenţiale, şi apoi, ca şi într-un joc de cărţi, le reconstituim în ordinea lor normală, pentru a putea reconstitui acest şir de evenimente de-a dreptul incredibile din trecut. Eu şi întotdeauna am bănuiesc pe Joseph de cînd mi-ai spus că aveai intenţia să te întorci cu el în seara aceea la Woking, şi că, prin urmare, era destul de probabil ca el să treacă pe la dumneata în drum spre casă, cunoscînd destul de bine birourile de la Foreign Office. Cînd am auzit că cineva a dorit atît de intens să pătrundă în dormitorul în care nimeni altul decît Joseph nu ar fi putut să ascundă ceva (dumneata ne-ai povestit cum l-au mutat pe Joseph din odaie cînd ai venit dumneata bolnav, împreună cu doctorul), bănuielile mele s-au transformat în certitudine, mai ales pentru că atentatul s-a produs tocmai în prima noapte în care infir-

miera n-a dormit în odaie, ceea ce arată cu precizie că intrusul cunoaște perfect rosturile casei.

— Vai, ce orb am fost!

— Elementele componente ale acestui caz, în măsura în care am reușit să le stabilesc, sînt următoarele: Acest Joseph Harrison a intrat în biroul dumitale de la Foreign Office prin ușa din Charles Street și, cunoscînd perfect drumul, a venit direct la dumneata exact după ieșirea de acolo. Negăsindu-te pe nimeni, a sunat imediat clopoțelul și chiar în clipa în care a făcut acest lucru, a dat cu ochii de hîrtiile de pe masă. Dintr-o privire a înțeles că norocul i-a scos în cale un document de stat de imensă valoare și într-o străfulgerare l-a băgat în buzunar și a dispărut. După cum îți amintești, au trecut cîteva minute pînă ce omul de serviciu, sosit aici să îți atragă dumitale atenția în privința clopoțelului, și acest timp i-a fost suficient hoțului ca să se poată face nevăzut.

A plecat la Woking cu primul tren și după ce a cercetat pista și s-a asigurat că într-adevăr are o imensă valoare a hotărît-o în ceea ce considera el un loc sigur, cu intenția de a o scoate imediat, peste o zi sau două, și de a o duce la ambasada franceză sau oriunde credea el că poate să obțină un preț bun. Și atunci s-a produs brusc întoarcerea dumitale. Fără să i se acorde vreun răgaz, a fost scos din camera lui și de atunci încoace tot timpul s-au aflat acolo cel puțin doi dintre dumneavoastră, ceea ce-l împiedica deci să reintre în posesia comorii. Pentru el, situația trebuie să fi fost înnebunitoare, dar în cele din urmă i s-a părut că i se ivește marea ocazie. A încercat să se strecoare noaptea în cameră, dar l-a zădărnicit faptul că dumneata erai treaz. Poate-ți aduci aminte că în seara aceea nu ți-ai băut obișnuita porțiune somniferă.

— Da, îmi aduc aminte.

— Îmi închipui că el avusese grijă să facă acea băutură cît mai eficace și că se bizuia foarte mult pe starea dumitale de inconștiență. Firește, mi-am dat seama că avea să repete încercarea în orice moment în care ar fi putut s-o facă fără primejdii. Faptul că dumneata ai părăsit încăperea i-a acordat șansa dorită. Am reținut-o pe domnișoara Harrison toată ziua în casă, pentru ca el să nu poată să ne-o ia înainte. Apoi, după ce l-am făcut să creadă că are cale liberă, am rămas de strajă, așa cum v-am povestit. Eu știam însă că documentele sînt mai mult ca sigur în odaia respectivă, dar nu doream să sfîșie toată podeaua și să scotocească peste tot. Prin urmare, l-am lăsat pe el să scoată hîrtiile din ascunzătoare și am fost

scutit astfel de o mulțime de complicații. Mai rămîne vreun alt punct pe care aș putea să vi-l lămuresc?

— De ce a încercat în primul caz să intre pe fereastră? am întrebat eu, cînd, de fapt, ar fi putut să intre pe ușă?

— Ca să ajungă la ușă, ar fi trebuit să treacă prin fața a șapte dormitoare. Pe de altă parte, pe peluză putea să ajungă foarte ușor. Altceva?

— Nu crezi, deci, că a avea vreo intenție criminală? Cuțitul avea destinația de unealtă de lucru?

— Se prea poate să fie și așa, dar se poate să fie și altfel — răspunse Holmes, dînd din umeri. Singurul lucru pe care îl pot spune cu certitudine este că domnul Joseph Harrison este un gentleman în mîna căruia nu m-aș încrede în nici un caz.

CUPRINS

Fir de-argint 5
O întîmplare cu șase Napoleoni 32
O întîmplare cu trei studenți 54
Coama leului 73
Povestea corăbiei GLORIA SCOTT 94
Tratatul naval 114

Redactor de carte: INA BARDAN
Tehnoredactor: MARIN BOCANEALA
Corectura: VICTORIA BOCANEALA

Bun de tipar 9.07.91

Tiparul executat sub cd. 130 la
Întreprinderea Poligrafică Galați
B-dul George Coșbuc 223 A
Romănia

ISBN 793-9008-02-8

Lei 37 +
2 TL
Lei 39